

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

sporządzona na potrzeby

**Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Rybin**

*Wyłożona do publicznego wglądu
w dniach od 17 lipca 2020 r. do 18 sierpnia 2020 r.*

Toruń, marzec-listopad 2019 rok

(zaktualizowano w zakresie Dz.U.)

Opracowanie:

Jolanta Rudnicka

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
1.1. PODSTAWA FORMALNO - PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY.....	4
1.2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	7
1.3. PRZEDMIOT PROGNOZY (CELE, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI)	9
2. OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO ŚRODOWISKA DLA OBSZARÓW OBJĘTYCH ZMIANĄ STUDIUM	10
2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA WYBRANYCH OBSZARÓW.....	11
2.2. POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ ZMIAN STUDIUM .	18
2.3. CHARAKTERYSTYKA ANALIZOWANEGO OBSZARU W ODNIESIENIU DO JEGO POŁOŻENIA WZGLĘDEM OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE, W TYM OBSZARÓW NATURA 2000	19
2.4. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM .	27
3. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU STUDIUM, W SZCZEGÓLNOŚCI DOT. OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DN. 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	44
4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM A ICH ODNIESIENIE W STUDIUM	46
5. ANALIZA USTALEŃ ZMIAN STUDIUM	56
6. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z PROJEKTOWANEGO PRZEZNACZENIA TERENU W RAMACH ZMIAN STUDIUM	64
7. OCENA USTALEŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIAN STUDIUM W ZAKRESIE STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA, JEGO ZASOBÓW, ODPORNOŚCI NA DEGRADACJĘ I ZDOLNOŚCI DO REGENERACJI	78
7.1. Ocena założeń projektu w odniesieniu do celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych oraz powierzchniowych.....	79
8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE	85
9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	87
10. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	89
11. PODSUMOWANIE	89
12. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	90
13. WYKORZYSTANE MATERIAŁY	92
Oświadczenie autora prognozy oddziaływania na środowisko	94

1. WSTĘP

„**Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy**” jest jednym z instrumentów dla tworzenia warunków zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego, uwzględniający jednocześnie wymagania ochrony środowiska.

Dla projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub jego zmiany **opracowuje się obligatoryjnie prognozę oddziaływania na środowisko**¹.

Do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin² przystąpiono zgodnie z uchwałą Nr XIX/128/2016 Rady Gminy Rypin z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium.

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne we wszystkich sferach rozwojowych tj., społeczno – gospodarczej, infrastruktury technicznej i ekologicznej (środowiska przyrodniczego) zapewnia powiązanie długookresowego planowania i programowania z procesem realizacji inwestycji oraz przyjmuje za podstawę tych działań zrównoważony rozwój i ład przestrzenny.

Zrównoważony rozwój należy rozumieć jako rozwój społeczno – gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań gospodarczych i społecznych, a także politycznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności zarówno współczesnego jaki i przyszłych pokoleń. To taki sposób gospodarowania, w którym wykorzystanie szeroko rozumianych zasobów środowiskowych nie prowadzi do degradacji eksploatowanych systemów i ich otoczenia. Zasadzie tej powinny być podporządkowane kierunki inwestycji i sposoby zarządzania.

Przez **ład przestrzenny** należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno – gospodarcze, środowiskowe, kulturowe i kompozycyjno – estetyczne.

1.1. PODSTAWA FORMALNO - PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY

Procedurze oceny oddziaływania na środowisko podlegają prawie wszystkie dokumenty strategiczne sporządzane na różnych szczeblach administracji jeżeli ich przyjęcie, uchwalenie lub realizacja może mieć pośredni lub bezpośredni wpływ na środowisko.

Podstawy formalno-prawne dla przeprowadzonego w prognozie określenia skutków środowiskowych oraz oceny rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i możliwości rozwiązań eliminujących negatywne oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowią:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 z późn. zm.) - art. 46 pkt. 1,

¹ Do dnia 15 listopada 2008 r. nie było wymogu sporządzania do studium takiego dokumentu.

² Studium przyjęte uchwałą nr 128/01 z dnia 26 czerwca 2001 roku w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.).

a także ustanowione na szczeblu międzynarodowym:

- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów dla środowiska (Dz. Urz. WE L 197 z dnia 21 lipca 2001r.), tzw. Dyrektywa SEA,
- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska (Dz. Urz. WE L 156 z dnia 25 czerwca 2003r.),
- Dyrektywa 2003/35/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE.

oraz wiele innych ustaw szczególnych i przepisów wykonawczych, z których należy wymienić między innymi:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 1186 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 310 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jedn. Dz. U. z 2017r. poz. 1161 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 797 z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 2010),
8. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 868 z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 755 z późn. zm.),
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839),
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku wraz z załącznikami (Dz. U. z 2014 r. poz. 112),
12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 roku w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713).

13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800).
14. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 października 2013 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. poz. 1479),
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 ze zm.),
16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408),
18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183),
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031).
20. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012 r., poz. 463),
21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 r., poz. 10),

1.2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Dokumentem niezbędnym do przeprowadzenia postępowania w sprawie **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** w odniesieniu do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 11 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Wójt Gminy poddaje wraz z projektem zmiany Studium również prognozę postępowaniu z udziałem społeczeństwa tj. ogłaszając odpowiednio wyklada projekt zmiany studium wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do publicznego wglądu na okres co najmniej 30 dni oraz organizuje w tym czasie dyskusję publiczną nad przyjętymi w tym projekcie studium rozwiązaniami.

Prognoza zaliczana jest do opracowań o charakterze autorskim, sporządzanym w oparciu o dostępne materiały źródłowe, tj. publikacje, dokumenty, raporty oraz wizje lokalne w terenie.

Podczas opracowania przyjęto następujący tok prac i wykorzystano odpowiednie metody:

- a) w pierwszej fazie analizie poddano stan środowiska, wykorzystując metodę: desk research (polegająca na analizie już istniejących dostępnych danych pochodzących z różnych źródeł, jak dokumenty strategiczne, programowe, Internet, raporty analityczne, zestawienia danych oraz wzajemnej ich weryfikacji i scaleniu) oraz metodę obserwacji (materiały z wizji lokalnych w terenie),
- b) w fazie drugiej dokonano oceny ustaleń projektu zmian studium pod względem skutków wpływu tych ustaleń na szeroko pojęte środowisko przyrodnicze (zastosowano metody jakościowe - wywiady IDI z projektantem planu oraz metody analizy dokumentu),
- c) w fazie trzeciej ustalono wpływ realizacji ustaleń projektu studium na komponenty środowiska, ekosystemy i krajobraz (wykorzystano metody jakościowe - opis, analiza wzajemnych zależności i wpływu).

Powyższe działania podejmowane były we współpracy z zespołem opracowującym projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Bezpośrednim punktem odniesienia dla niniejszej prognozy były:

- a) zapisy projektu zmian studium w zakresie uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania gminy Rypin,
- b) opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby studium.

Prace nad prognozą powinny umożliwić:

- identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych (pozytywnych i negatywnych) realizacji ustaleń zmian studium,
- wskazanie znaczących aspektów środowiskowych w poszczególnych obszarach problemowych objętych zmianą studium (sferach funkcjonalno - przestrzennych),
- na obecnym etapie opracowania projektu zmian studium – identyfikację i eliminację tych celów, priorytetów i kierunków rozwoju, których negatywne skutki środowiskowe pozostają w sprzeczności z wymogami prawa lub z postanowieniami Polityki Ekologicznej Państwa lub międzynarodowymi zobowiązaniami Polski,
- wskazanie metod ograniczenia negatywnych (ale akceptowanych ze względu na nadrzędny interes publiczny) oraz wzmacniania pozytywnych (preferowanych) skutków środowiskowych realizacji zmian studium,

- wskazanie rozwiązań alternatywnych, przyczyniających się do zmniejszenia obciążenia środowiska poprzez zmianę (tam gdzie jest to zasadne) wykorzystania zasobów, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, zapobiegania degradacji walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Ocenę oddziaływania na środowisko sporządzanego dokumentu przeprowadzono w następującym trybie:

- uzgodnienie³ z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismo z dnia 14 grudnia 2017 r., znak sprawy: WOO.411.209.2017.SŻ) i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rypinie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin,
- zapewnienie opracowania prognozy oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium,
- zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium,
- poddanie projektu zmiany studium wraz z prognozą zaopiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz uzgodnieniu przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rypinie,
- uwzględnienie przy opracowaniu ostatecznej wersji projektu zmiany studium ustaleń i wniosków z prognozy oddziaływania na środowisko, opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, a także rozpatrzeniu uwag i wniosków zgłoszonych przez obywateli, instytucje i organizacje społeczne.

Za wiążące zasady sporządzenia dokumentu prognozy uznano:

- a) prognoza ma oceniać skutki wpływu ustaleń projektu zmiany studium na środowisko, czyli określać wpływ wynikający z nowego przeznaczenia terenów na określone rodzaje użytkowania oraz z określenia warunków zagospodarowania tych obszarów,
- b) zasady i kierunki zagospodarowania projektu zmiany studium dotyczą konkretnej rzeczywistości obejmującej środowisko przyrodnicze o zróżnicowanej wartości (specyficznych dla tego miejsca cechach i wartościach) wraz z istniejącym zainwestowaniem i użytkowaniem, które na to środowisko oddziałuje negatywnie, stwarzając zagrożenia lub pozytywnie, stanowiąc szansę dla istniejących zasobów środowiska,
- c) istota prognozy zawiera się w ocenie na ile ustalenia studium pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone lub zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu ustalenia studium mogą spotęgować istniejące zagrożenia, mogą osłabić te zagrożenia lub stwarzają możliwość pojawienia się nowych szans dla ukształtowania jakości środowiska,
- d) tak więc prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych kierunków zagospodarowania przestrzennego, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą realizacja założonych w projekcie kierunków rozwoju na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, ekosystemy, krajobraz a także na ludzi i dobra materialne oraz dobra kultury.

³ Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rypinie nie przesłał uzgodnionego zakresu prognozy

Przy ocenie projektu studium, w kontekście przewidywanych zmian, uwzględniono również cele globalne ochrony środowiska przyrodniczego wynikające z polityki zarówno regionalnej jak i krajowej.

1.3. PRZEDMIOT PROGNOZY (CELE, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI)

Celem opracowania jest zbadanie oraz ocena stopnia i sposobu uwzględnienia aspektów środowiskowych w poszczególnych częściach projektu zmiany studium oraz określenie i ocena przewidywanych skutków wpływu na środowisko. Należy jednak zdawać sobie sprawę z tego, że ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu, ma charakter hipotetyczny.

W opracowaniu określa się:

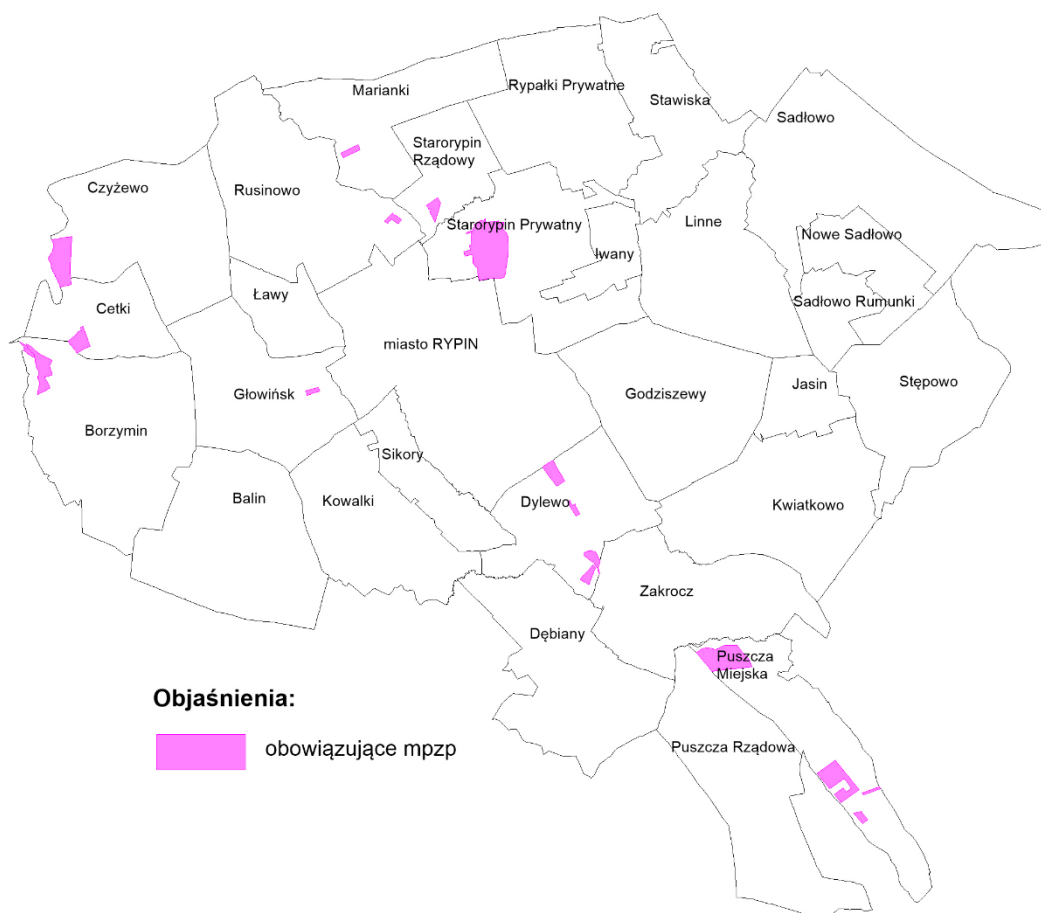
- zasady zagospodarowania terenów oraz obiektów podlegających ochronie,
- zasady obsługi w zakresie infrastruktury technicznej (szczególnie w zakresie gospodarki ściekowej) i komunikacji,
- lokalne warunki zagospodarowania terenów z punktu widzenia ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Dokonana została próba przedstawienia propozycji rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywny wpływ na środowisko zmian przeznaczenia określonych terenów wynikających z ustaleń projektu zmiany studium.

Prognoza powstała w trakcie trwania procedury sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin opracowywanego zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz na podstawie Uchwały Nr XIX/128/2016 Rady gminy Rypin z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium.

Prognoza powinna ocenić skutki wpływu ustaleń zmiany studium na środowisko, czyli określić wpływ wynikający z nowego przeznaczenia terenów na określone rodzaje użytkowania oraz określenia warunków zagospodarowania tych obszarów. Istota prognozy zawiera się w ocenie na ile ustalenia studium pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone lub zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu ustalenia studium mogą spotęgować istniejące zagrożenia, mogą osłabić te zagrożenia lub stwarzają możliwość pojawienia się nowych szans dla ukształtowania jakości środowiska. Prognoza nie jest jednak dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami studium, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą realizacja ustaleń studium na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, ekosystemy, krajobraz a także na ludzi i dobra materialne oraz dobra kultury.

Gmina posiada 18 obowiązujących, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999r. Nr 15 poz. 139 z późn. zm) oraz ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, które dotyczyły m.in.: przeznaczenia terenów na funkcje rekreacyjne, nastąpiła zmiana funkcji dla gruntu rolnego na tereny pod urządzenia infrastruktury technicznej związanej z budową pośredniej stacji pomp na „Pomorskim rurociągu Ropy Naftowej” w Puszczy Miejskiej, przeznaczono tereny pod osiedle budynków mieszkalnych jednorodzinnych we wsi Cetki, nastąpiła zmiana funkcji z mieszkalno-rolnej na funkcję przemysłowo-usługową wielofunkcyjną, przeznaczono tereny pod funkcję produkcyjno-usługową, czy też pod funkcję mieszkaniowo-usługową,

Ryc. 1. Obszary objęte obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin - uwarunkowania

2. OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO ŚRODOWISKA

Informacje ogólne

Gmina Rypin położona jest we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie rypińskim. Graniczy z następującymi gminami: od północnego zachodu z gminą Wąpielsk (powiat brodnicki), od zachodu z gminą Brzuze (powiat rypiński), od południa z gminą Rogowo (powiat rypiński), od wschodu z gminą Skrwilno (powiat rypiński), od północy z gminą Osiek i Świdziebnia (powiat brodnicki), a swoim obszarem otacza Miasto Rypin.

Ryc. 2. Gmina Rypin

Źródło: https://powiatrypinski.pl/strona/menu/98_gmina_rypin

Powierzchnia gminy wynosi 132 km², na terenie gminy znajduje się 30 miejscowości, które tworzą 24 sołectwa (Balin, Borzymin, Cetki, Czyżewo, Dębiany, Dylewo, Głowińsk, Godziszewy, Jasin, Kowalki, Linne, Marianki, Podole, Puszcza Rządowa, Rusinowo, Rypalki Prywatne, Sadłowo, Sadłowo Rumunki, Sikory, Starorypin Prywatny, Starorypin Rządowy, Stawiska, Stępowo, Zakrocz), w tym miejscowości: Iwany, Kwiatkowo, Ławy, Nowe Sadłowo, Puszcza Miejska, Rakowo.

Użytki rolne stanowią 83,7% powierzchni gminy (tj. 11 025 ha), lasy zajmują 1 149 ha. Wśród użytków rolnych główną część stanowią grunty orne, w których dominują gleby IV i III klasy bonitacyjnej, o wysokiej przydatności dla rolnictwa (stanowią one 71% powierzchni gminy). Pomimo tak wielu gruntów o dość wysokiej wartości, nie brakuje terenów, które będą mogły stanowić podstawę dla lokalizacji inwestycji.

Przez teren gminy, ze wschodu na zachód oraz z północy na południowy wschód i południowy zachód, przebiegają drogi publiczne kategorii wojewódzkiej. Pozostałe drogi to drogi publiczne kategorii powiatowej i gminnej oraz drogi wewnętrzne.

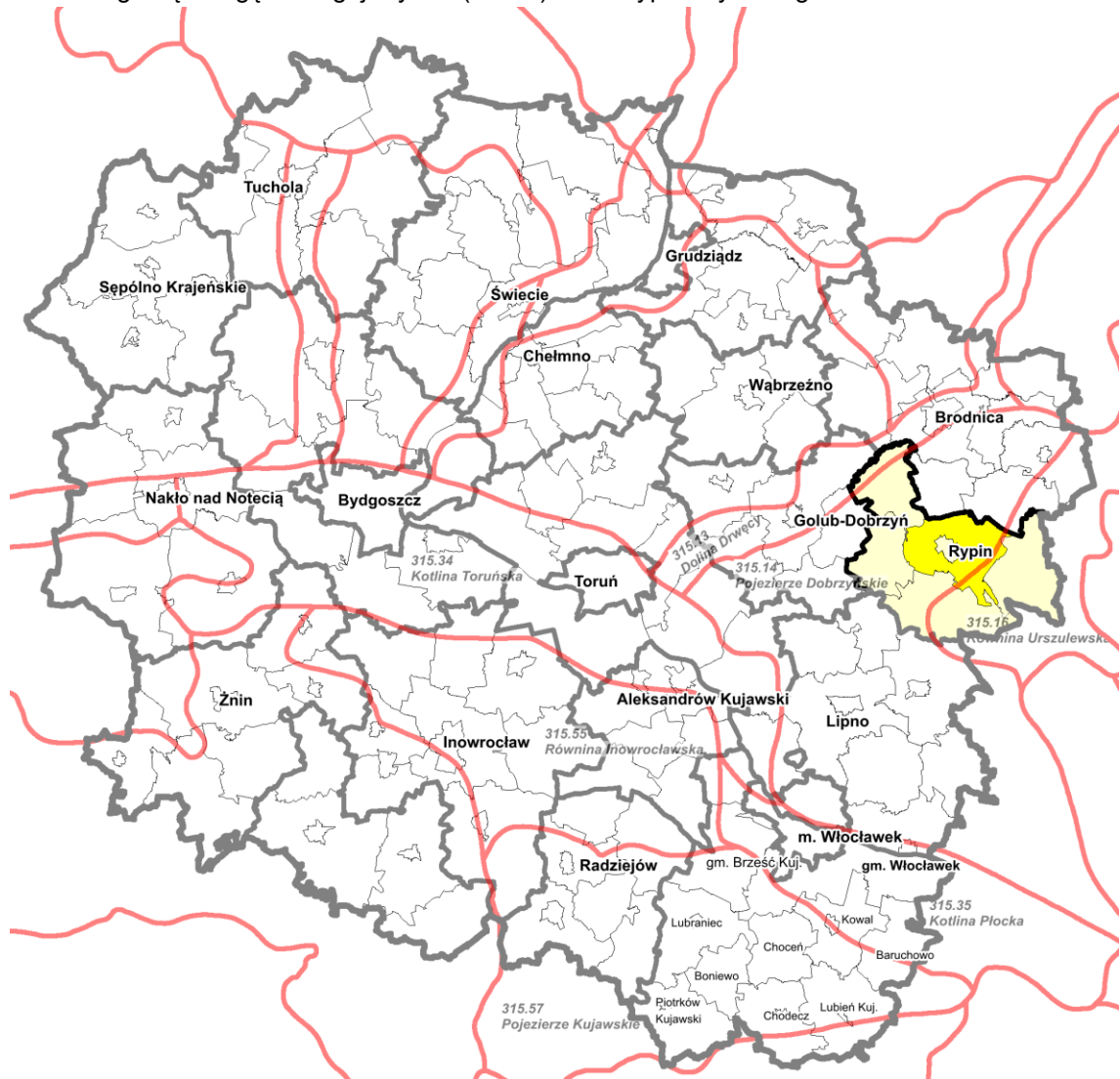
2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

Niniejszy rozdział zawiera główne informacje z zakresu zasobów i walorów środowiska przyrodniczego oraz różnorodności biologicznej gminy Rypin, natomiast bardziej szczegółowe informacje zawiera opracowanie ekofizjograficzne.

- Powierzchnia ziemi i gleby

Według podziału fizycznogeograficznego Polski (na podstawie podziału J. Kondrackiego w 2018 r. powstał nowy, zweryfikowany podział fizycznogeograficzny Polski pod kierunkiem prof. Jerzego Solona z IGiZG PAN), omawiany obszar w większości wchodzi w skład **mezoregionu Pojezierze Dobrzyńskie** (zwanego też Wysoczyzną Dobrzyńską) – centralna, północna i zachodnia część gminy oraz częściowo **mezoregionu Równina Urszulewska** (Sandr Skrwy) –

południowo-wschodnia część gminy. Jest to falista wysoczyzna morenowa z dominującym krajobrazem drobnych, niewysokich pagórków, kontrastujących z bardzo licznie reprezentowanymi większymi lub mniejszymi rynnowymi obniżeniami i zamkniętymi zakłębłościami wytopiskowymi o dnach bądź stale podmokłych, bądź wypełniających się wodą jedynie okresowo. Na szczególną uwagę zasługuje rynna (dolina) rzeki Rypienicy o długości ok 15 km.

Ryc. 3. Położenie gminy na tle podziału fizycznogeograficznego (mezoregionów)
 Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin, na podstawie PRG i CBDG (www.pqi.gov.pl), maj 2018r.

Pod względem geomorfologicznym gmina wchodzi w skład obszaru o rzeźbie młodoglacjalnej Polski północnej. W plejstocenie teren ten poddawany był procesom lodowcowym (złodowacenie bałtyckie), którego efektem są utwory widoczne w obecnej rzeźbie terenu.

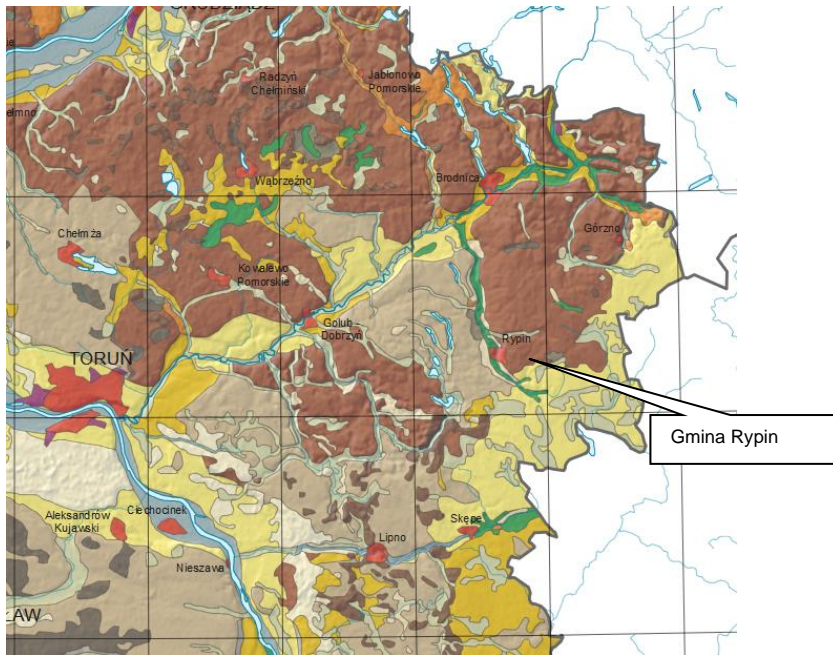
W budowie geologicznej wierzchnich warstw zdecydowanie dominują utwory plejstoceńskie. Są one reprezentowane przede wszystkim przez gliny morenowe oraz różnofrakcyjne piaski.

Utwory morenowe, gliny i piaski zwałowe występują w centralnej i zachodniej części gminy. W części wschodniej i południowo-wschodniej występują piaski sandrowe. Młodsze utwory holoceniowe reprezentowane są głównie przez osady organogeniczne. Zalegają one w dnach rynien subglacjalnych oraz dużych zagłębieniach moreny dennej.

Rozpatrując budowę geologiczną omawianego obszaru należy wspomnieć o osadach wcześniejszych niż czwartorzędowe. Gmina Rypin położona jest w obrębie niecki brzeźnej, stanowiącej strefę przejściową pomiędzy obszarem silnie sfałdowanym Europy Zachodniej a płytowym obszarem Europy Wschodniej. Osady czwartorzędowe, o miąższości od 20 do 250 m występują na całej powierzchni, a zachowały się w zależności od intensywności takich procesów jak: zlodowacenia, interglacjalna erozja rzeczna, wietrzenia itp.

Na obszarze gminy można wyróżnić dwa zasadnicze typy genetyczne gleb. Południowo-wschodnia i wschodnia część gminy położona jest na falistym obszarze sandrowym, charakteryzującym się typem **gleb rdzawych**, dla rolnictwa mało przydatnych. Bonitacyjnie należą do klas V – VI Rz. W rolniczej przydatności tworzą kompleksy żytnie słabe i żytnio-tubinowe.

Pozostały obszar gminy położony jest na falistej wysoczyźnie morenowej, gdzie dominującym typem genetycznym są **gleby płowe**. Zbudowane są z piasków gliniastych i słabogliniastych oraz glin zwałowych. Bonitacyjnie należą do klas IIIa – IVb, a w rolniczej przydatności tworzą kompleksy żytnie bardzo dobre i pszenne dobre. Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. z 2017r. poz. 1161 z późn. zm.) przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 0,5 ha, wymaga zgody Ministra Rolnictwa.

Ryc.4. Gmina Rypin na tle mapy glebowej

Źródło: Źródło: Internetowy Atlas Województwa Kujawsko-Pomorskiego (<http://atlas.kujawsko-pomorskie.pl/maps/app/map>)

Gleby klas IVa - IVb utworzone są głównie z różnych piasków i żwirów gliniastych oraz glin, utworów pyłowych i piasków gliniastych. Duże zróżnicowanie w ukształtowaniu powierzchni ziemi powoduje znaczne utrudnienia w pracach agrotechnicznych oraz sprzyja niekorzystnym zjawiskom erozji gleb.

Gleby klas V i VI utworzone są głównie ze żwirów piaszczystych i gliniastych, piasków słabogliniastych. Są to słabe gleby, trudne do uprawy, często o wysokim poziomie zalegania wód gruntowych.

Z dolinami rzek i cieków wodnych związane są gleby bagienne (torfowe) i pobagienne (murszowe). W dnach obniżeń rynnowych i wytopiskowych przeważają gleby pochodzenia organicznego. Gleby mułowo-torfowe i torfowe wykształciły się w dnie doliny Rypienicy, dnach rynien subglacjalnych oraz w obniżeniach wytopiskowych. Wykorzystuje się je jako użytki zielone średnie i słabe.

- Wody powierzchniowe i podziemne

Pod względem hydrograficznym cały obszar gminy położony jest w obszarze zlewni rzeki Drwęcy. Głównym ciekim i jednocześnie osią hydrograficzną jest **rzeka Rypienica**. Jej źródła położone są na wysokości 131 m n.p.m. w okolicach wsi Modlin i Wólka w gminie Skrwilno. Rzeka ma całkowitą długość 34,4 km oraz średni spadek 1,9%. Na obszarze gminy Rypin parametry te wynoszą odpowiednio 17,2 km oraz 2,2%.

Na obszarze gminy Rypin znajdują się **jeziora rynnowe, przepływowe**. Jednym z nich jest **jezioro Czarownica** o powierzchni ok. 23 ha. To interesujący obiekt hydrograficzny, którego silnie wydłużony kształt nawiązuje do rynny subglacjalnej. Jezioro zasilają niewielkie dopływy w postaci okolicznych cieków. Nadmiar wody odprowadzany jest od północnej strony jeziora poprzez jeziora Łączonek, Trąbin i Długie do rzeki Rypienicy. Kolejnym jeziorem jest **jezioro Sadłowskie**, którego wody zajmują średnią powierzchnię 21 ha. To zbiornik przepływowy. Zasilają go dwa niewielkie cieki. Odpływ nadmiaru wód znajduje się w północnej części. Wody odprowadzane są do Rypienicy. Zbiornik posiada niskie podmokłe brzegi porośnięte roślinnością wynurzoną.

Ważnym dla gminy Rypin jest również **jezioro Długie**, położone na granicy z gminą Wąpielsk o ponadprzeciętnej długości 6400 m, które jest jeziorem polodowcowym, rynnowym, przepływowym. Jest ono dość głębokim jeziorem (max. 18 m, a średnia głębokość to 6,4 m). Ze względu na wydłużony kształt, przypomina ono krętą rzekę. Zlewnia jeziora wynosi blisko 26 km². Mieści się na obszarze zlewni Rypienicy. Źródłem zasilania dla jeziora są niewielkie cieki (największy ciek płynący z jeziora Trąbińskiego) oraz wody podziemne. Struga Dunaj odwadniająca jezioro Długie mieści się po przeciwnej stronie.

W obniżeniach terenu występują nieliczne oczka wodne i mokradła; są to charakterystyczne miejsca występowania torfów. Niewielki udział w ogólnej powierzchni gminy zajmują obszary podmokłe (stałe lub okresowo). Przy zabudowie zagrodowej czasami spotykane są stawy. W niektórych miejscowościach występują zbiorniki wodne służące funkcjom rekreacyjnym. Wymienić tu należy przede wszystkim zbiornik wodny w parku w Sadłowie czy zbiornik w Balinie.

Wody podziemne stanowią główne źródło zaopatrzenia gminy w wodę. Możemy wyróżnić wody gruntowe, wgłębne i głębinowe. Wody gruntowe występują najpłycej i oddzielone są od powierzchni ziemi przepuszczalną strefą ponad zwierciadłem wody (strefa aeracji). Ich zasilanie odbywa się poprzez infiltrujące wody atmosferyczne. Wody wgłębne znajdują się w warstwach wodonośnych pokrytych utworami słabo przepuszczalnymi. Związek wód wgłębnych z powierzchnią jest ograniczony, co zmniejsza zasilanie a jednocześnie zwiększa odporność tych wód na zanieczyszczenia. Wody głębinowe są wodami izolowanymi od powierzchni ziemi większymi kompleksami utworów nieprzepuszczalnych.

Ustawa Prawo wodne i Ramowa Dyrektywa Wodna nakładają na państwa członkowskie UE obowiązek ochrony przed ich degradacją zasobową i jakościową co wymaga opracowania i wdrożenia programów ochrony wód podziemnych w celu osiągnięcia i utrzymania ich dobrego stanu.

Na terenie gminy występują wszystkie piętra wodonośne wiekowo związane z trzeciorzędem oraz z czwartorzędem. Wody czwartorzędowe stanowią największe zasoby wód podziemnych. Są one podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę. Głównym źródłem zasilania wód podziemnych są opady atmosferyczne, z których prawie 20% infiltruje w głąb powodując ciągłą wymianę.

Jedynie niewielki fragment południowo-wschodniej części gminy, w obrębie Puszczy Miejskiej, obejmuje **Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 215 „Subniecka Warszawska”** o nieudokumentowanych zasobach. Zbiornik ten nie ma opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej.

Obszar GZWP 215 Subniecka Warszawska charakteryzują następujące parametry:

- utwory wodonośne – czwartorzęd, kreda
- szacunkowe zasoby dyspozycyjne – 500,9 tys. m³ /dobę
- wskaźnik zasobów dyspozycyjności – 125 m³ /dobę/km²
- miąższość poz. wód > 40 m.

Ryc. 5. Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 215

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/gzwp/4749-mapa-glownych-zbiornikow-wod-podziemnych-stan-na-01-01-2017-r/file.html>

Istotnym źródłem zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych gminy Rypin są zanieczyszczenia obszarowe z terenów intensywnego rolnictwa. W wyniku zachodzących przemian w rolnictwie, prowadzących do wzrostu intensywności i koncentracji produkcji rolnej może nastąpić wzrost zanieczyszczeń obszarowych z terenów rolniczych. Spowodować to może przyspieszenie eutrofizacji wód powierzchniowych. Na jakość zasobów wodnych główny wpływ ma także niewłaściwy sposób odprowadzania ścieków sanitarnych i związana z tym nie do końca uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa gminy.

Obecnie gmina jest prawie zwodociągowana (ok. 96%). Ujęcia wód znajdują się w 4 lokalizacjach: Kowalki, Borzymin, Sadłowo i Starorypin Prywatny. Wody pobiera się z czwartorzędowego pietra wodonośnego.

Dla przedmiotowych ujęć nie zostały ustanowione w drodze aktu prawa miejscowego oraz decyzji strefy ochronne obejmujące tereny ochrony bezpośredniej i pośredniej. Do rezygnacji z wyznaczenia terenu ochrony pośredniej przedmiotowych ujęć oraz do ograniczenia strefy ochronnej tylko do terenu ochrony bezpośredniej upoważniły warunki geologiczne i hydrogeologiczne.

Stopień skanalizowania, tj odsetek korzystających z kanalizacji w ludności ogółem gminy Rypin wynosi 14,8%. Część gminy położona jest w obrębie aglomeracji (kanalizacyjnej) miasta Rypina, obejmującej wsie: Balin, Głowińsk, Kowalki, Ławy, Rusinowo, Starorypin Prywatny, Marianki, Sikory. Ścieki z terenu aglomeracji są odprowadzane do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w mieście Rypin o średniej przepustowości hydraulicznej 3946 m³/dobę.

- Warunki klimatyczne

Warunki klimatyczne są ważnym czynnikiem wpływającym na rozprzestrzenianie się i stężenie zanieczyszczeń w atmosferze (prędkość, kierunek wiatru, temperatura powietrza i opady atmosferyczne).

Gmina Rypin położona jest w centralnej Polsce i posiada klimat, którego ogólne cechy nawiązują do klimatu całej Polski – jest to klimat umiarkowany. Urozmaicona rzeźba powierzchni, nierównomierne rozmieszczenie lasów oraz duża ilość podmokłości powodują, że obszar gminy jest zróżnicowany pod względem warunków klimatu lokalnego. Szczególnie wyróżnia się topoklimat doliny Rypienicy oraz dużych kompleksów łąkowo-bagiennych w rejonie Sadłowa, Rusinowa i Stępowa. Charakteryzuje się on głównie znacznie większą wilgotnością względną powietrza oraz mniejszymi amplitudami temperatury.

Według W. Okołowicza powiat rypiński położony jest w dzielnicy klimatycznej mazurskiej. Średnia roczna temperatura wynosi 7,6 °C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (średnia z wielolecia wynosi 17,6 °C), natomiast najchłodniejszym - styczeń (średnia – 2,6°C). Maksymalne temperatury osiągają 38°C, natomiast minimalne dochodzą do -32°C.

Charakterystyczną cechą klimatu obszaru opracowania jest jego przejściowość – pomiędzy klimatem morskim a kontynentalnym. Średni opad roczny wynosi około 550 - 600 mm. Z tego na okres wegetacji roślin uprawnych przypada około 350 mm (wg danych z wielolecia IMGW). Najwyższe średnie miesięczne sumy opadów przypadają na lipiec (ok. 700 mm) a najniższe w miesiącu lutym (ok. 200 mm). Długość okresu wegetacyjnego wynosi 216 – 220 dni.

Czas trwania okresu zimowego oraz letniego szacowany jest na około po 80 -90 dni. Na omawianym obszarze przeważającym kierunkiem wiatrów jest zachodni.

- Flora i fauna

Wobec niskiego poziomu lesistości gminy, istotne znaczenie w systemie ekologicznym gminy odgrywają **zespoły roślinności krzewiastej oraz zadrzewienia** występujące jako: przydrożne, śródpolne i przyzagrodowe. Tworzą one niewielkie z reguły zespoły zieleni rozmieszczone na całym obszarze gminy. Zadrzewienia śródpolne pełnią ważną rolę jako ostoja dla zwierząt, zarówno kręgowców jak i bezkręgowców. Enklawy drzew i zarośli śródpolnych, wkomponowane w układ łąk i pól, tworzą charakterystyczną strukturę „ziarnistą” krajobrazu. Stanowią one również podstawowy element ekosystemów „pułapkowych” ograniczających negatywne zjawiska związane z procesami erozji eolicznej i wodnej. W przypadku gminy Rypin jest to czynnik niezwykle ważny z uwagi na bardzo mały udział lasów w ogólnej powierzchni oraz urozmaiconą rzeźbę powierzchni. Ten ostatni czynnik sprzyja zjawisku erozji wodnej, prowadzącej do degradacji gleb.

Skupiska zieleni śródpolnej i przyzagrodowej są często stosunkowo bogate pod względem gatunkowym. Jest to oczywiście wynik zamierzonej działalności człowieka, który wprowadza wiele odmian roślin, zwłaszcza ozdobnych w swoich zagrodach.

Interesującym kulturowo i ważnym elementem szaty roślinnej są **parki podworskie**. Mimo poważnych zaniedbań i dewastacji są one znacznie bogatsze pod względem florystycznym od kompleksów zieleni śródpolnej i przyzagrodowej, niestety wszystkie parki są przeważnie przekształcone bądź zdewastowane i odbiegają od pierwotnych założeń. Występujące w nich gatunki roślin są często unikatowe, co powoduje, że parki obok funkcji przyrodniczych mają również znaczenie dydaktyczne. Okazały drzewostan parków wyróżnia się na tle terenów otaczających tworząc dominanty krajobrazowe. Na terenie gminy znajduje się siedem obiektów,

które posiadają zachowane cechy parkowe, tzn. wyróżniają się pod względem florystycznym oraz założeniami architektoniczno - przestrzennymi. Żaden z parków podworskich nie jest położony w pobliżu terenów planowanych do zmiany funkcji w projekcie planu miejscowego.

- Złóża kopalin

Surowce naturalne w Polsce zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze traktowane są jako kopaliny. Zdecydowana większość pozyskiwanych na terenie gminy bogactw naturalnych tj. złoża piasków i żwirów, należy do kopalin pospolitych. Lokalnie występujące złoża surowców tj. kruszyw naturalnych i surowców ilastych eksploatowane są jedynie na lokalne potrzeby. Nie występują tu natomiast złoża o zasobowości na skalę przemysłową.

Na terenie gminy Rypin udokumentowano 9 złóż piasków i żwirów. Zestawienie tych złóż przedstawia poniższa tabela.

Tab. 1 Wykaz udokumentowanych złóż kopalin – stan na 31.12.2018 r.

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby geologiczne bilansowe [tys. ton]	Zasoby przemysłowe [tys. ton]	Wydobycie [tys. ton]
Nowe Sadłowo I	E	132	-	46
Puszcza Miejska II	R	1407	1407	-
Puszcza Miejska III	R	975	-	-
Puszcza Miejska pole AiB	Z	49	-	-
Sadłowo-Rumunki	R	168	-	-
Stępowo IV	Z	82	-	-
Stępowo V	Z	91	-	-
Stępowo VI	Z	44	-	-
Stępowo VII	E	152	-	10
Stępowo VIII	Z	130	-	-
Zakrocz	Z	73	-	-

E – eksploatowane; R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo; T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

Źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin - uwarunkowania*

Mapy geologiczne wskazują, że na terenie powiatu rypińskiego znajdują się pokłady gazu łupkowego. Północny i południowo-wschodni obszar gminy objęty został koncesją na poszukiwanie gazu łupkowego. W latach 2010-2015 poszukiwano i badano wielkości złóż tego gazu. Do chwili obecnej nie udokumentowano zasobów gazu w tym rejonie.

Liczne pokłady gliny występujące na Pojezierzu Dobrzyńskim wykorzystywane były do produkcji cegły. Pod koniec lat 60 XX wieku zamknięto cegielnię w Rusinowie i Gulbinach (gm. Brzuze).

W granicach gminy Rypin występują tereny i obszary górnicze ustanowione decyzjami koncesyjnymi w 13 lokalizacjach, z czego decyzje likwidacyjne wydano dla 4 złóż (Stępowo IV, Stępowo V, Stępowo VI oraz Puszcza Miejska Pole A). W 2 złożach („Stępowo II” oraz „Puszcza Miejska Pole A”) zakończone zostały prace rekultywacyjne terenu poeksploatacyjnego. Dla złoża „Stępowo III” decyzją Starosty Rypińskiego ustalono kierunek rolny rekultywacji terenu po zakończeniu eksploatacji. Powierzchnia poszczególnych obszarów najczęściej nie przekracza 2 ha. (szczegółowe informacje o terenach i obszarach górniczych znajdują się w rozdziale 13 opracowania dot. uwarunkowań dla SUIKZP gminy Rypin).

2.2. POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ ZMIAN STUDIUM

Nowe zainwestowanie czy zagospodarowanie terenu zawsze powodują zmiany w środowisku przyrodniczym. Brak realizacji kierunków rozwoju i zamierzeń zawartych w projekcie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin, a tym samym odstąpienie od realizacji poszczególnych zadań może spowodować pogorszenie stanu środowiska gminy. Głównym kierunkiem działań planistycznych odnoszących się do środowiska przyrodniczego i kulturowego jest ich ochrona i zachowanie w jak najlepszym stanie dla przyszłych pokoleń co wymaga gospodarowania z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.

Zaniechanie realizacji planowanych działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej może prowadzić do wystąpienia niekorzystnych zmian w zakresie środowiska wodnego. W razie odstąpienia od dalszych działań bądź spowolnienia realizacji systemów oczyszczania ścieków wraz z rozwiązywaniem problemu zanieczyszczeń obszarowych nastąpi pogorszenie się stanu jakości wód zarówno cieków przepływających przez teren gminy jak i znajdujących się na terenie gminy jezior.

W zakresie stanu czystości powietrza atmosferycznego brak likwidacji źródeł emisji zanieczyszczeń pochodzących z palenisk domowych poprzez zmianę czynnika grzewczego z tradycyjnego (spalanie węgla, drewna, wszelkich dających się spalić odpadów) na paliwa ekologiczne, niskoemisyjne i/lub bezemisyjne skutkować może pogorszeniem się stanu aerosanitarnego gminy oraz pogorszeniem warunków życia mieszkańców.

Brak realizacji programu w zakresie budowy i przebudowy istniejących dróg, powodować będzie pogłębienie uciążliwości w komunikacji. Nienajlepszy obecnie stan nawierzchni części dróg spowoduje dalsze pogorszenie bezpieczeństwa uczestników ruchu. Brak działań w zakresie przebudowy dróg, spowoduje ograniczenie tempa ich wzrostu i trudności likwidacji uciążliwości tych dróg dla mieszkańców i środowiska.

Brak ochrony zadrzewień przydrożnych, śródpolnych oraz zieleni towarzyszącej obiektom usługowym, przemysłowym i innym może skutkować powstawaniem niekorzystnych zmian w strukturze przestrzennej prowadzących do erozji wodnej i eolicznej oraz pogorszenia się walorów estetyczno krajobrazowych.

Brak zachowania korytarzy ekologicznych służących utrzymaniu ciągłości systemu przyrodniczego może zostać zakłócona i doprowadzić do braku zagwarantowania możliwości przemieszczania się zwierząt.

Brak skutecznej realizacji selektywnej zbiórki odpadów (poprzez wprowadzenie pojemników na odpady we wszystkich miejscowościach), może spowodować pogorszenie stanu środowiska, wzrost ryzyka skażenia wód powierzchniowych i podziemnych, gleb oraz powietrza atmosferycznego.

W przypadku braku realizacji ustaleń studium, będącej konsekwencją odstąpienia od realizacji tego dokumentu, możliwe są dwa scenariusze potencjalnych zmian środowiska.

Pierwszy z nich to scenariusz optymistyczny. Zgodnie z nim, w wyniku powstrzymania rozwoju przestrzennego gminy nastąpi zdecydowane ograniczenie antropopresji na środowisko. Powinno to skutkować utrzymaniem zasobów przyrody na obszarze gminy a nawet w niektórych przypadkach ich wzbogacenie. Tak może być w przypadku zalesienia części terenów rolnych o niskich klasach bonitacyjnych, które mogłyby być w przypadku realizacji studium przeznaczone pod zabudowę. Przyrodnicze otoczenie gminy będzie również w mniejszym stopniu narażone na

jego oddziaływanie. W analizowanym scenariuszu nastąpi również poprawa warunków funkcjonowania i ochrony środowiska w obrębie istniejącej struktury gminnej. Należy bowiem założyć, że zarówno władze gminy jak i jego mieszkańcy postawią na rozwój infrastruktury, w tym również poprawę warunków środowiskowych (wprowadzenie większej ilości zieleni, nowe systemy grzewcze, poprawa warunków komunikacyjnych itp.). Ważnym elementem będą tutaj również działania rekultywacyjne prowadzone na obszarach poeksploatacyjnych, które poprawia stan środowiska i krajobrazu oraz będą mogły przyczynić się do rozwoju nowych funkcji (m.in. rekreacyjnych).

Dруги scenariusz, pesymistyczny zakłada, że rozwój gminy będzie trwał nadal i odbywał się będzie w sposób żywiołowy, często metodą tzw. faktów dokonanych; pomocnym instrumentem może się tutaj okazać możliwość realizacji zabudowy w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy. W takiej sytuacji może dojść do niekontrolowanego procesu przekształcania przestrzeni, z oczywistą szkodą dla środowiska i jego zasobów. Powstająca zabudowa, nawiązująca do sąsiedztwa, da niekorzystny „efekt domina” chaotycznej i przypadkowej zabudowy, która nie będzie uwzględniać potrzeb środowiska. Ponadto niekontrolowany proces wydobywania kruszywa, może prowadzić do naruszenia równowagi w środowisku i pogorszyć warunki krajobrazowe.

Dlatego też dużą rolę pełnią tutaj władze gminy, do których należy prowadzenie przemyślanej polityki rozwoju i polityki przestrzennej, uwzględniającej wszelkie wyżej opisane przesłanki w celu minimalizacji niepożądanych skutków dla środowiska.

2.3. CHARAKTERYSTYKA ANALIZOWANEGO OBSZARU W ODNIESIENIU DO JEGO POŁOŻENIA WZGLĘDEM OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE, W TYM OBSZARÓW NATURA 2000

Ochrona przyrody w Polsce realizowana jest głównie w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. i w jej rozumieniu polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody takich jak:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów,
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- siedlisk przyrodniczych,
- siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin zwierząt i grzybów,
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt,
- krajobrazu,
- zieleni w miastach i wsiach,
- zadrzewień.

Celem ochrony przyrody jest:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,

- utrzymanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody poprzez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Formy ochrony przyrody w gminie

Parki krajobrazowe

Na terenie gminy Rypin nie występują parki krajobrazowe.

Obszary chronionego krajobrazu

Na terenie gminy Rypin nie występują obszary chronionego krajobrazu.

Rezerваты przyrody

Na terenie gminy Rypin nie występują rezerваты przyrody.

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody stanowią „pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami”.

Do pomników przyrody ożywionej należą między innymi pojedyncze krzewy, drzewa i grupy drzew odznaczające się sędziwym wiekiem, wielkością, niezwykłymi kształtami lub innymi cechami, a także zabytkowe aleje drzew. Do pomników przyrody nieożywionej należą natomiast największe głazy narzutowe, tzw. eratyki oraz interesujące formy powierzchni ziemi np. źródła, wodospady, jary, skałki, wywierzyska, przełomy rzeczne, jaskinie, odkrywki itp.

Na terenie gminy Rypin uznano następujące pomniki przyrody:

1. Jesion wyniosły (*Fexinus excelsior*) zlokalizowany w parku podworskim w Sadłowie utworzony 22.04.1970 r.
2. Lipa drobnodziarnista (*Tilia cordata*) zlokalizowana w parku podworskim w Sadłowie utworzony 22.04.1970 r.
3. Modrzew europejski (*Larix decidua*) zlokalizowany w parku podworskim w Sadłowie utworzony 29.05.1970 r.
4. Jesion wyniosły (*Fexinus excelsior*) zlokalizowany w parku podworskim w Sadłowie utworzony 29.05.1970 r.

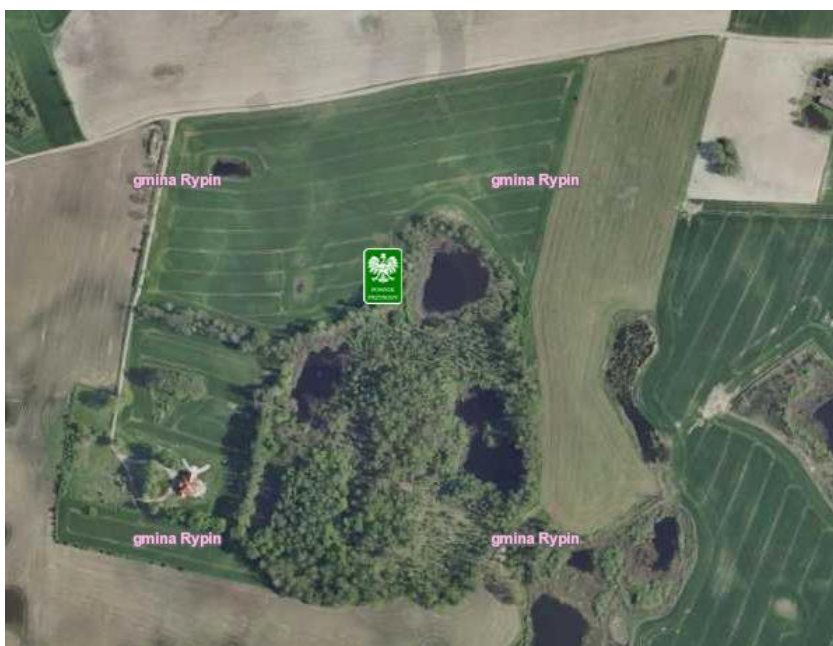
Komunikat Nr 1/70 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy z dnia 31 lipca 1970r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody w woj. bydgoskim. (Dz. Urz. WRN w Bydgoszczy).

5. Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) – Dąb Julki i Daški, zlokalizowany w obrębie Balin na działce nr ewid. 8/7 stanowiącej własność p. Beaty Kazimierskiej – Korsak utworzony Uchwałą Nr XXXIX/270/10 Rady Gminy Rypin z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 31.12.2010 r., nr 215, poz. 2997).

Pomniki przyrody w gminie Rypin stanowią niewielki odsetek wszystkich występujących w województwie pomników (ogółem w województwie znajdują się 1923 pomniki).

Ryc. 6. Park w Sadłowie – lokalizacja ww. pomników przyrody (1-4)
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Ryc.7. Wyręba (obręb Balin) dz. nr ewid. 8/7 – lokalizacja dębu szypułkowego
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Fot.1. Lipa w parku pałacowym w Sadłowie uznana za pomnik przyrody
Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin, maj 2018

Fot. 2. Modrzew w parku pałacowym w Sadłowie uznany za pomnik przyrody
Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin, maj 2018

Fot. 3. Dąb Julki i Daški

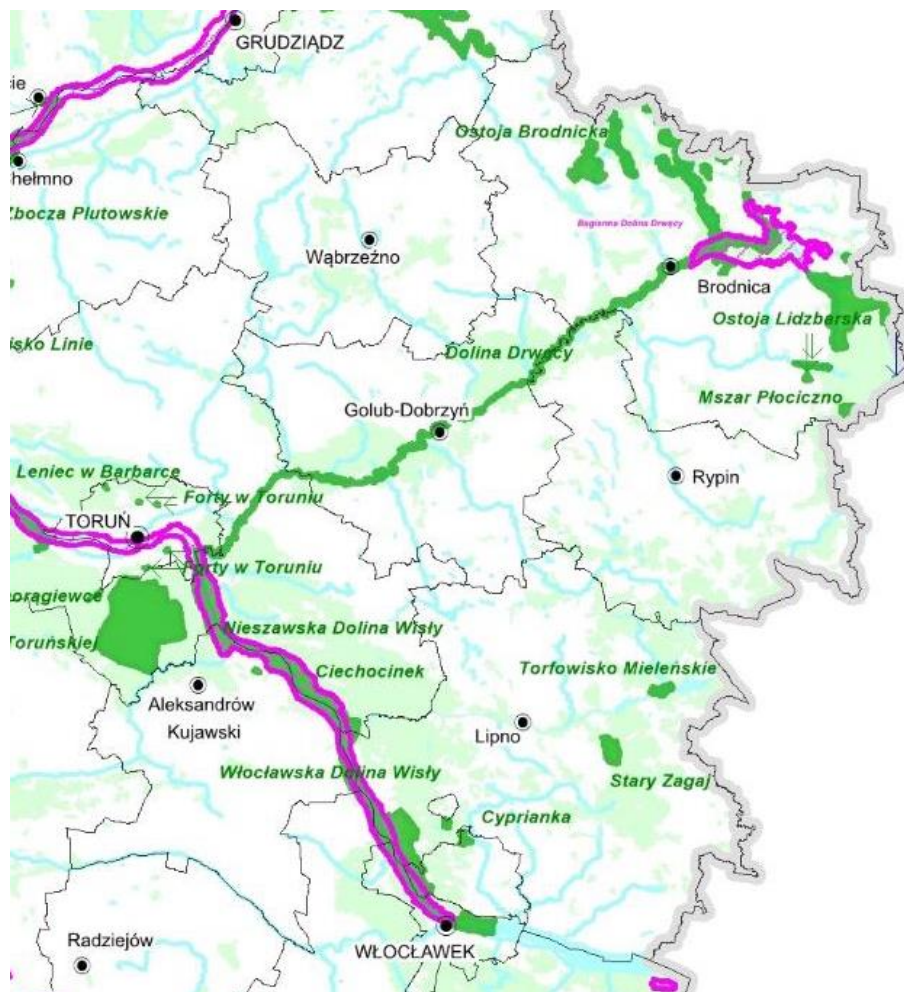
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Rypin nie występują użytki ekologiczne.

Obszary Natura 2000

Na terenie gminy nie występują obszarowe formy ochrony przyrody w ramach Natura 2000.

- obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000
- obszary Natura 2000 mające znaczenie dla Wspólnoty zatwierdzone decyzją Komisji Europejskiej

Ryc. 8. Położenie obszaru gminy na tle najbliższych położonych obszarów Natura 2000 w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: Projekt Planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego.

Ochrona gatunkowa

Ochrona gatunkowa ma na celu zabezpieczenie dziko występujących roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. W zakresie ochrony gatunkowej roślin aktualnie w Polsce obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 roku (Dz. U. z 20 stycznia 2012r. Nr 14 poz. 81) w sprawie ochrony gatunkowej roślin.

Rozporządzenie określa gatunki dziko występujących roślin:

- ✓ objętych ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
- ✓ objętych ochroną częściową,
- ✓ objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
- ✓ wymagających ustalenia stref ochrony ostoi lub stanowisk oraz wielkość tych stref.

Rozporządzenie określa również zakazy właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków roślin i odstępstwa od zakazów oraz sposoby ochrony gatunków roślin.

W stosunku do dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową wprowadzone są następujące zakazy: zabijania, okaleczania, chwytania, transportu, pozyskiwania,

przechowywania, posiadania żywych zwierząt, posiadania zwierząt martwych lub ich części, niszczenia siedlisk i ostoi, wybierania, posiadania oraz przechowywania jaj i inne.

Rozporządzenie określa gatunki dziko występujących zwierząt, tj.:

- ✓ zwierząt objętych ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
- ✓ zwierząt objętych ochroną częściową,
- ✓ zwierząt objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
- ✓ ptaków, które mogą być sprzedawane, transportowane i przechowywane w celach handlowych, jeżeli zostały legalnie upolowane,
- ✓ zwierząt wymagających ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania.

Rozporządzenie określa również zakazy właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków zwierząt i odstępstwa od zakazów oraz sposoby ochrony gatunków, w tym wielkość stref ostoi.

Niektóre gatunki chronione znalazły się także w rejestrze gatunków rzadkich i zagrożonych (Polska Czerwona Księga Zwierząt, Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce).

Gatunki zwierząt wymienione w ww. rozporządzeniu, występujące na terenie gminy Rypin podlegają ochronie.

Parki podworskie

Na obszarze gminy Rypin znajdują się obiekty, które posiadają zachowane cechy parkowe, tzn. wyróżniają się pod względem florystycznym oraz założeniami architektoniczno-przestrzennymi. Zaliczają się do nich parki:

- Balin-Wyręba – powierzchnia 4,0 ha (pozostałości parku dworskiego z II poł. XIX w.),
- Kowalki – powierzchnia 6,0 ha (park dworski z poł. XIX w., konieczne prace rewaloryzacyjne parku),
- Linne powierzchnia 9,7 ha (park z drugiej połowy XIX w., zachowany starodrzew, dawny układ kompozycyjny założenia nieczytelny, konieczne prace rewaloryzacyjne parku),
- Marianki - powierzchnia 4 ha (dawny ogród utrzymany w pierwotnych granicach wyznaczonych szpalerami starodrzewu),
- Rakowo – powierzchnia 4,0 ha (dawny ogród zachowany z nielicznym starodrzewem),
- Rusinowo powierzchnia 4,0 ha (park podworski z I poł. XIX w. wpisany do rejestru zabytków dn. 02.06.1986r. pod nr 207/A, park utrzymany w dawnych granicach z bogatym starodrzewem),
- Sadłowo – powierzchnia zabudowy 13,3 ha (park podworski z końca XVIII w. wpisany do rejestru zabytków dn. 24.02.1992r. pod nr 288/A, park utrzymany w dawnych granicach z bogatym starodrzewem, obecnie zrewaloryzowany),
- Starorypin - powierzchnia 5,0 ha (park dworski z II połowy XIX w., park utrzymany jako zwarty masyw drzewostanu od strony północnej zespołu o nieczytelnym dawnym układzie kompozycyjnym),
- Stępowo – powierzchnia 5,4 ha (park dworski z drugiej połowy XIX w., zachowany dawny park o zredukowanym starodrzewie i zniekształconym dawnym układzie kompozycyjnym).

Mimo poważnych przekształceń i odstępstw od pierwotnych założeń, niektóre z nich prezentują się stosunkowo korzystnie. Generalnie, stan drzew jest dobry, niektóre tylko wymagają prac pielęgnacyjnych.

Lasy ochronne

Za lasy szczególnie chronione, zwane „lasami ochronnymi” mogą być uznane lasy, które:

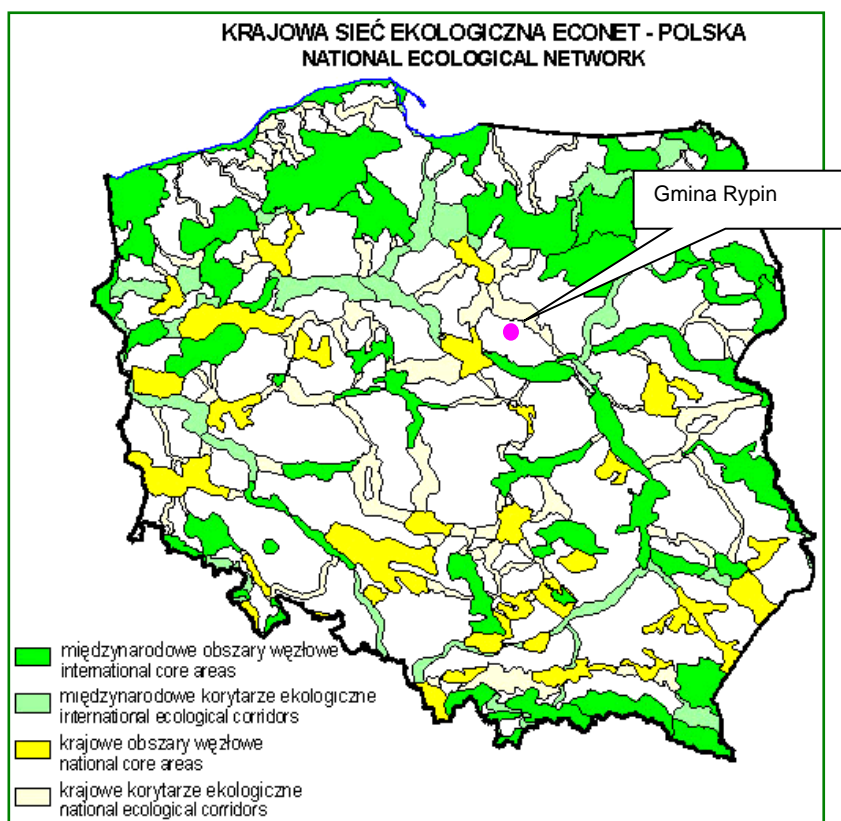
- ✓ chronią glebę przed zmywaniem lub wyjąłowaniem, powstrzymują usuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin,
- ✓ chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz obszarach wododziałów,
- ✓ ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków,

- ✓ są trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu,
- ✓ stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej,
- ✓ mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa.

Na terenie gminy Rypin min.in. część lasów w rejonie wsi Zakrocza ma status lasów ochronnych (wodochronne).

Sieć ekologiczna ECONET

Krajowa sieć ekologiczna ECONET-POLSKA jest wieloprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu. Sieć ECONET-POLSKA pokrywa 46% kraju. Składa się ona z obszarów węzłowych i łączących je korytarzy ekologicznych, wyznaczonych na podstawie takich kryteriów, jak naturalność, różnorodność, reprezentatywność, rzadkość i wielkość. Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA została opracowana w 1995 i 1996 roku przez zespół Autorów pod kierownictwem dr Anny Liro jako projekt badawczy National Nature Plan (NNP) w ramach Programu Europejskiego Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN). Wyznaczono ogółem 78 obszarów węzłowych (46 międzynarodowych i 32 krajowe, które razem obejmują 31% powierzchni kraju) oraz 110 korytarzy ekologicznych (38 międzynarodowych i 72 krajowe, które razem obejmują 15% powierzchni kraju). Sieć ECONET-POLSKA zawiera w sobie również obszary prawnie chronione (parki narodowe i krajobrazowe oraz rezerваты), ostoje przyrody CORINE lub ważne ostoje ptaków, które najczęściej są "wbudowane" w najcenniejsze fragmenty obszarów węzłowych jako tzw. biocentra (regionalne i lokalne).

Ryc.9. Gmina Rypin na tle krajowej sieci ekologicznej ECONET

Źródło: Instytut Ochrony Środowiska (www.ios.edu.pl)

a) odkrywkową na powierzchni obszaru górniczego nie mniejszej niż 25 ha,
b) podziemną o wydobyciu kopaliny nie mniejszym niż 100 000 m³ na rok;
a także chów lub hodowlę zwierząt w liczbie nie mniejszej niż 210 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP – przy czym za liczbę DJP przyjmuje się maksymalną możliwą obsadę inwentarza). Ponadto zalicza się przedsięwzięcia polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu przedsięwzięć realizowanych lub zrealizowanych, w tym m.in. instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru o łącznej mocy nominalnej elektrowni nie mniejszej niż 100 MW, stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne, o napięciu znamionowym nie mniejszym niż 220 kV, o długości nie mniejszej niż 15 km.

Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko⁶ zalicza się m.in. następujące rodzaje przedsięwzięć: wydobywanie kopalni ze złoża metodą odkrywkową inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 27 lit. a Rozporządzenia:

a) bez względu na powierzchnię obszaru górniczego:

- jeżeli dotyczy torfu lub kredy jeziornej,
- na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, a jeżeli została sporządzona mapa zagrożenia powodziowego, na obszarach, o których mowa w art. 88d ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne,
- na terenie gruntów leśnych lub w odległości nie większej niż 100 m od nich,
- na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- w odległości nie większej niż 250 m od terenów, o których mowa w art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska
- jeżeli działalność będzie prowadzona z użyciem materiałów wybuchowych,
- jeżeli w odległości nie większej niż 0,5 km od miejsca planowanego wydobywania kopalni metodą odkrywkową znajduje się inny obszar górniczy ustanowiony dla wydobywania kopalni metodą odkrywkową,

b) z obszaru górniczego o powierzchni większej niż 2 ha lub o wydobyciu większym niż 20 000 m³ na rok, inne niż wymienione w lit. a.

Ponadto do przedsięwzięć potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko zaliczamy: elektrownie wodne; instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru, inne niż instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru o łącznej mocy nominalnej elektrowni nie mniejszej niż 100 MW, instalacje do oczyszczania ścieków inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 40, przewidziane do obsługi nie mniej niż 400 równoważnych mieszkańców w rozumieniu art. 43 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne; sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, a także gospodarowanie wodą w rolnictwie polegające na melioracji łąk, pastwisk lub nieużytków; cukrownie; gorzelnie; chów lub hodowla zwierząt, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 51, w liczbie nie mniejszej niż 60 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP).

Jeżeli tego typu przedsięwzięcia byłyby realizowane na terenie gminy wówczas wymagają one przeprowadzenia na etapie planowania oceny ich oddziaływania na środowisko.

Istniejące elementy infrastruktury technicznej w gminie.

Gospodarka wodno-ściekowa

⁵ Pełny katalog przedsięwzięć znajduje się w *Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*, w niniejszym opracowaniu podano jedynie przykłady, biorąc pod uwagę uwarunkowania i rolniczy charakter gminy

⁶ J.w.

Gmina Rypin zaopatrywana jest w wodę do picia z 4 gminnych ujęć wody posiadających udokumentowane zasoby, zlokalizowanych w miejscowościach:

- **Ujęcie wody w Kowalkach** o zasobach eksploatacyjnych 164 m³/h, pobór wody 1000 m³/dobę. Ujęcie wody położone na działce o nr ewidencyjnym 81 (obręb Kowalki). Ujęcie pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody i zaopatruje miejscowości Kowalki, Sikory, Dylewo, Ławy, Zakrocz, Dębiany, Puszcza Miejska i Puszcze Rządową.

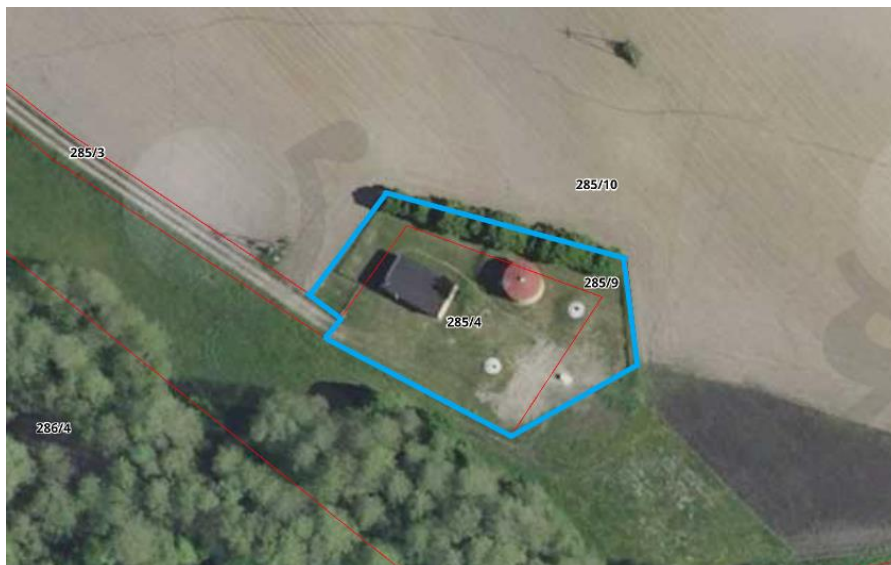
Ryc. 11. Teren gminnego ujęcia wody w miejscowości Kowalki
Źródło: <http://rypin.e-mapa.net/>

Fot. 4. Gminne ujęcie wody w Kowalkach
Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin, maj 2018

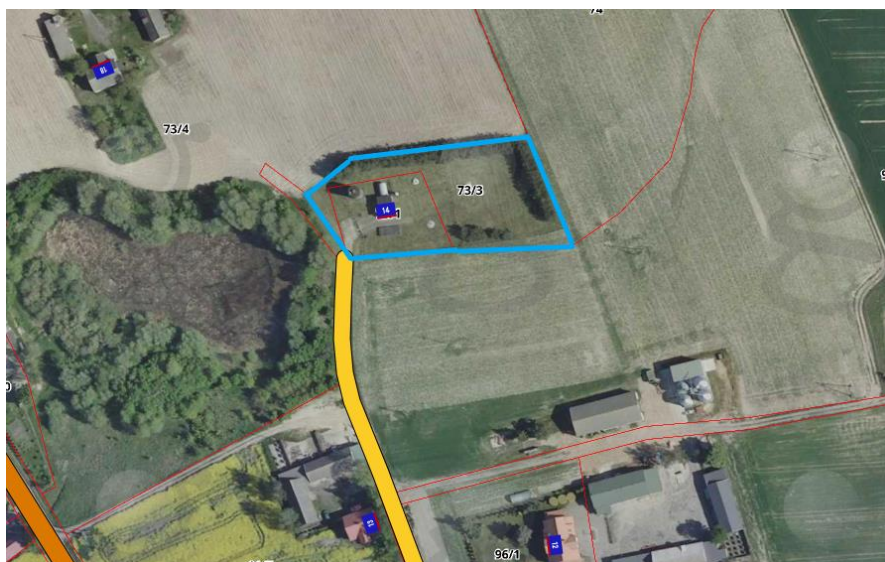
- **Ujęcie wody w Sadłowie** o zasobach eksploatacyjnych zatwierdzonych w kategorii „B” Q = 37 m³/h, wraz ze stacją uzdatniania wody. Ujęcie wody położone na działkach o nr ewidencyjnych 612/2 i 612/4. Ujęcie pracuje w układzie dwustopniowego pompowania

wody i zaopatruje miejscowości: Sadłowo, Sadłowo Nowe, Kwiatkowo, Godziszewy - Jasin i Stępowo, Linne i Stawiska.

Ryc. 12. Teren gminnego ujęcia wody w miejscowości Sadłowo
Źródło: <http://rypin.e-mapa.net/>

- **Ujęcie wody w Borzyminie** o wydajności 37 m³/h, pobór wody 282 m³/dobę (decyzja Starosty Rypińskiego z dnia 28.12.2017 r., znak: ROL 6223-13/07). Ujęcie wody położone na działkach o nr ewidencyjnych 73/1 i 73/3. Ujęcie pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody i zaopatruje miejscowości: Borzymin, Cetki, Czyżewo, Rakowo, Balin, Rusinowo i Głowińsk.

Ryc. 13. Teren gminnego ujęcia wody w miejscowości Borzymin
Źródło: <http://rypin.e-mapa.net/>

- **Ujęcie wody w Starorypinie Prywatnym** o wydajności 60 m³/h, pobór wody 300 m³/dobę. Ujęcie wody położone na działkach o nr ewidencyjnych 74/1, 74/4, 74/6, 72/6. Ujęcie pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody i zaopatruje miejscowości: Starorypin Prywatny - Iwany, Starorypin Rządowy, Rypałki, Podole i Marianki.

Ryc. 14. Teren ujęcia wody w miejscowości Starorypin Prywatny
(teren lokalizacji studni i stacja uzdatniania)

Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl/imap>

Dla przedmiotowych ujęć nie zostały ustanowione w drodze aktu prawa miejscowego oraz decyzji strefy ochronne obejmujące tereny ochrony bezpośredniej i pośredniej. Do rezygnacji z wyznaczenia terenu ochrony pośredniej przedmiotowych ujęć oraz do ograniczenia strefy ochronnej tylko do terenu ochrony bezpośredniej upoważniły warunki geologiczne i hydrogeologiczne.

Gmina posiada wystarczające zasoby wodne dla zaopatrzenia w wodę odbiorców w ich granicach administracyjnych. **Dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa.**

Zgodnie z Art. 83. ust.3 i 4 Prawa wodnego budowę urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę realizuje się jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej, w szczególności przez budowę systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków, natomiast w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ten sam co systemy kanalizacji zbiorczej poziom ochrony środowiska.

Gmina Rypin obsługiwana jest przez miejską **mechaniczno – biologiczną oczyszczalnię ścieków** o przepustowości 75 m³/dobę zlokalizowaną w Rypinie. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych z oczyszczalni jest rzeka Rypienica.

Ścieki sanitarne poprzez sieć kolektorów zbiorczych i szereg przepompowni ścieków odprowadzane są do miejskiej oczyszczalni w Rypinie.

Uchwałą nr IV/84/15 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 marca 2015 r. wyznaczono aglomerację Rypin o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 20 830 z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną na terenie Rypina, której obszar obejmuje miasto Rypin oraz wsie gminy Rypin tj.: Balin, Głowińsk, Kowalki, Ławy, Rusinowo, Starorypin Prywatny, Marianki,

Sikory, a także wsie gminy Rogowo tj.: Rogowo, Rojewo, Świeżawy, Zamość, Sosnowo, Karbowizna, Lasoty, Nadród, Pręczi.

Gmina Rypin jednak mieści się w grupie gmin województwa o najniższym wskaźniku skanalizowania. W 2016 r. wskaźnik skanalizowania w gminie wyniósł 14,8%, przy średnim wskaźniku dla kraju (70,2%), województwa kujawsko-pomorskiego (69,9%) oraz powiatu rypińskiego (50,8%). Długość czynnej sieci rozdzielczej kanalizacyjnej w 2016 r. wyniosła 28,7 km. Od 2005 r. nastąpił wzrost długości sieci o ok. 81%.

Ryc. 15. Miejska oczyszczalnia ścieków w Rypinie

Źródło: <http://rypin.e-mapa.net/>

Ze względu na konieczność przesyłania ścieków na duże odległości większość kanalizacji sanitarnej na terenie gminy stanowi kanalizacja tłoczna, która wymaga budowy wielu przepompowni ścieków.

Na terenie gminy jest wiele miejscowości o rozproszonej zabudowie, na terenie których wykonanie sieci kanalizacyjnych nie ma ekonomicznego uzasadnienia. W tej sytuacji możliwym do realizacji rozwiązaniem mogą być małe **przydomowe oczyszczalnie ścieków**. Na terenie gminy Rypin, według stanu na koniec 2017 r., funkcjonuje 1020 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gmina Rypin wspiera ich budowę, szczególnie w miejscach rozproszonej zabudowy, gdzie nie ma możliwości włączenia do gminnej kanalizacji, a realizacja sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieopłacalna. Gmina stara się również kontrolować właściwe opróżnianie oraz eksploatację zbiorników wchodzących w skład przydomowych oczyszczalni ścieków.

Wskaźnik skanalizowania do zwodociągowania na terenie gminy wynosi około 14,9 % co oznacza, że na każdych 100 osób korzystających z sieci wodociągowej 15 osób korzysta z sieci kanalizacyjnej.

Gospodarka energetyczna

Przez teren gminy Rypin przebiegają:

- linia elektroenergetyczna 220 kV relacji Olsztyn I – Włocławek Azoty,
- linie elektroenergetyczne 110 kV relacji Rypin – Brodnica Podgór., Puszcza Miejska – Rypin oraz Lipno – Puszcza Miejska.

Dla ww. linii elektroenergetycznych wynikają ograniczenia w zagospodarowaniu, zgodnie z przepisami odrębnymi. Realizację inwestycji w sąsiedztwie tych linii należy każdorazowo uzgadniać z właściwym operatorem sieci.

Wytyczne dotyczące użytkowania terenu w pasach technologicznych istniejących linii elektroenergetycznych:

- warunki lokalizacji wszelkich obiektów w pasach technologicznych należy uzgadniać z właścicielem linii elektroenergetycznych,

- w pasach technologicznych nie wolno lokalizować budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi,
- dopuszcza się odbudowę, rozbudowę, przebudowę i nadbudowę istniejących linii,
- pod liniami nie należy sadzić roślinności wysokiej – zalesiania terenów rolnych w pasach technologicznych linii mogą być przeprowadzone w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów,
- wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu w obrębie pasów technologicznych linii i w ich najbliższym sąsiedztwie powinny być zaopiniowane przez właściciela linii,
- dla linii elektroenergetycznych musi być zapewniony dostęp w celu wykonania prac eksploatacyjnych.

Dla linii elektroenergetycznej 220 kV wymagany jest pas technologiczny o szerokości 50 m (po 25 m od osi linii w obu kierunkach).

Dla linii elektroenergetycznych 110 kV wymagany jest pas ograniczonego użytkowania o szerokości 40 m (po 20 m od osi linii w obu kierunkach), a dla linii elektroenergetycznych średniego napięcia SN15kV pas techniczny o szerokości po 6,5 m w obie strony od osi linii.

Zaopatrzenie gminy Rypin w energię elektryczną oparte jest na dostawach Zakładu Energetycznego Energa-Operator S.A. Oddział w Toruniu. Źródłem zasilania gminy Rypin w energię elektryczną jest Główny Punkt Zasilania 110/15 kV w Rypinie oraz drugi GPZ zlokalizowany na terenie Puszczy Miejskiej.

Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy przebiega rurociąg produktów naftowych PERN z Płocka do Gdańska. Zgodnie z § 136 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. nr 243 poz. 2063), minimalna szerokość strefy bezpieczeństwa dla jednego rurociągu przesyłowego dalekosiężnego wynosi (środek stanowi oś rurociągu) – co najmniej 40,0 m (dla rurociągu o średnicy nominalnej powyżej 600 mm). Zgodnie z § 137 w/w rozporządzenia strefa bezpieczeństwa może być użytkowana zgodnie z pierwotnym jej przeznaczeniem. Wewnątrz strefy bezpieczeństwa niedopuszczalne jest wznoszenie budowli, urządzenie stałych składów i magazynów oraz zalesianie. Dopuszcza się w strefie bezpieczeństwa usytuowanie innej infrastruktury sieci uzbrojenia terenu pod warunkiem uzgodnienia jej z właścicielem rurociągu przesyłowego dalekosiężnego. Na terenach otwartych dopuszcza się w strefie bezpieczeństwa sadzenie pojedynczych drzew w odległości co najmniej 5,0 m od rurociągu przesyłowego dalekosiężnego.

Tereny działek budowlanych powinny znajdować się poza strefą bezpieczeństwa rurociągu naftowego. Powyższa strefa przez ograniczenia w jej użytkowaniu i wykonywaniu robót budowlanych ma zapewnić nienaruszalność, a więc bezpieczeństwo dla rurociągu i kabla oraz umożliwić do nich dostęp w celach kontroli, konserwacji i naprawy.

Wszelkie planowane inwestycje liniowe podziemne i nadziemne przechodzące przez strefę bezpieczeństwa oraz roboty z nimi związane muszą być uzgodnione i wykonane pod nadzorem gestora sieci.

Telekomunikacja

Gmina posiada rozbudowaną sieć infrastruktury telekomunikacyjnej telefonii stacjonarnej oraz system telefonii komórkowej GSM, oparty na stacji bazowej operatorów telefonii komórkowej działających w Polsce zlokalizowanej w miejscowości Rusinowo.

Odnawialne źródła energii

Do odnawialnych źródeł energii zaliczamy⁷: odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną, energię geotermalną, energię hydrotermalną, hydroenergię, energię fal, prądów i pływów morskich, energię otrzymywaną z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego oraz z biopłynów.

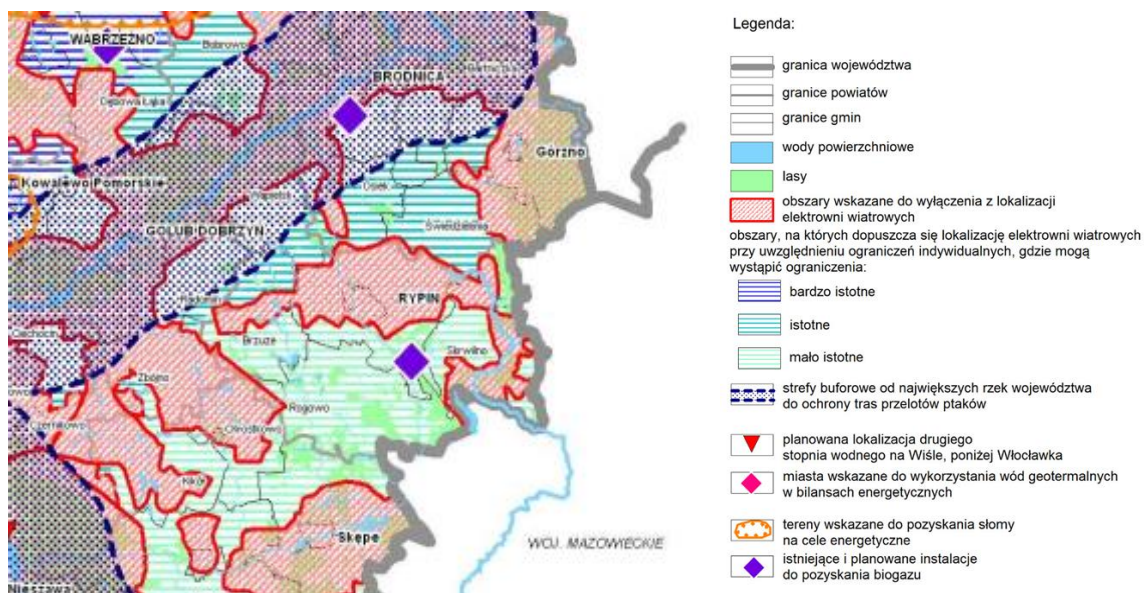
Energetyka wiatrowa

Farmy wiatrowe wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną powinny być lokalizowane na terenach zapewniających wymogi ochrony środowiska oraz nie kolidujących z funkcją mieszkaniową, z wyłączeniem terenów podlegających ochronie prawnej. Szczególnej ochronie podlegają obiekty cenne kulturowo, dlatego elektrowni wiatrowych nie należy lokalizować na terenach i w rejonie obiektów objętych ochroną konserwatorską.

Lokalizacja nowych elektrowni wiatrowych możliwa jest przy respektowaniu wymogów prawnych dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a w szczególności ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 961), przepisów dotyczących obszarów podlegających ochronie prawnej oraz norm dotyczących hałasu.

Zgodnie z art. 4. 1. ww. Ustawy „Odległość, w której mogą być lokalizowane i budowane: 1) elektrownia wiatrowa – od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, oraz 2) budynek mieszkalny albo budynek o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa - od elektrowni wiatrowej - jest równa lub większa od dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatom (całkowita wysokość elektrowni wiatrowej)”.

Wg opracowania pt. „Odnawialne źródła energii - zasady i możliwości wykorzystania na terenie województwa kujawsko-pomorskiego” sporządzonego przez Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku, gmina Rypin podzielona została na dwa obszary: północny wskazany do wyłączenia z lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz południowy, na którym dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych przy uwzględnieniu ograniczeń indywidualnych, gdzie mogą wystąpić mało istotne ograniczenia przyrodniczo-rolnicze.

Ryc. 16. Gmina Rypin na tle mapy pt. „Ograniczenia rozwoju energetyki wiatrowej” (fragment mapy)

Źródło: Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku (www.biuro-planowania.pl)

⁷ Zgodnie z ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2015 r. poz. 478)

Zgodnie z dostępną literaturą dla terenu województwa kujawsko-pomorskiego, teren gminy Rypin nie leży w zasięgu miejsc wyjątkowo cennych dla ptaków w ich okresie lęgowym jak i podczas wędrówek.

Na terenie gminy Rypin, zgodnie z pismem Starostwa Powiatowego w Rypinie z dnia 12 sierpnia 2019 r. (wpływ do Urzędu Gminy w Rypinie w dniu 10.08.2019 r., zlokalizowanych jest 11 generatorów energii wiatrowej:

- Starorypin Prywatny, dz. nr 85/15 - moc 1,5 MW, wybudowano w 2012r. – całkowita wysokość⁸ 150 m;
- Starorypin Prywatny, dz. nr 83/5 - moc 1,2 MW, wybudowano w 2012r. – całkowita wysokość 150 m;
- Starorypin Prywatny, dz. nr 83/4 - moc 1,9 MW, wybudowano w 2014r. – całkowita wysokość 150 m;
- Starorypin Prywatny, dz. nr 85/9 - moc 2,0 MW, wybudowano w 2011r. – całkowita wysokość 150 m;
- Starorypin Rządowy, dz. nr 20/3 – moc 0,85 MW, wybudowano w 2015r. – całkowita wysokość 69,05 m;
- Rypałki Prywatne, dz. nr 28 - moc 2,0 MW, wybudowano w 2011r. – całkowita wysokość 150 m;
- Puszcza Miejska, dz. nr 121/6 - moc 0,5 MW, wybudowano w 2013r. – całkowita wysokość 64,95 m;
- Puszcza Rządowa, dz. nr 25/2 - moc 0,5 MW, wybudowano w 2013r. – całkowita wysokość 64,95 m;
- Godziszewy, dz. nr 145/1 (2 sztuki) - moc 0,5 MW, wybudowano w 2009r. – całkowita wysokość 45 m;
- Cetki, dz. nr 46 - moc 2,0 MW, wybudowano w 2011r. – całkowita wysokość 150 m;

Elektrownie wiatrowe zlokalizowane na terenach gmin sąsiednich: Osiek, Brzuze i Rogowo, swoimi zasięgami (10-krotnością całkowitej wysokości) oddziałują również na teren gminy Rypin. Są to następujące elektrownie wiatrowe:

- Borowo (gmina Rogowo), dz. nr 11 – dwie elektrownie o całkowitej wysokości każdej z nich 152 m;
- Żałe (gmina Brzuze), dz. nr 695, 608/1, 700/3 cztery elektrownie o całkowitej wysokości każdej z nich 101,5 m;
- Sumin (gmina Osiek, dz. nr 319/4 i 321 dwie elektrownie wiatrowe o całkowitej wysokości każdej z nich 101,7 m.

⁸ Zgodnie z art. 4.1 ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych „*jest równa lub większa od dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatkami*”

Fot. 5. Elektrownie wiatrowe i biogazownia w Starorypinie Prywatnym
Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin, maj 2018

Fot. 6. Elektrownie wiatrowe na tle zabudowy w Starorypinie Prywatnym
Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin, maj 2018

Energetyka wodna

Na obszarze gminy znajduje się nieczynna mała elektrownia wodna w miejscowości Kamionka o mocy 5,8 kW na rzece Rypienicy. Ze względu na uwarunkowania hydrologiczne, a zwłaszcza brak cieków charakteryzujących się odpowiednim przepływem oraz odpowiednimi spadkami, na terenie gminy Rypin nie występują eksploatowane urządzenia hydroenergetyczne i należy wykluczyć możliwości rozwoju hydroenergetyki.

Fot. 7. Murovano-drewniany młyn wodny w Dylewie – Prątni

Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin, maj 2018

Energetyka słoneczna

Na terenie gminy istnieje możliwość powszechnego wykorzystania kolektorów słonecznych, ponieważ pod względem wielkości nasłonecznienia gmina lokuje się na poziomie porównywalnym z przeciętnymi wartościami krajowymi. Kolektory słoneczne preferowane są do wykorzystania jako inwestycje indywidualne, przede wszystkim do ogrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania mieszkań.

Zgodnie z danymi Planu gospodarki niskoemisyjnej, na terenie gminy funkcjonują kolektory słoneczne o powierzchni ok. 32m², mocy 16 000 kWh/m²/rok, co daje 57,6 GJ/rok. W instalacje te wyposażone są także budynki komunalne: Szkoła Podstawowa w Starorypinie Rządowym (8 sztuk), gimnazjum⁹ w Kowalkach (5 sztuk), Szkoła Podstawowa w Sadłowie (3 sztuki).

Energia z biomasy

Biomasa to biodegradowalna część produktów i odpadów oraz pozostałości pochodzących z produkcji rolniczej, leśnej i pokrewnych przemysłów. Do biomasy zalicza się również biodegradowalną część odpadów komunalnych i przemysłowych. W zależności od stopnia przetworzenia biomasy, wyodrębnić można następujące rodzaje surowców:

- surowce energetyczne pierwotne: drewno, słoma, rośliny energetyczne,
- surowce energetyczne wtórne: gnojowica, obornik, inne produkty odpadowe i odpady organiczne, osady ściekowe,
- surowce energetyczne przetworzone: biogaz, bioetanol, biometanol, estry olejów roślinnych, biodyzel, biooleje, biobenzyna i wodór.

Biomasę można podzielić w zależności od kierunku pochodzenia na trzy grupy:

- biomasa pochodzenia leśnego,
- biomasa pochodzenia rolnego,
- odpady organiczne.

Biomasa stanowi również produkt wejściowy do produkcji biopaliw płynnych, zwanych powszechnie „biopaliwami”.

⁹ W roku szkolnym 2017/2018 nastąpiła reforma edukacji, w wyniku której zlikwidowano szkoły gimnazjalne i powrócono do 8-klasowej szkoły podstawowej

Ze względu na rolniczy charakter Gminy Rypin może być dostawcą surowców energetycznych - biomasy pochodzenia rolnego.

W gminie funkcjonują dwa podmioty gospodarcze zajmujące się produkcją biomasy w celu dostosowania jej do wykorzystania energetycznego. Jest to Zakład Stolarski „Zakopianka” w Mariankach przetwarzający trociny na brykiet oraz Tartak Cetki – produkujący trociny. Biomasa wykorzystywana jest w systemach grzewczych w instytucjach państwowych. W Szkole Podstawowej w Starorypinie Rządowym oraz w Gimnazjum w Kowalkach udział biomasy w systemie grzewczym wynosi 100%, w Szkole Podstawowej w Borzyminie – 60%, natomiast w Szkołach Podstawowych w Sadłowie i Zakroczu 30%.

Produkcja biogazu

Biogaz jest to gaz pozyskany z biomasy, a także może być otrzymywany z odpadów organicznych, których miejscem powstawania są gospodarstwa hodowlane, zakłady produkcji rolniczej i przemysłu przetwórczego, składowiska odpadów komunalnych i oczyszczalnie ścieków. Należą do nich:

- ✓ gnojowica, gnojówka, obornik, pomiot kurzy,
- ✓ odpady roślinne,
- ✓ ścieki z zakładów przetwórstwa spożywczego: rzeźni, mleczarni, przetwórstwa mięsnego, cukrowni,
- ✓ ścieki z zakładów farmaceutycznych, papierniczych i innych zawierających frakcje organiczne,
- ✓ osady ze ścieków komunalnych,
- ✓ frakcja organiczna na składowiskach.

Na terenie gminy Rypin, w miejscowości Starorypin Prywatny zlokalizowana jest biogazownia rolnicza o mocy 1,9 MW, działająca od wiosny 2013 r. Jest to pierwszy w Polsce tego typu obiekt wybudowany przez grupę rolników. Większościowym udziałowcem w spółce „Biogazownia Rypin”, będącej investorem instalacji w Starorypinie, jest Spółdzielcza Grupa Producentów Trzody Chlewnej, skupiająca 16 rolników. Zaś mniejszościowym - firma „Wiatrak”, do której należy elektrownia wiatrowa o mocy 2,8 MW, usytuowana w sąsiedztwie wybudowanej biogazowni. Swoją wkład w inwestycję ma także Spółdzielnia Samopomoc Chłopska oraz dwóch inwestorów prywatnych.

Na powstaniu instalacji biogazowej w Starorypinie skorzystało także miasto Rypin. Jej właściciele wybudowali bowiem na swój koszt ciepłociąg, łączący ich biogazownię z siecią ciepłowniczą Rypina, należącą do Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej. Dzięki temu ciepło produkowane z biogazu jest wykorzystywane do ogrzewania wielu budynków w Rypinie.

Ponadto Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „RYPIN” Sp. z o.o. w Puszczy Miejskiej produkuje energię z biogazu. Zakład ten wykorzystuje gaz wysypiskowy powstający w wyniku fermentacji związków organicznych na składowisku odpadów. Zakład oferuje produkcję i sprzedaż energii elektrycznej wytworzonej z biogazu. Średnia produkcja w roku to 16 650 kW energii elektrycznej.

Fot. 8 Biogazownia w Starorypinie Prywatnym

Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin, maj 2018

Gospodarka odpadami

Zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia, zdrowia ludzi i ochronę środowiska określa ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 992 z późn. zm.).

Odpady unieszkodliwiane są w ramach Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi (region 2 wschodni) z regionalnymi instalacjami przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) w Lipnie (miasto Lipno), Puszczy Miejskiej (gm. Rypin), Niedźwiedziu (gm. Dębowa Łąka), Osnowie (gm. Chełmno). RIPOK-i te wyposażone są w instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów; instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Jedną z RIPOK od 2003 r. zlokalizowaną jest w miejscowości Puszcza Miejska na terenie gminy Rypin. Instalacja posiada status dla przetwarzania odpadów komunalnych zmieszanych, odpadów zielonych oraz innych bioodpadów, a także składowania pozostałości z sortowania i mechaniczno-

biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych. W skład Zakładu wchodzi m.in. składowisko odpadów obojętnych, kopce bioenergetyczne służące do mineralizacji odpadów organicznych z możliwością przemiany powstającego biogazu na energię elektryczną oraz linia do segregacji odpadów. Na terenie ww. RIPOK zlokalizowany jest również Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Ryc. 17. RIPOK w Puszczy Miejskiej

Źródło: <http://typin.e-mapa.net/>

Instalacje:	
MBP – Z	Mechaniczno-Biologiczne Przetwarzanie Zmieszanych odpadów komunalnych
Z	Przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów
SK	Składowisko odpadów (komunalnych)
SP	Spalarnia odpadów komunalnych
Sort	Sortownia odpadów powiązana funkcjonalnie ze spalarnią
	Niebieskie pole oznacza istniejącą instalację RIPOK
	Żółte pole oznacza planowaną instalację RIPOK
	Obwódka oznacza planowaną instalację ponadregionalną

Ryc. 18. Instalacje RIPOK funkcjonujące i planowane na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028 przyjęty uchwałą nr XXXII/545/17 sejmiku województwa kujawsko-pomorskiego z dnia 29 maja 2017 r.

Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu gminy

Tereny usługowo-produkcyjne

Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej koncentrują się we wsiach Dylewo, Sadłowo, Starorypin Rządowy, Marianki oraz Rusinowo.

Podstawowe usługi publiczne i niepubliczne dostępne są na terenie gminy (Wiejski Ośrodek Zdrowia w Sadłowie, w gminie funkcjonuje 6 szkół podstawowych – w Borzyminie, Kowalkach, Sadłowie, Starorypinie Rządowym, Stępowie, Zakroczu; obiekty sportowe i kultury – m.in. biblioteka w Kowalkach, świetlice wiejskie, boiska sportowe i place zabaw w 19 miejscowościach, służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne – OSP, remizy w 6 miejscowościach), a także w mieście Rypin, gdzie znajduje się siedziba gminy oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Tereny eksploatacji kruszywa

Udokumentowane złoża kopalin (piasków i żwirów) znajdują się głównie we wschodniej części gminy Rypin (rozpoznano 9 złóż). Eksploatacja prowadzona jest w 7 miejscach, z tego w 5 okresowo (patrz tab. 1).

Eksploatacja kruszyw naturalnych ingeruje w środowisko przyrodnicze. Wywołuje zarówno skutki zamierzone jak i niezamierzone (pozytywne i negatywne). Powstałe wyrobiska na stałe zmieniają morfologię terenu, a tym samym krajobraz danego obszaru. Dlatego ważnym jest, aby po zakończonej eksploatacji tereny poddawane były rekultywacji, która ma na celu zrekompensowanie niekorzystnych zmian, powodowanych działalnością górnictwem. Często nowe powstałe obszary stają się siedliskiem dla dziko żyjących gatunków zwierząt i roślin, a tym samym przyczyniają się do zachowania różnorodności biologicznej.

Tereny mieszkaniowe i komunikacja

Tereny mieszkaniowe o wartej zabudowie koncentrują się w następujących miejscowościach: Borzymin, Balin, Kowalki, Sadłowo, Starorypin Rządowy, Stępowo, Marianki oraz Rusinowo. Dominuje tu zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz mieszkaniowo-usługowa, o charakterze zwartym.

Na terenie wiejskim zabudowa mieszkaniowa (jednorodzinna i w zabudowie zagrodowej) jest rozproszona, zlokalizowana wzdłuż wybranych dróg.

Gmina jest dość dobrze skomunikowana, przebiega przez nią droga wojewódzka nr 557 Rypin - Lipno, Nr 560 Brodnica – Bielsk, nr 534 Grudziądz – Rypin, nr 563 Rypin - Mława oraz piętnaście dróg powiatowych. Ponadto posiada dobrze rozwiniętą, gęstą sieć publicznych dróg gminnych (łącznie 54 drogi tej kategorii).

W miejscowości Kamionka, na drodze wojewódzkiej Rypin-Sierpc znajduje się wiadukt nad torem kolejowym o nośności 30 ton.

Przez gminę Rypin przebiega linia kolejowa normalnotorowa, jednotorowa Kutno – Brodnica. Jest to linia jedno – rzędna, nie zelektryfikowana. Kolej ta ma charakter wyłącznie towarowy.

Uwarunkowania przyrodnicze gminy Rypin oraz sieć osadnicza, komunikacyjna i infrastrukturalna pozwalają, biorąc pod uwagę planowane inwestycje, na wskazanie obszarów, w których potencjalnie najwięcej wystąpi negatywnych oddziaływań na środowisko. Są to w szczególności przedsięwzięcia dotyczące realizacji liniowych systemów infrastruktury technicznej, eksploatacji kruszywa, czy intensywnego rolnictwa:

- w transporcie drogowym – zakres negatywnych oddziaływań uzależniony jest w dużym stopniu od sposobu realizacji inwestycji. Zastosowanie w trakcie budowy i eksploatacji proekologicznych metod może w znakomity sposób zmniejszyć niekorzystne skutki. Efektem pozytywnym realizacji dróg będzie zmniejszenie szkodliwych emisji i poprawa klimatu akustycznego oraz bezpieczeństwa (w przypadku budowy chodników, tras pieszo-rowerowych) w obrębie terenów intensywnie zabudowanych,
- budowa sieci kanalizacyjnych systemu rozdzielczego: kanalizacja sanitarna i deszczowa,
- budowa sieci elektroenergetycznych związanych z rozwojem gminy,
- tereny wydobywania kruszywa, mocno ingerujące okresowo w środowisko (m.in. zmiana krajobrazu, zachwianie stosunków wodnych na danym obszarze) wymagające późniejszej rekultywacji,
- rozwój gospodarstw wysokospecjalistycznych – zmiana w krajobrazie, zanieczyszczenia powietrza, powstawanie ścieków.

Ponadto obszary, na których będzie następowała intensyfikacja rozwoju oraz kumulowanie się oddziaływań i skutków w środowisku, będzie generować powstawanie problemów i konfliktów na

płaszczyźnie funkcjonalno-przestrzennej i ekologicznej, przede wszystkim w strefach produkcyjno-usługowo-rolnej oraz strefie wiejskiej rolno-osadniczej, gdzie m.in. wyznaczono tereny eksploatacji złóż kopalin.

Należy tutaj wymienić:

Zanieczyszczenia powietrza – pogorszenie stanu atmosfery,

Wytwarzanie ścieków – zwiększenie ilości ścieków sanitarnych i technologicznych oraz możliwość powstawania ścieków niebezpiecznych,

Wytwarzanie odpadów – zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów oraz możliwość wytwarzania odpadów niebezpiecznych,

Hałas i wibracje – pogorszenie dotychczasowego klimatu akustycznego oraz zwiększenie uciążliwości wywołanych wibracjami,

Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące – brak nowych oddziaływań,

Środowisko życia człowieka – w wyniku rozbudowy i modernizacji układu komunikacyjnego oraz infrastruktury technicznej nastąpi wzrost komfortu życia ludzi, z drugiej strony nastąpi pogorszenie warunków aerosanitarnych i akustycznych, w wyniku kumulacji uciążliwości możliwość zagrożenia dla zdrowia ludzi stale przebywających w rejonie objętym zmianą studium.

Wody powierzchniowe – możliwość likwidacji części rowów melioracyjnych oraz sztucznych zbiorników wód powierzchniowych oraz możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych,

Wody podziemne – możliwość sztucznego obniżenia poziomu wód gruntowych w części obszaru, zwłaszcza podczas wydobywania kopalin oraz możliwość zanieczyszczenia wód gruntowych,

Rzeźba terenu – zmiany związane z wydobywaniem złóż kruszywa, likwidacja terenów o wyraźnych spadkach, ich wyrównanie lub nasypianie oraz likwidacja form morfologicznych,

Klimat – wystąpi przekształcenie warunków mikroklimatycznych w kierunku cech dla terenów zabudowanych (na terenach przeznaczonych pod lokalizację nowych obiektów budowlanych oraz na całym terenie ograniczenie przewietrzania),

Szata roślinna – częściowa degradacja zieleni o niskich i przeciętnych walorach przyrodniczo – krajobrazowych oraz zmiany warunków siedliskowych szaty roślinnej, zwłaszcza na terenach eksploatacji kruszywa,

Świat zwierzęcy – ograniczenie możliwości przemieszczania się zwierząt oraz likwidacja miejsc bytowania lokalnej fauny, m.in. na terenach eksploatacji kruszywa

System ekologiczny, bioróżnorodność – dalsze ograniczenie różnorodności biologicznej, w tym na terenach eksploatacji kruszywa

Krajobraz – urbanizacja krajobrazu z dominacją zabudowy mieszkaniowej i obiektów infrastruktury, a także pojawienie się kolejnych miejsc wydobywania kruszywa oraz zmniejszenie powierzchni terenów otwartych,

Obszary i obiekty prawnie chronione – przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju oraz ładu przestrzennego brak negatywnych oddziaływań.

3. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU STUDIUM, W SZCZEGÓLNOŚCI DOT. OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DN. 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Realizacja projektu zmiany studium wprowadzi do środowiska, co jest oczywiste, szereg zmian zarówno o charakterze pozytywnym jak i negatywnym. Analiza przedstawionych wcześniej ustaleń i zapisów pozwala przypuszczać, że w ogólnym bilansie zmian pozytywnych powinno być więcej. W świetle tego wydaje się iż najistotniejszym problemem jest pełna realizacja wszystkich zapisów odnoszących się bezpośrednio i pośrednio do środowiska. W rozdziale 2.3. niniejszego opracowania dokonano analizy form ochrony przyrody w gminie. W rozdziale 4. przedstawione zostaną główne problemy ochrony środowiska dla istniejących obszarów (form) biorąc pod uwagę zapisy projektu zmiany studium.

Szczególna konsekwencja w zakresie maksymalnej ochrony środowiska powinna dotyczyć **zachowania korytarza ekologicznego**, który stanowi jeden z warunków zachowania równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, jednego z aspektów realizacji zrównoważonego rozwoju. Ponadto uwagę powinny również zostać objęte mniejsze korytarze, związane głównie z występowaniem gleb hydromorficznych.

Ochrona korytarzy ekologicznych wiąże się z wprowadzaniem w opracowaniach planistycznych ograniczeń w sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu.

Nie można zatem pod żadnym pozorem dopuścić do ingerencji człowieka w wyniku której wspomniany obszar mógłby utracić swoją funkcję.

Drugim istotnym problemem jest **wzbogacenie obszaru gminy w powierzchnie biologicznie czynne**. Niezbędne jest w tym zakresie pełne respektowanie zapisów studium określających intensywność zabudowy. Niestety, wzorem wielu doświadczeń, należy liczyć się z różnego rodzaju naciskami i wybiegami inwestorów aby uzyskać jak najwyższy wskaźnik zabudowy na swoim terenie. Brak konsekwencji stosownych władz w tym zakresie może doprowadzić do nadmiernego zagęszczenia zabudowy

Kolejnym ważnym problemem jest **zabezpieczenie czystości wód podziemnych**. W tym przypadku niezbędna jest pełna realizacja zapisów odnoszących się do gospodarki wodno-ściekowej. Nie można dopuścić do sytuacji aby duże zainwestowane obszary pozbawione były sieci kanalizacyjnej. Rozwiązania obejmujące budowę tymczasowych szczelnych zbiorników na nieczystości płynne powinny być stosowane tylko w wyjątkowych wypadkach i na czas ściśle określony. Na terenach o rozproszonej zabudowie, gdzie wskazuje na to czynnik ekonomiczny stosować należy rozwiązania alternatywne tj. przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odniesieniu do stosunków wodnych należy również zwrócić uwagę na konieczność maksymalnego zachowania elementów powierzchniowej sieci hydrograficznej. Rozwiązania techniczne z zakresu podziemnej infrastruktury technicznej oraz fundamentowania budynków i budowli powinny ograniczać do maksimum ochronę istniejących zbiorników wód powierzchniowych.

Prawie 96% mieszkańców korzysta z wodociągu gminnego. Natomiast stopień skanalizowania (korzystający z kanalizacji w ogóle ludności) gminy Rypin wynosi zaledwie 15%.

Aglomeracja oparta jest o oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w mieście Rypin, obsługującą miasto Rypin oraz wsie z gminy Rypin; wsie z terenu gminy Brzuze, a także wsie z terenu gminy Rogowo. Mieszkańcy nie posiadający dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej korzystają z indywidualnych systemów odprowadzania ścieków.

Należy prowadzić sukcesywne inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, aby maksymalnie ograniczyć szkodliwe oddziaływanie dla środowiska, a jednocześnie podnieść standard życia i zdrowia mieszkańców gminy.

Kolejnym elementem środowiska, który wymaga szczególnego potraktowania są grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych oraz obszary cenne przyrodniczo, takie jak pomniki przyrody czy użytki ekologiczne.

Grunty rolne chronione są na podstawie wspomnianej już ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z 1995 r. Ochrona ta polega zwłaszcza na ograniczaniu zmiany przeznaczenia gruntów o najwyższej wartości bonitacyjnej (grunty klas I-III) na cele nierolnicze. Zgodnie z przepisami ww. ustawy zmiana przeznaczenia gruntów (poza terenem miejskim) stanowiących użytki rolne klas I-III na cele nierolnicze i nieleśne wymaga zgody ministra właściwego do spraw rolnictwa i rozwoju wsi i uzyskiwana jest na etapie sporządzania planu miejscowego. Ochrona gleby zmierza nie tylko do zmniejszania uciążliwości działań człowieka na środowisko, ale także do renaturalizacji terenów już zniszczonych i przywracania ponownie ich funkcji przyrodzie. W celu ochrony ziemi i gleby podejmowanie mogą być następujące działania:

- **ograniczenie emisji zanieczyszczeń przemysłowych i komunikacyjnych.** Działania takie mogą obejmować zarówno inwestycje w nowe technologie (lub modernizację już istniejących), jak i propagowanie określonych środków transportu. Zagadnienia te ściśle łączą się zarówno z ochroną powietrza jak i wody, bo ich stan bezpośrednio wpływa na skażenie gleb,
- **ograniczenie uciążliwości rolnictwa dla środowiska.** Działania takie mogą obejmować zarówno ograniczenie intensywności produkcji (farmy wielkoprzemysłowe, monokulturowe gospodarstwa, mniejsze nawożenie itp.) jak i też biologiczną ochronę upraw, stosowanie płodozmianu czy ograniczenie zmian krajobrazu poprzez m.in. zachowanie zadrzewień śródpolnych,
- **przywracanie prawidłowych stosunków wodnych co zapobiega m in. stepowieniu.** Możliwe jest tutaj zarówno stosowanie ochrony biernej (np. obszary chronionego krajobrazu, rezerваты itp.), jak i czynnej (np. mała retencja, prawidłowa melioracja, nasadzenia drzew),
- **odpowiednia edukacja ekologiczna** (uświadczenie społeczeństwa odnośnie szkodliwości wypalania traw, czy zaśmiecania lasów),
- **budowanie bezpiecznych składowisk odpadów i wysypisk śmieci** (lub modernizacja już istniejących). Chodzi tutaj nie tylko o odizolowanie od środowiska takich terenów, ale także o ich rekultywację po okresie użytkowania. Z zagadnieniem tym wiąże się także recykling i segregacja śmieci.

Realizacja przewidywanych ustaleń zmian studium... nie będzie miała znaczącego wpływu na obszary podlegające ochronie, pod warunkiem przestrzegania wszelkich nakazów i zakazów związanych użytkowaniem obszarów i obiektów.

4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM A ICH ODNIESIENIE W STUDIUM

Znaczna ilość dokumentów międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych wiąże się z problematyką ochrony środowiska. Poniżej znajduje się przegląd zapisów w zakresie celów założonych w najważniejszych dokumentach strategicznych i operacyjnych.

Warto nadmienić, że cele ochrony środowiska przyjmowane na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowane są w Polsce poprzez egzekwowanie odpowiednich aktów prawnych¹⁰, w tym bezpośrednio wdrożenie dyrektyw Wspólnot Europejskich, czy też opracowane są zgodnie z zaleceniami międzynarodowych konwencji.

Cele ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym

Konferencja Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r.

Polska podpisując w czerwcu 1992 roku w Rio de Janeiro **Konwencję o różnorodności biologicznej**, a w roku 1996 ją ratyfikując, stała się jej pełnoprawną stroną i przyjęła na siebie wszystkie zobowiązania wynikające z tego ważnego dokumentu. Zdefiniowano tu założenia zrównoważonego rozwoju. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki. Przyjęto trzy cele konwencji: ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych.

Konwencja wprowadziła m.in. obowiązek przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć, informowania o szkodach powstałych w środowisku przyrodniczym danego kraju i szybkiego reagowania na nie.

Najważniejszym organem konwencji jest Konferencja Stron, dokonująca przeglądu wdrażania konwencji oraz podejmująca decyzje określające zadania dla stron i sekretariatu konwencji. Trzynaste spotkanie Konferencji Stron odbyło się w grudniu 2016 r. w Cancun (Meksyk).

Projekt studium maksymalnie jak to możliwe, równorzędnie traktuje racje społeczne, ekonomiczne i ekologiczne, z naciskiem na środowisko.

Agenda XXI - Globalny Program Działania na XXI wiek

W części II „Ochrona i zarządzanie zasobami przyrody”, znajduje się odniesienie do problematyki ochrony środowiska: potrzeba badań środowiska, zapobieganie zagrożeniom,

¹⁰ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2017r. poz. 1405 z późn. zm.), na podstawie której sporządzona została niniejsza prognoza. Zatem już samo przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest realizacją celów określonych w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. i Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r.

Wszystkie akty prawne dotyczące ochrony środowiska, w tym m.in.: ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne; ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, których wymogi są uwzględniane przy opracowaniach planistycznych, wdrażają dyrektywy Wspólnoty Europejskiej w zakresie swoich regulacji.

zwalczanie negatywnych zjawisk w środowisku, ochrona zasobów środowiska, bezpieczna gospodarka itd.

Przyjmuje się, że projekt studium wpisuje się w ten program – ustalenia ściśle wiążą się z ochroną zasobów środowiska i bezpieczną gospodarką.

Cele Zrównoważonego Rozwoju (*Sustainable Development Goals* - SDGs)

Społeczność międzynarodowa uzgodniła podczas konferencji nt. Zrównoważonego Rozwoju - Rio+20 „The Future We Want” (w czerwcu 2012 r.) wypracowanie nowych Celów Zrównoważonego Rozwoju (*Sustainable Development Goals* - SDGs), które będą zasadniczym elementem nowej agendy rozwojowej po 2015 r. Dotychczasowa agenda rozwojowa oparta była na tzw. Milenijnych Celach Rozwoju (MDGs) przyjętych w 2000 r., które miały zostać wypełnione do 2015 r. Przyjęto wówczas osiem MDGs, przy czym cele te nie były negocjowane w procesie międzynarodowym, a opracowane przez komitet ekspertów. Nie zostały one w całości zrealizowane, zatem działania na rzecz ich realizacji po roku 2015 zostały włączone do SDGs.

Propozycja SDGs zawiera 17 celów głównych i 169 powiązanych z nimi zadań. Dużym osiągnięciem dotychczasowych międzynarodowych i unijnych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju jest uznanie znaczenia wymiaru środowiskowego dla zapewnienia wzrostu potencjału na świecie i tworzenia odpowiednich warunków życia dla obecnych i przyszłych pokoleń. Efektywne gospodarowanie zasobami naturalnymi, efektywność energetyczna, zapewnienie powszechnego dostępu do wody, usług sanitarnych, przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej i zapewnienie rozwoju usług ekosystemowych, zrównoważone leśnictwo, wprowadzanie zrównoważonych wzorców produkcji i konsumpcji (SCP) oraz adaptacja do zmian klimatu to główne działania środowiskowe na rzecz walki z ubóstwem oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju. Wymienione obszary znalazły satysfakcjonujące odzwierciedlenie w postaci propozycji konkretnych SDGs.

Dokument „Transforming Our World: The 2030 Agenda for Global Action” został przyjęty podczas Szczytu ONZ w Nowym Jorku, 25 września 2015 r.¹¹ Zgodnie z jej założeniami uzgodnione na poziomie globalnym cele znajdą swoje przełożenie w działaniach krajowych i na poziomie regionalnym, uwzględniających lokalne uwarunkowania.

Cele ustanowione na szczeblu krajowym

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Przyjęta w 1997r. Konstytucja stwierdza, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (Art. 5). Ustala, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m.in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (Art. 74). Do jej zapisów jako podstawowego prawa w Polsce odnoszone są wszystkie pozostałe dokumenty prawne.

Polityką ekologiczną państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, przyjętą uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019r. (M.P. z 6.09.2019r., poz. 794).

¹¹ Polska wersja językowa dokumentu: "Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030" znajduje się na stronie internetowej poświęconej działalności ONZ pod adresem: <http://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja>

Rolą Polityki jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Wzmacnia działania rządu polegające na budowie innowacyjnej gospodarki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Cel główny Polityki, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, przeniesiono wprost z SOR. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Chodzi o rozwijanie kompetencji, umiejętności i postaw ekologicznych społeczeństwa oraz o poprawę zarządzania ochroną środowiska w Polsce.

Cele szczegółowe będą realizowane przez projekty strategiczne oraz wiele zadań, które konkretyzują działania wskazane w SOR i inne działania wskazane w trakcie prac nad Polityką ekologiczną państwa 2030 (np. wynikające z międzynarodowych zobowiązań dla Polski w perspektywie do 2030r.).

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu.

Ustalenia projektu planu korespondują również z zapisami „Programu Ochrony Środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024, przyjęty uchwałą Nr XXXVI/611/17 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 września 2017 r.

Cele i kierunki interwencji Programu oraz działania zmierzające do poprawy stanu środowiska zostały wskazane w ramach poszczególnych obszarów interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza;
- zagrożenie hałasem;
- pola elektromagnetyczne;
- gospodarowanie wodami;
- gospodarka wodno-ściekowa;
- zasoby geologiczne;
- gleby;
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- zasoby przyrodnicze;
- zagrożenie poważnymi awariami.

Analizując ustalenia projektu planu należy je również uznać za spójne z zapisami aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu włocławskiego na lata 2008-2015 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko na lata 2008-2015 (Uchwała nr XXXIV/376/10 Rady Powiatu z dnia 27 września 2010) W programie, który wymaga kolejnej aktualizacji założono cele i kierunki działań w zakresie m.in. ochrony jakości wód podziemnych i powierzchniowych, ochrony obszarów prawnie chronionych, ochrony lasów, powierzchni ziemi, zasobów kopalin, a także wykorzystania energii odnawialnej oraz ochrony przed powodzią i skutkami suszy.

Ustalenia analizowanego projektu planu nie są również w sprzeczności z dokumentem Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Brześć Kujawski na lata 2009 –2012 z perspektywą na lata 2013 –2016, a także z zapisami Strategii rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie 2020+, gdzie gmina Brześć Kujawski wchodzi w skład obszaru powiązanego funkcjonalnie. Ostatni z wymienionych dokumentów jest jedynym aktualnym, w którym odnaleźć można zapisy dotyczące poprawy jakości środowiska przyrodniczego (cel 3 strategii).

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030r.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), przyjęta przez rząd w grudniu 2011 r., jest najważniejszym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. W dokumencie:

- przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego kraju do 2030 roku,
- określono cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania kraju,
- wskazano zasady, według których działalność człowieka powinna być realizowana w przestrzeni.

W KPZK 2030 rozwój kraju traktowany jest w sposób kompleksowy. Oznacza to, że zadaniem zagospodarowania przestrzennego jest godzenie interesów różnych użytkowników przestrzeni (mieszkańców, przedsiębiorców inwestorów, państwa). Powinno być spójne z decyzjami podejmowanymi w innych obszarach dotyczących np. inwestycji infrastrukturalnych, potrzeby rozwoju miast, ochrony terenów zielonych.

KPZK wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w sześciu obszarach tematycznych dla:

- poprawy konkurencyjności największych miast i powiązań między nimi,
- tworzenia warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami,
- rozwoju infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej (np. sieci szerokopasmowe),
- **poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych,**
- wzmocnienia odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym (np. poprzez budowanie połączeń energetycznych z sąsiednimi państwami) czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi (np. powodziami),
- systematycznej budowy i **utrzymania skutecznego systemu planowania przestrzennego** (np. eliminowania chaotycznego sposobu zabudowy przedmieść).

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia (SOR) została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. SOR jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. *Strategii Rozwoju Kraju 2020*. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Dokument ten stanowi rozwinięcie i operacjonalizację tzw. Planu Morawieckiego, w którym została sformułowana nowa wizja i model rozwoju kraju będące odpowiedzią na wyzwania stojące przed polską gospodarką. Wyzwania te określono formułą **pięciu pułapek rozwojowych**: średniego dochodu, braku równowagi, przeciętnego produktu, demograficznej oraz słabości instytucjonalnej. Niezależnie od nich za bariery dla rozwoju Państwa uznano rozwarstwienie społeczne i utrzymujące się zróżnicowania przestrzenne w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego.

W *Strategii* zawarte są rekomendacje dla polityk publicznych. Stanowi ona też **podstawę dla zmian w systemie zarządzania rozwojem**, w tym obowiązujących dokumentów strategicznych (strategii, polityk, programów). Aktualnie trwają prace nad przygotowaniem nowych, zintegrowanych strategii rozwoju, które posłużą do realizacji założonych celów i uszczegółowienia zapisów SOR.

Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. SOR przedstawia **nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony**. Jest on oparty o indywidualny potencjał terytorialny, inwestycje, innowacje, rozwój, eksport oraz wysoko przetworzone produkty. Nowy model rozwoju zakłada odchodzenie od dotychczasowego wspierania wszystkich sektorów/branż na rzecz wspierania sektorów

strategicznych, mogących stać się motorami polskiej gospodarki. Jego fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu.

Polityka regionalna doprowadzić ma do zwiększenia efektywności interwencji publicznej, w szczególności w odniesieniu do słabszych regionów, podregionów, miast i obszarów wiejskich, nie rezygnując jednak z wykorzystania potencjałów terytoriów wysoko rozwiniętych.

Głównym celem SOR jest „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”.

W *Strategii* wyszczególniono także **cele szczegółowe**:

I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);

II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);

III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE)

oraz **obszary wpływające na osiągnięcie celów *Strategii***: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych

Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L 135 z 30.05.1991 r., str. 40-52, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 002, str. 26) zgodnie z określonymi w negocjacjach i zapisanymi w Traktacie Akcesyjnym terminami i okresami przejściowymi. W rozmowach przedakcesyjnych wynegocjowane zostały bowiem dostosowawcze okresy przejściowe na wprowadzenie przepisów ww. dyrektywy do końca 2015 r. Dlatego też, aby zidentyfikować faktyczne potrzeby w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych, utworzono Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK).

Program ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. KPOŚK stanowi wykaz aglomeracji, które muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków w terminach określonych w Programie. Do chwili obecnej przeprowadzono pięć jego aktualizacji w latach: 2005, 2009, 2010, 2015 i 2017.

V aktualizacja KPOŚK (AKPOŚK 2017)

Rada Ministrów przyjęła piątą aktualizację KPOŚK 31 lipca 2017 r. Przyjęta przez rząd aktualizacja zawiera listę zadań zaplanowanych przez samorzady do realizacji w latach 2016-2021.

AKPOŚK 2017 dotyczy 1587 aglomeracji o równorzędnej liczbie mieszkańców 38,8 mln), w których zlokalizowanych jest 1769 oczyszczalni ścieków komunalnych. Aglomeracje ujęte w aktualizacji zostały podzielone na priorytety według znaczenia inwestycji oraz pilności zapewnienia środków. Z przedstawionych przez aglomeracje zamierzeń inwestycyjnych wynika, że w ramach piątej aktualizacji planowane jest wybudowanie 116 nowych oczyszczalni ścieków oraz przeprowadzenie innych inwestycji na 1010 oczyszczalniach. Planowane jest również wybudowanie 14 661 km nowej sieci kanalizacyjnej oraz zmodernizowanie 3 506 km sieci istniejącej. Potrzeby finansowe na realizację ww. przedsięwzięć wynoszą 27,85 mld zł.

MASTER PLAN

Następstwem zatwierdzenia piątej aktualizacji KPOŚK było stworzenie nowej wersji Master Planu dla dyrektywy ściekowej. Master Plan zawiera zestawienie najważniejszych informacji planistycznych z zakresu gospodarki ściekowej wykazanych w aktualizacji. Dokument został zatwierdzony przez Kierownictwo Resortu Środowiska w dniu 8 września 2017 r.

Cele ustanowione na szczeblu wojewódzkim

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+, przyjęta uchwałą Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.

W dokumencie przyjęto następującą misję rozwoju województwa: ***Kujawsko-pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo***, która była szeroko konsultowana. Wyróżniono następujące priorytety:

- konkurencyjna gospodarka,
- modernizacja przestrzeni wsi i miast,
- silna metropolia,
- nowoczesne społeczeństwo,

oraz zidentyfikowano osiem celów strategicznych:

- gospodarka i miejsca pracy
- dostępność i spójność
- aktywne społeczeństwo i sprawne usługi
- innowacyjność
- nowoczesny sektor rolno-spożywczy
- bezpieczeństwo
- sprawne zarządzanie
- tożsamość i dziedzictwo

Jako zasadnicze działania w ramach celu strategicznego „Sprawne zarządzanie” założono zapewnienie właściwego zarządzania na wszystkich szczeblach sektora publicznego w województwie w aspektach administracyjnych jak i przestrzennych. Cel łączy się bezpośrednio z ideą zrównoważonego rozwoju, która rozumiana jest jako racjonalne i oszczędne gospodarowanie zasobami ekonomicznymi i środowiskowymi, na rzecz przyszłych pokoleń. W aspekcie przestrzennym podstawą prowadzonych działań powinien być ład przestrzenny.

Założenia celu strategicznego „Sprawne zarządzanie”, będą realizowane m.in za pomocą takich kierunków działań jak:

- Poprawa zarządzania przestrzenią województwa
- Poprawa efektywności energetycznej
- Propagowanie zrównoważonego „zielonego” budownictwa
- Wspieranie rozwoju sieci gazowych istotnych dla zaopatrywania województwa
- Poprawa jakości i ochrona wód powierzchniowych i podziemnych
- Rekultywacja oraz renaturyzacja jezior
- Odtwarzanie cennych siedlisk przyrodniczych, w tym nieistniejących i przekształconych
- Restytucja rodzimych gatunków grzybów, roślin i zwierząt
- Reintrodukcja i odtwarzanie populacji gatunków zwierząt łownych narażonych na wyginiecie
- Rozwój całościowego systemu selektywnego zbierania odpadów i recyklingu odpadów

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 – 2020

przyjęty przez Komisję Europejską 16 grudnia 2014 r., ze zmianami przyjętymi Uchwałą Nr 7/284/17 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 22 lutego 2017 r.

Celem głównym RPO WK-P 2014-2020 jest uczynienie województwa kujawsko-pomorskiego konkurencyjnym i innowacyjnym regionem Europy oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców. Działania skierowane na rzecz ochrony i poprawy środowiska zapisane zostały w dwóch osiach priorytetowych:

- 1) oś priorytetowa 3. *Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie*, gdzie zapisano następujące cele do zrealizowania:
 - zwiększony udział energii ze źródeł odnawialnych w produkcji energii w województwie,
 - zwiększona efektywność energetyczna przedsiębiorstw,
 - zwiększona efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej i wielorodzinnych budynków mieszkaniowych,
 - zwiększone wykorzystanie transportu publicznego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych
- 2) oś priorytetowa 4. *Region przyjazny środowisku*, w której założono m.in. realizację następujących celów:
 - zwiększone bezpieczeństwo przeciwpowodziowe regionu,
 - zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie,
 - zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych,
 - wzmocniony mechanizm ochrony różnorodności biologicznej w regionie.

Program ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024, przyjęty uchwałą Nr XXXVI/611/17 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 września 2017 r.

Cele i kierunki interwencji Programu oraz działania zmierzające do poprawy stanu środowiska zostały wskazane w ramach poszczególnych obszarów interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza;
- zagrożenie hałasem;
- pola elektromagnetyczne;
- gospodarowanie wodami;
- gospodarka wodno-ściekowa;
- zasoby geologiczne;
- gleby;

- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- zasoby przyrodnicze;
- zagrożenie poważnymi awariami.

Poza głównymi obszarami interwencji w strategii ochrony środowiska uwzględniono również zagadnienia horyzontalne takie, jak adaptacja do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne czy monitoring środowiska.

Program zawiera harmonogram rzeczowo-finansowy działań planowanych do realizacji w latach 2017-2020 tj.: zadań własnych samorządu województwa kujawsko-pomorskiego oraz zadań monitorowanych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego czy instytucje odpowiedzialne za realizację polityki w zakresie ochrony środowiska i zasobów przyrodniczych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego.

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na Lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028, przyjęty Uchwałą Nr XXXII/545/17 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 29 maja 2017 r., opracowany został dla osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej Unii Europejskiej wyrażanej w szeregu dyrektywach oraz wdrażania hierarchii sposobów postępowania z odpadami oraz zasady bliskości, a także utworzenia zintegrowanej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska.

Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego zawiera następujące główne części:

- analizę stanu gospodarki odpadami na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie poszczególnych rodzajów odpadów według stanu ilościowego na 31.12.2014 r., a w zakresie RIPOK według stanu na 31.12.2015r.
- prognozę demograficzną dla powiatów województwa i prognozę zmian w zakresie gospodarki odpadami do 2030 r.
- cele i kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarowania odpadami,
- harmonogram realizacji zadań do roku 2022 z perspektywą do 2028 r., których realizację Samorząd Województwa będzie inicjował, wspierał, koordynował bądź opiniował.

Załącznikiem do niniejszego Planu jest Plan inwestycyjny, który określa dla województwa kujawsko-pomorskiego, potrzebną infrastrukturę dotyczącą odpadów komunalnych.

W obecnym systemie gospodarowania odpadami komunalnymi w województwie funkcjonują 4 regiony, gdzie gmina Rypin wchodzi w skład Regionu 2 wschodniego z regionalnymi instalacjami przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) w Puszczy Miejskiej, Lipnie, Niedźwiedziu, i Osnowie. RIPOK-i te wyposażone są w instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów; instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Na terenie gminy, w miejscowości Puszcza Miejska zlokalizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (o obrębie RIPOK).

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego Uchwała Nr XI/135/2003 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26.06.2003 r.

Jako podstawowy cel ekologiczny na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego przyjmuje się zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego regionu w celu poprawy jakości życia jego mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności i konkurencyjności województwa.

Kierunki zagospodarowania województwa kujawsko - pomorskiego odnoszące się do studium, w tym:

W zakresie ochrony środowiska

- ✓ poprawa jakości wód,
- ✓ ustalenie i przestrzeganie standardów zagospodarowania oraz reżimów ochronnych terenów ponad zbiornikami wód podziemnych,
- ✓ zalesianie gruntów o niskiej przydatności rolniczej, wyłączanych z produkcji rolnej,

W zakresie infrastruktury komunalnej

- ✓ rozbudowa sieci wodociągowej,
- ✓ uporządkowanie gospodarki ściekowej.

Projektanci jako naczelną zasadę ochrony środowiska zapisaną w projekcie studium, podobnie jak polityki ekologicznej państwa, przyjęli sformułowaną w Konstytucji RP zasadę zrównoważonego rozwoju. Definicję zrównoważonego rozwoju należy rozumieć (za ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska) jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia jak i przyszłych pokoleń.

Prawidłowa gospodarka przestrzenna realizowana na obszarze gminy musi w pełni uwzględniać ochronę istniejącego systemu ekologicznego, a także eliminować wszystkie zagrożenia mogące zakłócać jego funkcjonowanie. Konieczna jest również poprawa jakości środowiska oraz wzbogacenie jego zasobów i walorów. Przestrzeganie zasad ochrony i kształtowania struktur środowiska jest istotnym warunkiem dla osiągnięcia rozwoju zrównoważonego, będącego przecież jednym z głównych celów polityki ekologicznej państwa.

Cele ustanowione na szczeblu lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Rypin na lata 2014 – 2020, przyjęta Uchwałą Nr XL/226/14 Rady Gminy Rypin z dnia 30 września 2014 r., w której zawarto następującą wizję: *Gmina Rypin atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, inwestowania oraz rozwoju sektora rolno-żywnościowego i turystycznego.*

Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest misja, która stanowi nadrzędny cel funkcjonowania wspólnoty samorządowej. Określa rolę władz w procesie rozwoju i stanowi jasny przekaz dla turystów i gości, odwiedzających gminę. Zawiera w sobie podstawowe wartości, na których zamierzają koncentrować swoje działania decydenci i mieszkańcy gminy Rypin; a brzmi następująco: *Misją gminy Rypin jest wykorzystywanie aktywności i potencjału społecznego jej mieszkańców do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej, ekonomicznej, turystycznej oraz rekreacyjnej i kulturalnej*

W dokumencie zawarto 3 cele strategiczne:

Cel strategiczny 1:

Wysoka jakość życia mieszkańców oraz dostęp do profesjonalnych i sprawnych usług publicznych opartych na wiedzy, zdrowiu oraz tożsamości i dziedzictwie kulturowym

Cel strategiczny 2:

Wysoka konkurencyjność innowacyjnej gospodarki opartej na nowoczesnym rolnictwie i przetwórstwie spożywczym oraz wzrost przedsiębiorczości z wykorzystaniem potencjału endogenicznego gminy

Cel strategiczny 3:

Spójne zagospodarowanie przestrzenne gminy bogate w infrastrukturę techniczną, wysoki poziom inwestycji oraz ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego

•Cel operacyjny 3.1:
Rozwój infrastruktury technicznej dla potrzeb rozwoju gospodarczego

•Cel operacyjny 3.2:

Restaurowanie, partycypacja i ochrona środowiska naturalnego

•Cel operacyjny 3.3:

Rozwój w sektorze odnawialnych źródeł energii

•Cel operacyjny 3.4: Zagospodarowanie i rozwój przestrzeni inwestycyjnych oraz atrakcyjne warunki mieszkaniowe

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Rypin, przyjęty Uchwałą Nr X/79/15 Rady Gminy Rypin z dnia 20 listopada 2015r.

Plan ma na celu analizę przedsięwzięć, których wprowadzenie będzie skutkowało zmniejszeniem emisji CO₂ oraz poprawą efektywności wykorzystywania energii elektrycznej. Realizacja tych celów pozwoli na włączenie się Gminy w globalną walkę ze zmianami klimatu. Głównym zadaniem strategicznych celów w zakresie redukcji emisji na poziomie gminy jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz lepsze wykorzystywanie ograniczonych zasobów. Wśród szczegółowych celów strategicznych na poziomie gminy założono:

- poprawę jakości powietrza atmosferycznego, poprzez redukcję lokalnej emisji CO₂ i gazów cieplarnianych, związanej ze spalaniem paliw na terenie Gminy,
- optymalizację działań związanych z produkcją i wykorzystaniem energii,
- wzrost udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii,
- redukcję zużytej energii finalnej,
- poprawę jakości powietrza, dzięki zmniejszeniu globalnej emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych związanej z wykorzystaniem energii elektrycznej produkowanej w krajowym systemie elektroenergetycznym,
- rozwój planowania energetycznego w Gminie oraz zapewnienie, bezpieczeństwa dostaw nośników energii na jej terenie,
- zwiększenie znaczenia zarządzania energią i środowiskiem,
- obniżenie zapotrzebowania na energię w poszczególnych sektorach odbiorców energii,
- kreowanie wizerunku Gminy Rypin, jako zielonego samorządu, dbającego o jakość środowiska i w sposób odpowiedzialny i racjonalny wykorzystującego energię,
- promocję i zakorzenienie w lokalnej społeczności działań i nawyków wpływających na ograniczenie emisji CO₂ i innych gazów cieplarnianych.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Rypin na lata 2016-2032, który stanowi załącznik do Uchwały Nr XII/89/16 Rady Gminy z dnia 18 marca 2016 r.

Cele szczegółowe będą realizowane w ramach następujących działań w dwóch przedziałach czasowych:

- prowadzenie działalności informacyjno–popularyzacyjnej w mediach dot. bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów ich usuwania oraz szkodliwości azbestu,
- oczyszczanie terenów i obiektów publicznych na terenie miejscowości gminnych,
- usunięcie do 50% aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest oraz ich unieszkodliwienie,
- edukacja ekologiczna.

Gospodarka odpadami w gminie prowadzona jest w oparciu o uchwałę nr XXVII/159/13 Rady Gminy Rypin z dnia 12 kwietnia 2013 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Rypin.

Cele i kierunki ochrony środowiska przyjęte w projekcie studium są zgodne z kierunkami ochrony środowiska zawartymi w wyżej wymienionych dokumentach.

5. ANALIZA USTALEŃ ZMIAN STUDIUM

Uwzględniając wytyczne zawarte m.in. w opracowaniu ekofizjograficznym oraz po przeprowadzeniu diagnozy stanu rozwoju gminy, projektanci wprowadzili szereg ustaleń o charakterze proekologicznym w celu minimalizacji negatywnego oddziaływania na środowisko planowanych zmian przeznaczenia terenu. Niniejsze ustalenia zawarte zostały w kierunkach zagospodarowania przestrzennego dla gminy.

Przyjmuje się, że gmina Rypin będzie rozwijać się w oparciu o posiadane potencjały, do których należą w szczególności stosunkowo korzystne warunki do produkcji rolniczej, a w oparciu o wyznaczone w studium tereny produkcyjno-usługowe do rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego. Ponadto istotnym kierunkiem rozwoju powinno być ożywienie turystyki opartej o posiadane zasoby przyrodnicze oraz kulturowe.

Przyjęto podstawowe **zasady kształtowania struktury funkcjonalno – przestrzennej**:

- tworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju miejscowości o dość zwartej zabudowie,
- utrzymanie rolniczego charakteru gminy,
- dążenie do zapewnienia właściwej obsługi ludności w zakresie dostępu do usług publicznych,
- wykorzystanie rezerw terenowych w obrębie obszarów zainwestowanych poprzez ich restrukturyzację (zmiana przeznaczenia) z poszanowaniem walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- zakaz realizacji zabudowy mieszkaniowej w zabudowie produkcyjnej i produkcyjno-usługowej,
- zakaz lokalizacji nowych dużych ferm chowu i hodowli zwierząt (powyżej 90 DJP),
- wyznaczenie terenów koncentracji działalności gospodarczych,
- minimalizowanie konfliktów wynikających z przesłanek funkcjonalnych i przestrzennych, wywołujących negatywne skutki środowiskowe, społeczne i gospodarcze,
- dążenie do utrzymania istniejących terenów zieleni, wód powierzchniowych oraz lasów,
- utrzymanie korytarzy ekologicznych: migracji dużych ssaków w południowo-wschodniej części gminy oraz lokalnych korytarzy wzdłuż cieków wodnych, w tym Rypienicy i zbiorowisk leśnych.
- .

Ocena aktualnego stanu środowiska przyrodniczego na obszarze gminy oraz identyfikacja najważniejszych problemów ekologicznych i przestrzennych pozwoliły projektantowi określić **ogólne przyrodnicze kierunki rozwoju przestrzennego gminy**, wśród których znalazły się zapisy dotyczące:

- zapewnienie trwałości istnienia systemu przyrodniczego gminy i jego ekologicznych funkcji,
- ochronę i promocję potencjału Zielonych Płuc Polski,
- racjonalizację wykorzystania terenów zieleni oraz lasów na cele rekreacji,
- zachowanie bogactwa bioróżnorodności biologicznej,
- zachowanie właściwych proporcji terenów otwartych (powierzchni terenów biologicznie czynnych) do terenów zainwestowanych,
- prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planami urzędzenia lasów; zachowanie i powiększanie powierzchni terenów leśnych,
- kształtowanie pasów zieleni o funkcji izolacyjnej i ochronnej wzdłuż ciągów komunikacji,

- przeprowadzanie prac pielęgnacyjnych i rewitalizacyjnych w zespołach dworsko-parkowych,
- zachowanie istniejącego zagospodarowania w obrębie korytarza migracji dużych ssaków oraz w otoczeniu lokalnych korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą w skali gminy,
- uwzględnienie działań prowadzących do poprawy jakości wód powierzchniowych (w tym wód jezior i cieków wodnych), a zwłaszcza rozbudowa i przebudowa gminnej sieci kanalizacyjnej (przede wszystkim w obszarze aglomeracji),
- uwzględnienie działań prowadzących do poprawy jakości wód podziemnych oraz bezwzględna ochrona i przestrzeganie zasad zagospodarowania terenów ujęć wód,
- ze względu na typowo rolniczy charakter gminy należy podejmować działania ograniczające i przeciwdziałające dalszej eutrofizacji wód,
- odpowiedzialne korzystanie z wód, w tym racjonalne wykorzystywanie wód do celów nawodnień w rolnictwie,
- uwzględnienie działań prowadzących do poprawy stanu jakości powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego, w szczególności poprzez ograniczenie niskiej emisji, wyeliminowanie spalania odpadów w piecach domowych, termomodernizację budynków (zwłaszcza użyteczności publicznej), utrzymanie hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- uwzględnienie zasad ochrony gruntów przed erozją, podejmowanie wszelkich działań służących zapobieganiu erozji wietrznej i erozji wodnej (powodujących degradację fizyczną i wyjaławianie gleb) oraz przeciwdziałających skutkom suszy, w tym m.in. zwiększanie małej retencji poprzez utrzymanie enklaw zieleni śródpolnej, przydrożnej i przyzagrodowej, a także terenów okresowo podmokłych i bagiennych, retencjonowanie wody,
- zachowanie w niezmienionej postaci lokalnego krajobrazu oraz szaty roślinnej terenów podmokłych i przywodnych oraz ochrona znajdujących się tam gatunków,
- utrzymanie w dotychczasowej postaci łąk ze specyficzną występującą tam roślinnością,
- prowadzenie eksploatacji kopalni jedynie w oparciu o uzyskane koncesje,
- uwzględnienie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią z dopuszczeniem możliwości zainwestowania zgodnie z przepisami odrębnymi,
- eliminacja niezgodności pomiędzy użytkowaniem terenu a warunkami przyrodniczymi,
- wdrażanie nowoczesnego systemu gospodarki odpadami wraz z pełną realizacją obowiązującego *Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028*¹²,
- osiągnięcie celów środowiskowych wyznaczonych w różnych dokumentach strategicznych, w tym osiągnięcie udziału energii ze źródeł odnawialnych zawartego w pakiecie klimatycznym

¹² Obowiązujący *Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016 -2022 z perspektywą na lata 2023-2028* przyjęty został Uchwałą Nr XXXII/545/17 Sejmiku Województwa Kujawsko- Pomorskiego z dnia 29 maja 2017 r. W planie tym dla gminy Rypin przewidziano 1) w ramach punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych - modernizację i budowę infrastruktury PSZOK (nawierzchnie, oświetlenie, wiaty, magazyny); zakup wyposażenia PSZOK (waga, wózek, pojemniki, kontenery); budowa infrastruktury dla celów edukacyjnych; 2) w ramach instalacji do doczyszczania selektywnie zebranych frakcji odpadów (w tym przyjmujące zmieszane odpady komunalne) - modernizację sortowni odpadów w celu zwiększenia odzysku surowców (zakup separatorów optycznych, balistycznych, separatorów do metali żelaznych, metali nieżelaznych i perforatora) oraz w celu oddzielenia frakcji odpadów wysokokalorycznych; wykonanie termomodernizacji budynków sortowni wraz budową zaplecza technicznego, wyposażenie obiektu w solary; 3) w ramach innych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych - budowę linii paliw alternatywnych - dobudowa do linii sortowniczej; doposażenie instalacji w maszyny i urządzenia (rozdrabniarka do odpadów wielkogabarytowych, rozdrabniarka do gruzu, sito mobilne, ładowarka, waga, samochody do odbioru odpadów selektywnie zbieranych, kontenery)

W dokumencie *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy* w części dotyczącej kierunków projektant zamieścił również zapisy dotyczące:

- obszarów oraz zasad ochrony krajobrazu kulturowego,
- obszarów oraz zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunków rozwoju systemu komunikacji,
- kierunków rozwoju systemów infrastruktury technicznej,
- obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym oraz ponadlokalnym,
- obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust.1,
- obszarów dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a także dla których gmina zamierza sporządzić m.p.z.p.,
- kierunków i zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarów osuwania się mas ziemnych,
- obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,
- obszarów zdegradowanych,
- terenów zamkniętych i ich stref ochronnych (wynikające z Ustawy prawo geodezyjne i kartograficzne),
- obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW.

Przyjęto następujące **kierunki rozwoju systemu komunikacji**:

- budowa obwodnicy miasta Rypina – przebieg drogi i klasa drogi nieustalona, (brak obwodnicy jest podstawowym mankamentem układu komunikacyjnego miasta Rypin, gdzie ruch tranzytowy oraz międzydzielnicowy prowadzony jest przez centrum miasta. Objawia się to nadmiernym przeciążeniem śródmieścia. Budowa obwodnicy poprawi bezpieczeństwo mieszkańców miasta Rypin,
- połączenie poszczególnych miejscowości z układem dróg krajowych i wojewódzkich, miastem Rypin oraz siedzibami gmin sąsiednich za pośrednictwem dróg powiatowych i gminnych wyszczególnionych w uwarunkowaniach,
- dostosowanie parametrów technicznych do normatywnych dla danej klasy,
- zwiększenie bezpieczeństwa w terenach zabudowanych poprzez budowę chodników, ścieżek rowerowych i zatok autobusowych,
- układ dróg gminnych należy wzbogacić o drogi obsługujące zabudowę na terenach wsi i lokalne drogi dojazdowe,
- sukcesywne dążenie do realizacji nawierzchni asfaltowych na drogach gminnych,
- sukcesywna realizacja spójnej sieci dróg rowerowych, prowadzonych w terenie niezależnie od układu jezdni, dotyczy to zarówno dróg turystycznych jak i dojazdów do szkół, obiektów usługowych, miejsc pracy,
- zapewnienie możliwości korzystania z komunikacji zbiorowej dla wszystkich mieszkańców

- w gminie oraz integracja lokalnych systemów transportu publicznego z systemem regionalnym,
- w przypadku rozbudowy poszczególnych obiektów oraz budowy nowych – już na etapie sporządzania projektu należy każdorazowo dokonywać analizy potrzebnej liczby miejsc parkingowych i rezerwować odpowiedniej wielkości tereny,
 - wyposażenie dróg układu podstawowego (klasy zbiorczej) i wybranych układu obsługującego (dojazdowych) w drogi rowerowe lub pieszo-rowerowe,
 - drogi rowerowe powinny zapewniać bezpieczne poruszanie się w dogodnych warunkach środowiskowych,
 - rozwój zaplecza technicznego powinien następować w oparciu o nowoczesne rozwiązania i wyposażenie gwarantujące zaspokojenie potrzeb motoryzacyjnych, a także ochronę środowiska.

Szczególnie ważnym pod kątem środowiskowym są **kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej, w których zapisano m.in:**

- dalszą rozbudowę sieci wodociągowej w zależności od potrzeb, umożliwiających bezawaryjną dostawę wody do nowych odbiorców,
- remont starych sieci wodociągowych,
- remont i rozbudowę istniejących gminnych ujęć wody w zależności od potrzeb,
- budowę sieci kanalizacji sanitarnej zgodnie z wyznaczonym obszarem aglomeracji kanalizacyjnej dla istniejących i planowanych do zagospodarowania terenów, zgodnie z wyznaczonymi kierunkami rozwoju w studium,
- realizację indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w miejscach gdzie jest niemożliwa technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnych,
- dopuszcza się tymczasowo, do czasu pełnego skanalizowania terenów o zwartej zabudowie jak i w terenach o rozproszonej zabudowie, poza obszarem aglomeracji kanalizacyjnej, realizację szczelnych zbiorników bezodpływowych z koniecznością wywozu do punktu zlewnego przy oczyszczalni w mieście Rypinie,
- bieżący remont sieci, w celu zmniejszenia dopływu wód infiltracyjnych i przypadkowych, głównie poprzez likwidację podłączeń kanałów deszczowych do sanitarnych i uszczelnianie sieci,
- budowę urządzeń podczyszczających ścieki deszczowe (separatory, piaskowniki) oraz właściwą eksploatację wpustów ulicznych, które stanowią pierwszy stopień oczyszczania ścieków deszczowych,
- budowę kolektorów i kanałów deszczowych w ramach rozbudowy układu komunikacyjnego,
- bieżące prowadzenie prac remontowych i modernizacyjnych poprawiających stan techniczny rowów odwadniających oraz zachowanie cieków powierzchniowych dla swobodnego spływu wód,
- wody opadowe i roztopowe pochodzące ze szczelnych powierzchni niezanieczyszczonych (np. dachy budynków) zagospodarować w sposób zrównoważony, stosując infiltrację powierzchniową (odpowiedni wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej) lub podziemną (odwodnienia liniowe wraz z komorą drenażową)
- sukcesywną przebudowę urządzeń grzewczych w celu zastosowania paliw o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz instalowaniu sprawnych urządzeń zmniejszających emisję szkodliwych substancji do atmosfery,
- opracowanie i sukcesywne wdrażanie programu restrukturyzacji gospodarki cieplnej, (sukcesywna likwidacja indywidualnego ogrzewania piecami węglowymi, szczególnie w obszarach zabudowy zwartej – strefach mieszkaniowo usługowych - MU),
- rozwiązywanie potrzeb ciepłych budownictwa mieszkalnego w zależności od ekonomicznych uwarunkowań ze źródeł lokalnych lub indywidualnych z zastosowaniem systemów grzewczych opartych o paliwa ekologiczne niskoemisyjne i/lub bezemisyjne,

- możliwość rozbudowy istniejącej i budowy nowej gazowej sieci rozdzielczej i zaopatrzenie w gaz przede wszystkim terenów o zwartej zabudowie,
- sukcesywną przebudowę urządzeń grzewczych w celu zastosowania paliw o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz instalowaniu sprawnych urządzeń zmniejszających emisję szkodliwych substancji do atmosfery,
- sukcesywną likwidację indywidualnego ogrzewania piecami węglowymi, szczególnie w obszarach zabudowy zwartej,
- rozwiązywanie potrzeb cieplnych budownictwa mieszkalnego w zależności od ekonomicznych uwarunkowań ze źródeł lokalnych lub indywidualnych z zastosowaniem systemów grzewczych opartych o paliwa ekologiczne niskoemisyjne i/lub bezemisyjne,
- budowę napowietrznej elektroenergetycznej linii przesyłowej 400 kV relacji Płock - Olsztyn Mątki:
 - odcinek jednotorowy po nowej trasie (wariant preferowany),
 - odcinek dwutorowy po nowej trasie zbliżonej do trasy istniejącej linii 220 kV – wariant preferowany (w okresie przejściowym jeden tor może pracować na napięciu 220 kV)
- adaptację przebiegającej przez teren gminy napowietrznej linii elektroenergetycznej 220 kV relacji Olsztyn I – Włocławek Azoty,
- adaptację przebiegających przez teren gminy napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia – 110 kV relacji Rypin – Brodnica Podgórz, Puszcza Miejska – Rypin oraz Lipno – Puszcza Miejska,
- adaptację przebiegających przez teren gminy istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych do planowanego zagospodarowania terenu,
- przebudowę starych linii energetycznych w celu zwiększenia pewności i jakości zasilania jak również sukcesywne wprowadzanie podziemnych sieci kablowych w obszarach zabudowanych,
- rozbudowę sieci rozdzielczej 15 kV związanej z rozwojem gminy,
- realizację stacji transformatorowych na terenach zainwestowanych oraz planowanych do zainwestowania, wynikających ze zwiększonego obciążenia,
- budowę lokalnych, ekologicznych źródeł energii, z wyłączeniem lokalizacji nowych elektrowni wiatrowych,
- racjonalizację gospodarki energią (nowoczesne technologie, energooszczędne źródła światła, maszyny i urządzenia elektryczne),
- właściwą eksploatację i konserwację urządzeń, zmniejszających straty energii zagrożenia porażeniowego i pożarowego,
- utrzymuje się przebiegający przez obszar gminy „Pomorski” rurociąg ropy naftowej Płock-Gdańsk wraz ze stacją pomp zlokalizowaną w miejscowości Puszcza Miejska.
- ustala się budowę drugiej nitki „Pomorskiego” rurociągu ropy naftowej DN 800, która będzie przebiegać wzdłuż pierwszej nitki tej magistrali, tak by rurociąg mógł być obsługiwany przez stację pomp nitki pierwszej,
- rozwój energetycznych systemów rozproszonych w oparciu o źródła odnawialne, przede wszystkim biomasę oraz energię słoneczną,
- lokalizowane urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w tym farm fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW (z wyłączeniem elektrowni wiatrowych) w strefach funkcjonalno-przestrzennych: produkcyjno-usługowej (PU) oraz rolniczo osadniczej (RO)
- utrzymanie oraz rozbudowę i przebudowę istniejącej biogazowni,
- rozwój zawodowych systemów energetycznych opartych na dostępnych źródłach biogazu z odpadów organicznych, odpadów zwierzęcych w gospodarstwach rolnych oraz z zakładów produkcyjnych,

- rozwój zintegrowanych systemów energetycznych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, w tym realizacja systemów fotowoltaicznych (w tym wskazane na rysunku Polityka przestrzenna gminy),
- rozwój kogeneracyjnych systemów energetycznych (jednoczesne wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej) z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii
- przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie, postuluje się rozbudowę i przebudowę infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym,
- rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu, rozwój sieci bezprzewodowych, urządzenie publicznych punktów dostępu do Internetu,
- ograniczenie wytwarzania odpadów podczas produkcji oraz konsumpcji dóbr i towarów,
- podjęcie działań w kierunku zmiany w strukturze wytwarzanych odpadów: zmniejszenia ilości odpadów zmieszanych, na rzecz odpadów segregowanych,
- zastosowanie praktycznych działań w zakresie odzysku, w tym recyklingu odpadów z jednoczesną minimalizacją ilości odpadów poddawanych unieszkodliwianiu poprzez składowanie: odzysk odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, odzysk i recykling odpadów opakowaniowych, wydzielenie odpadów wielogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych poprzez selektywną zbiórkę, wydzielenie odpadów budowlanych, wydzielenie odpadów niebezpiecznych w miejscu ich powstawania, aby zapobiec skażeniu innych odpadów i zwiększyć przydatność pozostałych do odzysku,
- konieczność realizacji programu usuwania z terenu Gminy wyrobów zawierających azbest, w tym szczególnie pokryć dachowych,
- prowadzenie działań zwiększających świadomość ekologiczną społeczeństwa.

Z uwagi na typowo rolniczy charakter gminy i pozostawienie funkcji rolniczej jako priorytetowej przyjęto **kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, a wśród nich zapisy:**

- wykorzystywanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dostosowaniem kierunków produkcji, jej intensywności, kultury rolnej do walorów i ograniczeń przyrodniczych;
- utrzymywanie zwartych kompleksów rolniczej przestrzeni produkcyjnej przy jednoczesnym unikaniu wielkoobszarowych monokultur roślinnych;
- ochrona gruntów rolnych, a zwłaszcza wysokich klas bonitacyjnych, przed innym niż rolnicze zagospodarowaniem terenów w obszarach nie wskazanych do zainwestowania;
- utrzymanie i ochrona przed zmianą użytkowania gleb pochodzenia organicznego;
- gospodarowanie rolniczą przestrzenią produkcyjną zgodnie z Polskim Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej, w tym m.in.:
 - wprowadzenie rolnictwa opartego o ekologiczne zasady gospodarowania,
 - zmiana użytkowania gleb o niskich klasach bonitacji i przeznaczenie ich pod użytki zielone, zalesienie,
 - indywidualna ochrona naturalnych siedlisk występujących w obrębie gospodarstwa rolnego (naturalne zbiorniki wodne, oczka wodne, kępy drzew i krzewów, miedze, trwałe zadarnienia wzdłuż cieków itp.),
 - wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, przydrożnych, wzdłuż miedz,
 - przeciwdziałanie degradacji gleb, ochrona przed erozją,
 - racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi,
 - szeroka promocja edukacji ekologicznej;
- budowa nowych śródpolnych oczek wodnych, które działać będą jak sorbent biogenów spływających z pól uprawnych (ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych z terenów rolniczych);

- podejmowanie działań zapobiegających erozji eolicznej i wodnej, a zwłaszcza utrzymanie, zachowanie i wprowadzanie nowych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych; wzbogacanie obszarów bezpośredniej zabudowy (głównie zagrodowej) o zieleń ogródków przydomowych, sadów itp.;
- regulacja stosunków wodnych na gruntach rolnych – poprawa działania systemów melioracyjnych w celu zminimalizowania deficytu wody;
- wspieranie upraw roślin energetycznych i zbóż na cele energetyczne oraz wspieranie lokalnego sektora przetwórstwa biomasy na cele energetyczne oraz technologii grzewczych bazujących na lokalnie pozyskiwanej biomasie;
- preferowanie dogęszczania istniejącej zabudowy oraz uporządkowanie jej struktury;
- zapobieganie szkodliwym wpływom prowadzonej produkcji rolnej na środowisko;
- zachowanie naturalnego krajobrazu, ochrona przed wprowadzaniem elementów „obcych” z zakresu architektury i zagospodarowania;
- unowocześnianie gospodarstw;
- rozwój zaplecza dla rolnictwa, a także magazynowania, przetwórstwa rolno-spożywczego oraz funkcji towarzyszących rolnictwu, w tym tworzenie miejsc wsparcia i obsługi dla rolnictwa;
- wyposażanie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną, m.in. drogową, energetyczną itd. oraz przebudowa istniejącej infrastruktury;
- reelektryfikacja polegająca na przebudowie sieci i częściowej eliminacji nadmiaru linii biegnących przez tereny rolne (słupy energetyczne ograniczające mechanizację).

Kierunkowym działaniem skutecznie łagodzącym narastające dysfunkcje w rozwoju przestrzeni poszczególnych obszarów jest **zachowanie środowiskowych normatywów urbanistycznych** gwarantujących zachowanie istniejących i tworzenie nowych przestrzeni zieleni.

W stosunku do terenów zainwestowanych w poszczególnych strefach funkcjonalno – przestrzennych należy przyjąć taki kierunek zmian w zagospodarowaniu, który będzie wpływał na poprawę warunków bio i topoklimatycznych. Przyjmując kierunek naprawczy w stosunku do obecnego zagospodarowania terenów należy dążyć do:

- eliminowania bądź łagodzenia sąsiedztwa funkcji sobie przeciwstawnych,
- wydzielenia terenów pełniących funkcje stref izolacyjnych pomiędzy terenami o przeciwstawnych sobie funkcjach, które urządzone jako tereny zieleni mogą pełnić funkcję ochronną, izolacyjną i biernego wypoczynku,
- łagodzenia przeinwestowania terenów poprzez biologiczne wzbogacanie ich w elementy środowiskotwórcze.

Równie ważnymi czynnikami decydującymi o zasobach i jakości środowiska przyrodniczego oraz warunkach życia człowieka a związanymi ze strukturą funkcjonalno-przestrzenną gminy są:

- gospodarka ściekowa - jako zadanie priorytetowe zakłada się likwidację wszystkich źródeł zanieczyszczeń gleby, wód powierzchniowych i podziemnych,
- stan czystości powietrza atmosferycznego - jako zadanie priorytetowe uznaje się likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń pochodzących z palenisk domowych poprzez zmianę czynnika grzewczego z tradycyjnego na paliwa ekologiczne o niskim stopniu emisji zanieczyszczeń,
- ochrona powierzchni ziemi - objęcie zorganizowanym systemem gromadzenia, wywozu i unieszkodliwiania odpadów wszystkich posesji na terenie gminy.

W zapisach projektu studium ustalono wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy, są to:

- powierzchnia zabudowy,
 - powierzchnia biologicznie czynna,
 - wysokość zabudowy,
 - minimalna powierzchnia działki,
- dla każdego rodzaju zabudowy w wyznaczonych funkcjach terenu.

Właściwe zachowanie ładu przestrzennego na terenie gminy wiąże się z zachowaniem wskaźników i parametrów, które powinny być uwzględnione w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Prawidłowo realizowana polityka przestrzenna na obszarze gminy musi w pełni uwzględniać ochronę istniejącego systemu ekologicznego, eliminować wszystkie źródła zagrożeń, które mogą negatywnie oddziaływać na jego stan i funkcjonowanie. Konieczna jest też poprawa jakości środowiska wraz z wzbogaceniem jego zasobów i walorów krajobrazowych. Realizacja powyższych zadań jest istotnym warunkiem rozwoju zrównoważonego, polegającego na gospodarowaniu w harmonii z przyrodą, z zachowaniem zasad i wymogów ochrony środowiska

Na terenie gminy Rypin nielicznie występują cenne przyrodniczo obiekty objęte formami ochrony przyrody, jak również obszary i obiekty cenne przyrodniczo, krajobrazowo czy kulturowo. W zabytkowym parku w Sadłowie oraz w Balinie-Wyrębach ustanowionych zostało kilka pomników przyrody. Ponadto niewielki fragment gminy w Puszczy Miejskiej przynależy do Północnego-Centralnego korytarza migracji dużych ssaków o znaczeniu regionalnym. Przez środkową część gminy przebiega wyznaczony w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego z 2003 r. korytarz ekologiczny o znaczeniu wojewódzkim, biegnący doliną rzeki Rypienicy w kierunku północ-południe. Inne wydzielone w gminie ciągi migracji zwierząt posiadają lokalne znaczenie.

Powyższe struktury stanowią ważny element dla obecnej i przyszłej przestrzennej struktury gminy o istotnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Obszary zurbanizowane, obejmujące zwartą zabudowę oraz tereny planowane do zurbanizowania, na których wystąpiły, bądź wystąpią, znaczne przekształcenia środowiska, powinny w swej strukturze charakteryzować się wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej. Tworzyć je powinna użytkowa i ozdobna zieleń przydomowa, zieleń pełniąca funkcje ochronne, wykształcona wzdłuż ciągów komunikacji, obiektów usługowych i produkcyjno-usługowych oraz ogólnodostępne tereny zieleni, na obszarach wyznaczonych do rozwoju (skwery, zieleńce, place zabaw i rekreacji itp.).

Przestrzennie zróżnicowana struktura ekologiczna gminy wymaga ustalenia priorytetów zasad ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego dla terenów o niejednakowych predyspozycjach do pełnienia planowanych funkcji. Winny one opierać się o zasady:

- ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego;
- kształtowania nowych struktur przyrodniczych;
- zachowania ładu przestrzennego w harmonii z otaczającym krajobrazem;
- ograniczanie i eliminację punktowych i przestrzennych źródeł negatywnie oddziaływujących na środowisko i warunki życia mieszkańców.

6. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z PROJEKTOWANEGO PRZEZNACZENIA TERENU W RAMACH STUDIUM

Podstawą określenia potencjalnych zagrożeń i konfliktów, jakie może spowodować realizacja projektu zmiany studium, była wnikliwa analiza zapisów ustaleń dokumentu, ocena dokonana podczas wizji terenowej oraz analiza wniosków wynikających z opracowania ekofizjograficznego wykonanego dla przedmiotowego terenu. Przedmiotem oceny były następujące elementy środowiska: powierzchnia ziemi i gleby, powietrze atmosferyczne i klimat akustyczny (hałas), wody powierzchniowe i podziemne, świat roślin i zwierząt oraz walory krajobrazowe i kulturowe (w tym również ład przestrzenny).

Osiągnięcie trwałego, zrównoważonego rozwoju gminy oraz realizacja strategicznych celów przyjętych w strategii rozwoju gminy Rypin wymaga zmian w strukturze funkcjonalno – przestrzennej.

Na zmiany zdefiniowanej w dotychczasowych opracowaniach planistycznych struktury miały i mają duży wpływ uwarunkowania gospodarczo-ekonomiczne. Zasadą podziału terenu gminy na strefy było wyodrębnienie terenów spójnych pod względem istniejącego zagospodarowania oraz możliwości dalszego ich rozwoju; przeznaczonych pod różne funkcje według lokalnego zapotrzebowania oraz predysponowanych do zróżnicowanych form zagospodarowania.

W projekcie studium przyjęto podział gminy na sześć stref funkcjonalnych, a ustalenia kierunków i zasad zagospodarowania dla poszczególnych stref stanowią wytyczne do zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

- 1) strefy funkcjonalne w gminie Rypin:
 - W** – wielofunkcyjna (w obrębach Balin i Starorypin Rządowy)
 - MU** – mieszkaniowo-usługowa obejmująca obszary o ukształtowanej strukturze przestrzennej (w obrębach Godziszewy-Dylewo, Sadłowo, Stępowo, Kowalki-Sikory, Głowińsk, Zakroc, Dębiany, Borzymin, Cetki, Czyżewo, Rusinowo, Marianki, Rypałki Prywatne)
 - PU** – produkcyjno-usługowa – obejmuje obszary o ukształtowanej już lub kształtującej się zabudowie produkcyjnej i usługowej oraz tereny wskazane do poszerzenia tych obszarów jak również tereny dla których sporządzone zostały miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pod taką funkcję (w obrębach Marianki, Puszcza Miejska, Dylewo, Starorypin Prywatny, Starorypin Rządowy, Sadłowo)
 - ML** – rekreacyjno-turystyczna – obszary położone wzdłuż zachodniej granicy gminy, nad jeziorem Długim i nad jeziorem Czarownica (w obrębach Borzymin, Czyżewo i Cetki)
 - RO** – rolniczo – osadnicza obejmująca tereny położone poza strefami funkcjonalnymi: wielofunkcyjnymi, mieszkaniowo-usługowymi, produkcyjno-usługowymi, rekreacyjno-turystycznymi oraz ekologiczną
 - E** – ekologiczna (pas w środkowej części gminy, wzdłuż rzeki Rypienicy przebiegający z północy na południe)

a w nich kierunki zmian w przeznaczeniu terenów:

- 1) obszary ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody:
 - tereny rolnicze (gleby wysokich klas bonitacyjnych,
 - lasy
 - korytarze ekologiczne – migracji dużych ssaków i lokalne,
 - obiekty objęte formami ochrony przyrody (pomniki przyrody),

- tereny zieleni urządzonej (parki, w tym dawne parki dworskie i założenia dworsko-parkowe, które zostały wpisane do rejestru zabytków lub wojewódzkiej ewidencji zabytków),
 - wody powierzchniowe,
 - Główne Zbiorniki Wód Podziemnych,
 - obszary występowania surowców naturalnych,
- 2) chronione obszary i obiekty dziedzictwa kulturowego i zabytki
 - zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków lub ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
 - zabytki archeologiczne,
 - 3) obszary kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej
 - gleby wysokiej przydatności rolniczej,
 - lasy,
 - 4) obszary problemowe - wymagające podjęcia działań w celu ich przekształcenia (w tym poprawy jakości) lub stanowiące ograniczenia w zagospodarowaniu
 - obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
 - obszary ograniczonego użytkowania związane z przebiegami infrastruktury technicznej,
 - obszary ograniczeń w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu związane z istniejącymi elektrowniami wiatrowymi,
 - jednolite części wód powierzchniowych zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych,
 oraz obszary szczególnej polityki w zakresie kształtowania ładu przestrzennego - obszary wymagające rewitalizacji
 - 7) obszary obsługi w zakresie komunikacji
 - planowana obwodnica,
 - drogi wojewódzkie,
 - drogi powiatowe,
 - drogi gminne,
 - linia kolejowa
 - 8) obszary obsługi w zakresie infrastruktury technicznej
 - gminne ujęcia wody,
 - obszar aglomeracji,
 - regionalną instalację przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK),
 - napowietrzne linie elektroenergetyczne: najwyższych napięć 400kV i 220kV, wysokiego napięcia 110 kV i średnich napięć,
 - Główny Punkt Zasilania (GPZ),
 - stacje transformatorowe,
 - gazociągi średniego ciśnienia,
 - rurociągi ropy naftowej wraz ze stacją pomp,
 - stację bazową telefonii komórkowej.

Poniżej charakterystyka zapisów dotyczących zakresu przekształceń i kierunków zmian w strukturze przestrzennej dla obszarów gminy sformułowanych w odniesieniu do wyodrębnionych stref funkcjonalnych.

W – wielofunkcyjna

obejmuje tereny położone w miejscowościach Balin, Starorypin Rządowy oraz Godziszewy - obszary o zróżnicowanej zabudowie i zagospodarowaniu terenu. Balin i Starorypin Rządowy to miejscowości związane z funkcjonującymi tu dawniej PGR, Godziszewy to miejscowość związana z planowanym zainwestowaniem.

- Dopuszcza się lokalizację usług nieuciążliwych¹³ w tym handlu, jako zabudowy usługowej wolnostojącej na wydzielonych działkach oraz w ramach zabudowy mieszkaniowej zgodnie z przepisami odrębnymi.
- W wyznaczonych terenach zabudowy produkcyjno-usługowej, dopuszcza się możliwość lokalizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – pod warunkiem, że uciążliwość inwestycji zamknie się w granicach własności inwestora oraz z zastosowaniem zabezpieczeń przed oddziaływaniem na sąsiednie tereny o funkcjach mieszkaniowych.
- Tereny rolne włączone w obszar strefy, przy przekształcaniu na cele mieszkaniowe, mieszkaniowo-usługowe i usługowe wymagają rozwiązań projektowych w zakresie podziałów geodezyjnych, wydzielenia dróg wewnętrznych dla obsługi komunikacyjnej i uzbrojenia terenu.
- Zabudowa gruntów zmeliorowanych musi zapewniać ochronę melioracji na terenach sąsiednich..
- Utrzymuje się istniejący układ dróg publicznych zakładając ich przebudowę do właściwych parametrów technicznych i użytkowych przypisanych klasom dróg oraz zakłada się budowę nowych dróg publicznych i wewnętrznych związanych z planowaną nową zabudową.
- W zakresie gospodarki ściekowej - jako zadanie priorytetowe zakłada się likwidację wszystkich źródeł zanieczyszczeń gleby, wód powierzchniowych i podziemnych. Docelowo ustala się podłączenie posesji do gminnej sieci kanalizacyjnej (tereny włączone w obszar aglomeracji), do czasu wybudowania kanalizacji ustala się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.
- W zakresie stanu czystości powietrza atmosferycznego - jako zadanie priorytetowe uznaje się likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń pochodzących z palenisk poprzez zmianę czynnika grzewczego z tradycyjnego na paliwa ekologiczne niskoemisyjne i bezemisyjne.
- Ustala się zakaz lokalizowania w ww. jednostkach elektrowni wiatrowych.

MU – mieszkaniowo-usługowa

obejmuje obszary o ukształtowanej strukturze przestrzennej w obrębach: Godziszewy-Dylewo, Sadłowo, Stępowo, Kowalki-Sikory, Głowińsk, Zakrocz, Dębiany, Borzymin, Cetki, Czyżewo, Rusinowo, Marianki, Rypałki Prywatne.

Są to obszary o dominującej funkcji mieszkaniowej realizowanej w formie zwartej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej oraz wielorodzinnej.

- Zakłada się utrzymanie istniejącego zagospodarowania z możliwością przebudowy i rozbudowy istniejących obiektów, w celu podniesienia walorów architektonicznych i standardu warunków życia mieszkańców, uwzględniając ład przestrzenny.
- W strefie zakazuje się lokalizacji usług i działalności uciążliwych wymienionych w przepisach odrębnych oraz działalności niepożądanych społecznie, jak usługi motoryzacyjne, stolarnie i obiekty przechowywania zwłok (np. zakłady pogrzebowe). Nowe obiekty o takiej funkcji powinny być lokalizowane w strefach produkcyjno-usługowych. Istniejąca zabudowa produkcyjno-usługowa może być rozbudowana, przebudowana pod warunkiem, że nie zwiększy się jej oddziaływanie na tereny sąsiadujące.
- Dopuszcza się lokalizację usług nieuciążliwych w tym handlu oraz rzemiosła usługowego (nie produkcyjnego), jako zabudowy usługowej wolnostojącej na wydzielonych działkach oraz w ramach zabudowy mieszkaniowej zgodnie z przepisami odrębnymi.
- Tereny rolne włączone w obszar strefy, przy przekształcaniu na cele mieszkaniowe, mieszkaniowo-usługowe i usługowe wymagają rozwiązań projektowych w zakresie podziałów geodezyjnych, wydzielenia dróg wewnętrznych dla obsługi komunikacyjnej i uzbrojenia terenu.
- Zabudowa gruntów zmeliorowanych musi zapewniać ochronę melioracji na terenach sąsiednich.

¹³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

- Utrzymuje się istniejący układ dróg publicznych zakładając ich przebudowę do właściwych parametrów technicznych i użytkowych przypisanych klasom dróg oraz zakłada się budowę nowych dróg publicznych i wewnętrznych związanych z planowaną nową zabudową.
- W zakresie gospodarki ściekowej - jako zadanie priorytetowe zakłada się likwidację wszystkich źródeł zanieczyszczeń gleby, wód powierzchniowych i podziemnych. Docelowo ustala się podłączenie posesji do gminnej sieci kanalizacyjnej (tereny włączone w obszar aglomeracji), do czasu wybudowania kanalizacji ustala się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych bezodpływowych okresowo wybieralnych zbiorników na ścieki zgodnie z przepisami odrębnymi.
- W zakresie stanu czystości powietrza atmosferycznego - jako zadanie priorytetowe uznaje się likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń pochodzących z palenisk poprzez zmianę czynnika grzewczego z tradycyjnego na paliwa ekologiczne niskoemisyjne i bezemisyjne.
- Ustala się zakaz lokalizowania w tych strefach elektrowni wiatrowych.

W zwartych terenach wsi kreowanie przestrzeni publicznych służących integracji mieszkańców (świetlic, placów zabaw itd.) wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie, drogi, zieleń) oraz lokalizowanie usług służących lokalnej społeczności.

W strefie tej, w miejscowościach: Rypańki Prywatne, Marianki, Rusinowo, Cetki, Borzymin, Dębiany, Godziszewy, Starorypin Rządowy, część obszarów zurbanizowanych położona jest w strefie związanej z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikającej z sąsiedztwa istniejących elektrowni wiatrowych¹⁴ - oznaczona na rysunku Studium symbolem MUp- zabudowa mieszkaniowo-usługowa (potencjalna), MWp- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (potencjalna). W przypadku zmiany stanu faktycznego (rozbiórki lub wymiany ww. elektrowni na elektrownię skutkującą mniejszą strefą) lub zmiany stanu prawnego (zmiana przepisów regulujących odległość zabudowy od elektrowni wiatrowych) dla obszaru tego ustala się kierunek zmian w przeznaczeniu terenu MU – teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej, MW – teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

PU - produkcyjno-usługowa

obejmuje tereny produkcyjno-usługowe koncentrujące się w obrębach: Starorypin Prywatny, Starorypin Rządowy, Marianki, Sadłowo, Puszcza Miejska i Dylewo.

W strefach tych dopuszcza się lokalizację przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco i zawsze znacząco oddziaływać na środowisko¹⁵.

Strefy w obrębach: Marianki, Starorypin Rządowy, Sadłowo to tereny w znacznej części zabudowane. Nową zabudowę produkcyjną w strefie w obrębie Marianki, Sadłowo, Dylewo lokalizować w sposób jak najmniej uciążliwy dla sąsiadującej strefy mieszkaniowo-usługowej oraz istniejącej i planowanej w niej zabudowy mieszkaniowej. W bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej wykluczyć możliwość realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Stosować rozwiązania chroniące zabudowę mieszkaniową przed uciążliwościami, w tym pasy zieleni wielopiętrowej, zimozielonej.

W strefie w miejscowości Starorypin Prywatny utrzymuje się istniejącą biogazownię o mocy przekraczającej 100kW, z dopuszczeniem jej rozbudowy i przebudowy.

¹⁴ Strefa obejmuje obszar położony w odległości 10x całkowita wysokość elektrowni wiatrowej zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Zgodnie z art. 4. 1. Ustawy „Odległość, w której mogą być lokalizowane i budowane: 1) elektrownia wiatrowa – od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, oraz 2) budynek mieszkalny albo budynek o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa – od elektrowni wiatrowej – jest równa lub większa od dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatami (całkowita wysokość elektrowni wiatrowej)”. Zgodnie z art. 4. 3. Ustawy „Odległość, o której mowa w ust. 1, nie jest wymagana przy przebudowie, nadbudowie, rozbudowie, remoncie, montażu lub odbudowie budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa”.

¹⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

Dla każdej lokalizacji zakładu przemysłowego, produkcyjno-usługowego lub usług uciążliwych, zgodnie z obowiązującymi przepisami, należy przeprowadzić postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Tereny pod nowe inwestycje wyposażyć w odpowiednie systemy komunikacji wewnętrznej (drogi, parkingi).

W strefach PU nie dopuszcza się lokalizacji nowych elektrowni wiatrowych, dopuszcza się lokalizację innych odnawialnych źródeł energii, w tym systemów fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW.

ML – rekreacyjno-turystyczna

obejmuje obszary położone wzdłuż zachodniej granicy gminy, nad jeziorem Długim i nad jeziorem Czarownica.

Utrzymuje się na tym terenie istniejącą zabudowę rekreacji indywidualnej i mieszkaniową jednorodziną oraz istniejące zagospodarowanie z zakresu infrastruktury technicznej wraz z możliwością wyposażenia terenów w nowe obiekty oraz dostosowania ich do szerokiej oferty sportowo-rekreacyjnej. W strefie zakazuje się lokalizacji usług i działalności uciążliwych wymienionych w przepisach odrębnych.¹⁶ W zabudowie zagrodowej zakazuje się lokalizowania nowych obiektów związanych z chowem i hodowlą zwierząt, a także innych obiektów mogących stanowić zagrożenie dla jeziora Długiego i jeziora Czarownica (np. płyt gnojowych). Obszary dotychczas niezagospodarowane niekwalifikujące się do zabudowy, pozostawia się w dotychczasowym użytkowaniu, jako tereny zieleni.

E – ekologiczna

obejmuje pas w środkowej części gminy, wzdłuż rzeki Rypienicy przebiegający z północy na południe. Korytarz ekologiczny jest elementem struktury ekologicznej gminy. Jest on kontynuowany na terenie strefy ekologicznej w mieście Rypinie. Strefa swym zasięgiem pokrywa się z zasięgiem korytarza ekologicznego wskazanego w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego z 2003 r. Priorytetem w tej strefie jest zachowanie funkcji przyrodniczych, zapobieganie fragmentacji środowiska i ograniczenie aktywności inwestycyjnej. Kierunki działań podporządkowane są wymogom zawartym w przepisach odrębnych z zakresu ochrony przyrody.

Utrzymuje się na tym terenie istniejącą zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodziną wraz z możliwością rozbudowy i przebudowy, teren eksploatacji kruszywa naturalnego w Zakroczu oraz istniejące zagospodarowanie z zakresu infrastruktury technicznej i transportu.

W obrębie strefy dopuszcza się następujące rodzaje działalności: zabudowę mieszkaniowo-usługową w Zakroczu, Dylewie i Rusinowie, rolnictwo z preferowaną produkcją rolną przyjazną środowisku, rolnictwo ekologiczne, zabudowa agroturystyczna. Dopuszcza się usługi podstawowe – głównie dla obsługi mieszkańców oraz związane z kompleksową obsługą rolnictwa.

W zabudowie zagrodowej zakazuje się lokalizowania nowych obiektów związanych z chowem i hodowlą zwierząt, a także innych obiektów mogących stanowić zagrożenie dla środowiska (np. płyt gnojowych).

RO – rolniczo-osadnicza

obejmuje tereny położone poza strefami funkcjonalnymi: wielofunkcyjnymi, mieszkaniowo-usługowymi, mieszkaniowo-usługowymi (potencjalnymi), produkcyjno-usługowymi oraz strefą rekreacyjno-turystyczną i ekologiczną.

Tereny obejmujące rolniczą przestrzeń produkcyjną wraz z rozproszoną zabudową zagrodową i sporadycznie występującą zabudową mieszkaniową jednorodziną, wielorodziną, usługową i produkcyjno-usługową.

¹⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

W strefie występują dobre gleby, wskazane do wykorzystania na cele intensywnej produkcji rolnej. Wskazana jest komasacja arealów. Istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej podlegają zachowaniu (z możliwością rozbudowy, przebudowy) oraz uzupełnieniu.

W strefie utrzymuje się istniejące działalności usługowe i produkcyjno-usługowe, również nie związane z funkcją rolniczą wraz z możliwością ich przebudowy, rozbudowy i zmiany sposobu użytkowania na funkcję, która nie będzie kolidowała z istniejącym w sąsiedztwie zainwestowaniem.

Wskazane jest lokalizowanie nowej zabudowy zagrodowej w sąsiedztwie terenów już zainwestowanych, wzdłuż istniejących dróg gminnych i powiatowych, przy jednoczesnym utrzymaniu parametrów proponowanych klas dróg, zapewniając należyte z niej korzystanie.

Uciążliwą działalność rolniczą (mogącą być źródłem uciążliwych zapachów, hałasu itp.) lokalizować od terenów MU (mieszkaniowo-usługowych) i MW (zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej) w odległości zapewniającej brak uciążliwości dla tych terenów.

- W zakresie gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną ustala się ochronę gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych (wraz z urządzeniami melioracji podstawowych i szczegółowych) przed wyłączeniem z produkcji rolnej. Zabudowa gruntów zmeliorowanych musi zapewniać ochronę melioracji na terenach sąsiednich.
- Zaleca się zalesianie i zadrzewianie gruntów niskich klas bonitacyjnych oraz gruntów o niekorzystnych warunkach orograficznych.
- W zakresie gospodarki ściekowej - jako zadanie priorytetowe zakłada się likwidację wszystkich źródeł zanieczyszczeń gleby, wód powierzchniowych i podziemnych poprzez budowę ekologicznych oczyszczalni przydomowych. Dopuszcza się odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników okresowo opróżnianych, w przypadku gdy warunki gruntowo-wodne nie będą odpowiednie dla lokalizacji oczyszczalni przydomowych.
- W zakresie stanu czystości powietrza atmosferycznego - jako zadanie priorytetowe uznaje się likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń pochodzących z palenisk poprzez zmianę czynnika grzewczego z tradycyjnego na paliwa ekologiczne niskoemisyjne i bezemisyjne.
- Dopuszcza się lokalizację instalacji do produkcji odnawialnych źródeł energii (w tym budowę systemów fotowoltaicznych) o mocy przekraczającej 100 kW, z wykluczeniem lokalizacji nowych elektrowni wiatrowych.

W ocenie zastosowano trzy stopnie zmian negatywnych, jakie mogą wyrzeć proponowane zmiany przeznaczenia terenów na poszczególne komponenty środowiska: małe (-1), średnie (-2) i duże (-3). W wyniku realizacji inwestycji może również nastąpić poprawa warunków środowiska przyrodniczego, zmiany pozytywne: małe (+1), średnie (+2), duże (+3) lub warunki pozostają bez zmian (0).

Pod pojęciem zmiany negatywne (zagrożenia) rozumieć należy typowe zmiany i przekształcenia poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego o niewielkich walorach, a także jakie spowoduje realizacja studium w terenie już zainwestowanym lub przewidzianym do zainwestowania. Zmiany te wiążą się będą z budową obiektów kubaturowych i infrastruktury, bądź z funkcjonowaniem inwestycji mogących w odczuwalny sposób negatywnie wpływać na środowisko i życie ludzi. Zmiany duże wiążą się będą z radykalnymi zmianami i przekształceniami poszczególnych komponentów środowiska o dużych walorach, a związanych z budową obiektów i infrastruktury, bądź z funkcjonowaniem inwestycji mogących w znaczący sposób negatywnie wpływać na środowisko i życie ludzi.

Zmiany pozytywne (poprawa) warunków środowiska wiążą się będą z sytuacjami, gdzie wprowadzone ustalenia studium sprzyjają bądź poprawiają dotychczasowe uwarunkowania i zapewniają ochronę jego walorów w stopniu małym, średnim i dużym.

Warunki pozostają bez zmian w sytuacjach, gdy ustalenia studium nie mają wpływu na elementy środowiska lub gdy są zgodne z dotychczasowymi zasadami i sposobami zagospodarowania terenu.

Tabela 2. Ocena wpływu realizacji ustaleń projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin na poszczególne komponenty środowiska w układzie stref funkcjonalno – przestrzennych i ustaleń projektu zmiany studium

Ustalenia projektu studium	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta, rośliny	wody	powietrze, klimat, hałas	powierzchnia ziemi	krajobraz	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
W – wielofunkcyjna (obejmująca tereny w miejscowościach Balin, Starorypin Rządowy, Godziszewy)										
kierunki zmian w strukturze przestrzennej	-1	+1	0	0	-1	+1	+1	0	0	+1
zasady ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	0	0
zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	0
kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	0	+2	0	+1	0	-1	0	0	0	0
kierunki rozwoju systemów komunikacji	-1	+1	0	0	-1	-1	0	0	0	0
kierunki kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MU – mieszkaniowo-usługowa										
kierunki zmian w strukturze przestrzennej	-1	+2	0	0	-1	-1	-1	0	0	+1
zasady ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody	+1	+1	+1	+1	+1	0	+2	0	0	0
zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków	0	+1	0	0	0	0	+1	0	+1	+1
kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	-1	+2	0	+1	0	-1	0	0	0	+1
kierunki rozwoju systemów komunikacji	-1	+2	-1	0	-1	-1	-1	0	0	+1
kierunki kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ML – rekreacyjno-turystyczna										
kierunki zmian w strukturze przestrzennej	-1	+2	0	0	-1	-1	-1	0	0	+1
zasady ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody	+1	+1	+1	+1	+1	0	+2	0	0	0
zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków	0	+1	0	0	0	0	+1	0	+1	+1
kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	-1	+2	0	+1	0	-1	0	0	0	+1

Ustalenia projektu studium	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta, rośliny	wody	powietrze, klimat, hałas	powierzchnia ziemi	krajobraz	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
kierunki rozwoju systemów komunikacji	-1	+2	-1	0	-1	-1	-1	0	0	+1
kierunki kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PU – produkcyjno-usługowa										
kierunki zmian w strukturze przestrzennej	-1	+1	0	0	-1	+1	+1	0	0	+1
zasady ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	0	0
zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	0
kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	0	+2	0	+1	0	-1	0	0	0	0
kierunki rozwoju systemów komunikacji	-1	+1	0	0	-1	-1	0	0	0	0
kierunki kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RO – rolniczo – osadnicza										
kierunki zmian w strukturze przestrzennej	0	+1	+2	-1	0	+1	0	0	0	0
zasady ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody	+2	+2	+2	+1	+1	0	+2	+2	0	0
zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	0	+3	-1	+1	0	0	0	0	0	0
kierunki rozwoju systemów komunikacji	-1	+2	-1	0	-1	0	-1	0	0	0
kierunki kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	+1	-1	-1	-1	+2	+1	+1	+1	0	+1
E – ekologiczna										
kierunki zmian w strukturze przestrzennej	-1	+1	+1	+2	0	+1	+2	+1	0	0
zasady ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody	+1	+2	+1	0	+1	0	+2	0	0	0
zasady ochrony dziedzictwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Ustalenia projektu studium	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta, rośliny	wody	powietrze, klimat, hałas	powierzchnia ziemi	krajobraz	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
kulturowego i zabytków										
kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	0	0	0	+1	0	-1	0	0	0	0
kierunki rozwoju systemów komunikacji	0	+1	-1	0	-1	0	-1	0	0	0
kierunki kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	+3	+1	+1	0	0	+1	+1	+1	0	0
Cała gmina										
kierunki zmian w strukturze przestrzennej	0	+2	+1	+1	0	-1	+2	0	0	+1
zasady ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody	+1	+1	+1	+1	+1	0	+2	0	+1	+1
zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków	0	+2	0	0	0	0	+1	0	+1	+1
kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej	0	+3	0	+1	+1	-1	0	0	0	+2
kierunki rozwoju systemów komunikacji	-1	+2	0	0	-1	0	-1	0	0	0
kierunki kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	+2	+1	+1	0	0	0	+1	+1	0	0

Tabela 3. Ocena wpływu realizacji ustaleń projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin na poszczególne komponenty środowiska w układzie stref funkcjonalno – przestrzennych

Strefy funkcjonalno - przestrzenne	Elementy środowiska									
	Powierzchnia ziemi i gleby	Powietrze, hałas, klimat	Wody powierzchniowe i podziemne	Rośliny i zwierzęta	Walory krajobrazowe i kulturowe	Ludzie	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
W – wielofunkcyjna (obejmująca tereny w miejscowościach Balin i Starorypin Rządowy)	Zmniejszenie powierzchni glebowej (B) (DiS)	Możliwości pogorszenia warunków higieny atmosfery oraz klimatu akustycznego (W) (Ś)	Możliwe lokalne obniżenia poziomu wód gruntowych oraz częściowy zanik wód powierzchniowych (W) (Ś)	Zwiększenie powierzchni terenów zielonych w ogólnej powierzchni. (B) (D)	Bez większych zmian	Stworzenie korzystnych warunków dla zamieszkania, a równocześnie zwiększone zagrożenie związane z ruchem komunikacyjnym (PO) (Ś)	Zmiana krajobrazu rolniczego . Wzbogacenie jego walorów estetycznych . (W) (D)	Wzrost powierzchni biologicznie czynnych. Zanik fauny i flory charakterystycznej dla agrocenozy pól. (PO) (D)	Nie dotyczy	Możliwość wymiany części zabudowy o niskich walorach technicznych, poprawa stanu infrastruktury technicznej (PO) (DiS)
MU – mieszkaniowo-usługowa	Zmniejszenie powierzchni glebowej (B) (DiS)	Pogorszenie warunków higieny atmosfery oraz klimatu akustycznego (W) (Ś)	Lokalne obniżenia wód gruntowych oraz częściowy zanik wód powierzchniowych (W) (Ś)	Wzrost powierzchni zielonych, typu zadrzewienia przydomowe oraz tzw zieleni towarzyszącej Zanik fauny i flory charakterystycznej dla agrocenozy pól (B) (D)	Zmiana krajobrazu rolniczego, w którym pojawi się charakterystyczna zabudowa (W) (D)	Stworzenie korzystnych warunków dla zamieszkania (PO) (Ś) Zwiększone zagrożenie związane z ruchem komunikacyjnym Wzrost wypadkowości (PO) (Ś)	Wzbogacenie walorów krajobrazowych o elementy antropogeniczne (W) (D) Zmiana krajobrazu, w przypadku powstawania zabudowy mieszkaniowej. (W) (D)	Zwiększenie zasobów środowiska, głównie o elementy antropogeniczne (PO) (D)	Nie dotyczy	Wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań technicznych dla obiektów mieszkalnych i usługowych, przyjaznych dla środowiska (PO) (DiS)
ML – rekreacyjno-turystyczna	Zmniejszenie powierzchni glebowej (B) (DiS)	Zmiany klimatu akustycznego (W) (Ś)	Lokalne obniżenia wód gruntowych oraz częściowy zanik wód powierzchniowych (W) (Ś)	Zwiększenie powierzchni terenów zielonych kosztem pól. Wzrost powierzchni terenów zielonych (B) (D)	Zmiana krajobrazu rolniczego na osadniczo-letniskowy (W) (D)	Zwiększone zagrożenie związane z ruchem komunikacyjnym Wzrost wypadkowości (PO) (Ś)	Zmiana krajobrazu, w przypadku powstawania zabudowy mieszkaniowej. (W) (D)	Wzrost zasobów środowiska. Dominować jednak będą elementy antropogeniczne (PO) (D)	Nie dotyczy	Możliwość wymiany części zabudowy o niskich walorach technicznych, poprawa stanu infrastruktury technicznej (PO) (DiS)
PU – produkcyjno-usługowa	Zmniejszenie powierzchni glebowej w przypadku budowy obiektów produkcyjnych, usługowych, składowych (B) (DiS)	Zmiany klimatu akustycznego (W) (Ś)	Lokalne obniżenia poziomu wód , prowadzenie melioracji gruntów. Możliwe zanieczyszczenie, skażenie wód będące skutkiem prowadzonej działalności (B) (D)	Zwiększenie powierzchni terenów zielonych (B) (D)	Zmiana krajobrazu typowo rolniczego na usługowo-produkcyjny (W) (D)	Stworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia działalności produkcyjno-usługowej (PO) (Ś)	Zmiana krajobrazu, w przypadku powstawania zabudowy magazynowej, składowej, produkcyjnej czy usługowej (W) (D)	Bez większych zmian	Nie dotyczy	Bez większych zmian
RO – rolniczo – osadnicza	Zmniejszenie powierzchni glebowej w przypadku przekwalifikowania gruntów rolnych pod zabudowę (B) (DiS)	Niewielkie zmiany klimatu akustycznego (W) (K)	Lokalne obniżenia poziomu wód , prowadzenie melioracji gruntów (W) (Ś)	Bez większych zmian	Bez większych zmian	Stworzenie korzystnych warunków dla zamieszkania i prowadzenia gospodarki rolnej (PO) (Ś)	Bez większych zmian	Bez większych zmian	Nie dotyczy	Możliwość wymiany części zabudowy o niskich walorach technicznych, poprawa stanu infrastruktury technicznej (PO) (DiS)
E – ekologiczna	Niewielkie zmiany powierzchni glebowej (B) (D)	Bez większych zmian	Bez większych zmian	Bez większych zmian	Bez większych zmian	Bez większych zmian	Bez większych zmian	Bez większych zmian	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Źródło: analizy własne

Zróznicowanie skutków można usystematyzować również ze względu na przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym:

- (B) bezpośrednie – będą one powstawać bezpośrednio w związku z realizacją oraz funkcjonowaniem inwestycji,
- (PO) pośrednie – mogą one występować jako wpływ innego bezpośredniego oddziaływania (wpływ drugiego, trzeciego stopnia w zależności od tego jak powstają),
- (W) wtórne – mogą one występować po zakończeniu realizacji inwestycji, są jej następstwem,
- (Sk) skumulowane – wzmożone, łączne oddziaływanie dwóch lub więcej przedsięwzięć różnych inwestorów;
- (K) krótkoterminowe i chwilowe (CH) – najczęściej oddziaływania te powstają w związku z momentem realizacji przedsięwzięcia, niekiedy także w krótkim okresie jego późniejszego funkcjonowania,
- (Ś) średnioterminowe – wiążą się zarówno z okresem realizacji inwestycji, jej rozruchem jak również z chwilą jej całkowitego wdrożenia,
- (D) długoterminowe i (S) stałe – których konsekwencje są widoczne lub odczuwalne bezpośrednio lub pośrednio, trwale i nieprzerwanie, bezustannie po wystąpieniu oddziaływania

z uwzględnieniem wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego oraz mając na uwadze zależności między tymi elementami i między oddziaływaniami na te elementy.

W konsekwencji oddziaływanie może być **(P) pozytywne lub (N) negatywne**.

Jak widać, realizacja ustaleń projektu zmian studium wpływa, w zróżnicowany sposób, na poszczególne komponenty środowiska (powietrze, powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta, rośliny itd.) i na ich wzajemne powiązania oraz na ekosystemy i krajobraz.

Analizując zanotowane w tabeli wyniki przeprowadzonej oceny wpływu realizacji projektu studium na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego należy stwierdzić, że planowane zmiany funkcji i zagospodarowania terenu mogą spowodować niekiedy istotną ingerencję w środowisko przyrodnicze.

Planowana zmiana zagospodarowania terenów wywoła zasadnicze długookresowe (D) i stałe (S) zmiany i przekształcenia powierzchni ziemi. Na tereny dotychczas niezabudowane wprowadzona zostanie zabudowa kubaturowa. Planowana zabudowa spowoduje długotrwałe (D) przekształcenia obecnej rzeźby terenu. Część powierzchni terenów zostanie utwardzona (D, N), część poddana pracom niwelacyjnym (D, N).

W trakcie realizacji ustaleń zmian studium, a zwłaszcza podczas realizacji zadań z zakresu infrastruktury technicznej i komunikacji nastąpi naruszenie i częściowe zniszczenie fizycznej i biologicznej struktury powierzchniowej warstwy gleby. Zdjęty wówczas nakład gleby powinno się wykorzystać do zagospodarowania terenów zieleni.

Zmiany powierzchni ziemi, w tym trwale zmiany (D, N) naturalnego ukształtowania terenu złagodzić można w części poprzez właściwe zagospodarowanie obszaru zielenią w możliwie szerokim zakresie. Pożądane jest maksymalne utrzymanie i wzbogacenie istniejącej zieleni oraz wprowadzenie zieleni urządzonej na wszelkie wolne od zabudowy powierzchnie. Wprowadzenie nowej zieleni pozwoli również na ograniczenie erozji wietrznej gleb (P).

Wprowadzone nowe funkcje oraz zmiana sposobu użytkowania i zagospodarowania terenów spowoduje wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza i hałasu (K). W zapisach projektu zmian studium projektanci ustalają obowiązek stosowania proekologicznych systemów grzewczych (P).

Zmiana warunków akustycznych na obszarach dotąd niezabudowanych wynikać będzie przede wszystkim z rodzaju zlokalizowanych na danym obszarze inwestycji oraz z ruchu pojazdów (K, N).

Utrzymanie istniejącej i wprowadzenie nowej zieleni jest niezbędne ze względu na funkcje jakie pełni ona w środowisku. Zieleni będzie zmniejszać m.in. zjawisko hałasu drogowego i łagodzić mikroklimat (P). Bardzo ważne są również aspekty estetyczne i krajobrazowe. Właściwe zagospodarowanie zielenią i maksymalne jej zachowanie podniesie atrakcyjność terenu (P).

Realizacja ustaleń zmian studium spowoduje zmiany warunków wodnych w obszarach planowanych do eksploatacji surowców naturalnych powodując obniżenie poziomu wód podziemnych, ale również powstanie nowych potencjalnych zagrożeń jakości wód.

Projektanci studium ustalili odprowadzenie ścieków sanitarnych do istniejących i projektowanych układów sieci kanalizacji sanitarnej (P), a w miejscach gdzie jest niemożliwa technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnych realizację indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.

Wody deszczowe z drogowych powierzchni utwardzonych mogą być odprowadzane do kanalizacji deszczowej lub systemu rowów odwadniających wyłącznie po odpowiednim podczyszczeniu (P) tylko w granicach własnej działki. Jest to istotny zapis ze względu na fakt, że osady powierzchniowe odznaczają się słabymi właściwościami infiltracyjnymi (przepuszczalnością).

W projekcie zmian studium ustalono zaopatrzenie w wodę z istniejącej i projektowanej gminnej sieci wodociągowej (P). Średnia zwodociągowania dla gminy wynosi już jednak ok. 96%.

Ustalenia związane z możliwościami rozwiązania gospodarki wodno – ściekowej nie odbiegają od powszechnie stosowanych standardów i wydaje się, że są optymalne, przy obecnych uwarunkowaniach, a ich realizacja powinna zapewnić niezbędne warunki ochrony środowiska (P).

Realizacja ustaleń projektu zmian studium będzie miała również wpływ na świat roślin i zwierząt. Pod eksploatację przeznaczone zostały tereny do tej pory niezabudowane, użytkowane rolniczo, a więc stanowiące agrocenozę pól, bądź tereny leśne. Zmiana funkcji spowoduje poważną ingerencję w dotychczasowy system ekologiczny tych terenów (D, N). Zagospodarowanie terenów rolniczych zwiększy również antropopresję na dalsze otoczenie.

W celu zminimalizowania niekorzystnych zmian projektanci wprowadzili obowiązek pozostawienia powierzchni biologicznej czynnej zgodnie z w/w parametrami (P).

Realizacja ustaleń zmian studium i planowane przeznaczenia terenów mogą wprowadzić istotne zmiany w krajobrazie gminy. Na obszarze dotychczas niezabudowanym mogą powstać obiekty kubaturowe, inżynierskie, które spowodują powstanie dominant krajobrazowych (D), a także w wyniku eksploatacji pojawią się hałdy. W celu zminimalizowania negatywnego wpływu nowej zabudowy i dominant w postaci hałd na krajobraz projektanci wprowadzili szereg ustaleń. Są to ustalenia, które pozwolą na właściwe kształtowanie ładu przestrzennego obszaru objętego studium (P).

Powstawanie konfliktów i kolizji pomiędzy zagospodarowaniem przestrzeni a środowiskiem przyrodniczym może wystąpić nie tylko w odniesieniu do poszczególnych rodzajów zabudowy i inwestycji. W wyniku nakładających się zagrożeń dla jakości komponentów środowiska, ciągłości powiązań przyrodniczych czy walorów krajobrazowych powstają obszary o szczególnej koncentracji kolizji, obszary znaczącego oddziaływania na środowisko (N), do takich potencjalnych obszarów należą w szczególności:

- teren istniejącej intensywnej zabudowy mieszkaniowo – usługowej,
- trasa istniejących odcinków dróg: wojewódzkich oraz powiatowych, o nasilającym się natężeniu ruchu, szczególnie ciężarowego - wzrost zespołu zanieczyszczeń typu komunikacyjnego, pogorszenie warunków zamieszkania i funkcjonowania systemów przyrodniczych,

- tereny złóż kruszywa naturalnego, położone we wschodniej i południowej części gminy,
- tereny obecnie użytkowane rolniczo, a nie wyposażone w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną, będące pod presją budownictwa mieszkaniowego i mieszkaniowo – usługowego,
- tereny intensywnej gospodarki rolnej.

Jak widać przedstawione powyżej obszary znaczącego oddziaływania na środowisko to zarówno obszary już zainwestowane dla których studium wprowadza szereg ustaleń proekologicznych (P) w celu zminimalizowania ich negatywnego oddziaływania, jak również obszary projektowane, których realizacja zgodnie z ustaleniami zapisanymi w przedmiotowym dokumencie nie powinna spowodować znaczących negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska.

7. OCENA USTALEŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIAN STUDIUM W ZAKRESIE STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA, JEGO ZASOBÓW, ODPORNOŚCI NA DEGRADACJĘ I ZDOLNOŚCI DO REGENERACJI

Analiza uwarunkowań przyrodniczych, a także określonych kierunków ochrony środowiska wobec prowadzonej i projektowanej polityki przestrzennej gminy (jako wnioski do projektu studium), pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- teren gminy cechuje niska lesistość (ok. 9 %), dlatego też szczególnie należy dążyć do maksymalnej ochrony terenów leśnych, które wzbogacają walory fizjonomiczne krajobrazu i stanowią tereny rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej,
- znaczny udział gleb o dobrej przydatności dla rolnictwa: klas III i IV (odpowiednio 25% i 46% powierzchni gruntów ornych),
- stan zachowania i ekspozycji walorów krajobrazowych uznaje się za dobry, choć działalność człowieka w pewnych szczególnych sytuacjach burzy ten harmonijny układ. Podstawowym elementem degradacji walorów krajobrazowych jest „rozlewanie się” zabudowy mieszkaniowej i wchodzenie jej na tereny rolnicze,
- występowanie na całym obszarze gminy obiektów infrastruktury technicznej: napowietrznych linii elektroenergetycznych, masztów telefonii komórkowej, elektrowni wiatrowych powoduje, że stają się one negatywnymi dominantami w krajobrazie,
- we wszystkich strefach funkcjonalnych, wyznaczonych w studium ustala się zakaz lokalizowania elektrowni wiatrowych, natomiast w strefie PU i RO dopuszcza się lokalizację innych odnawialnych źródeł energii, w tym systemów fotowoltaicznych o mocy powyżej 100 kW,
- brak jest kanalizacji sanitarnej na znacznej części terytorium gminy, alternatywą dla rozwiązań gospodarki ściekowej jest budowa przydomowych oczyszczalni, z zaznaczeniem, że jedynie w miejscach gdzie brak jest możliwości podłączenia do kanalizacji
- występujące procesy chemizacji rolnictwa stanowią w pewnym stopniu zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych,
- konieczne jest utrzymywanie w dobrej sprawności sieci i urządzeń melioracji,
- na jakość powietrza w gminie wpływają zwłaszcza lokalne źródła emisji zanieczyszczeń, są to zwykle zanieczyszczenia punktowe. Gorszy stan powietrza powiązany jest z sezonem grzewczym.
- większej ochrony wymagają obszary dolin rzecznych, lokalnych podmokłości i oczek wodnych,
- zagrożenia związane są z emisjami hałasu, wynikają głównie z ruchu komunikacyjnego, funkcjonowania elektrowni wiatrowych (istnieje 11 generatorów energii wiatrowej), prowadzenia wydobywania złóż kruszywa,
- zagrożenia związane z intensywną gospodarką rolną,
- na terenach użytkowanych rolniczo występuje zjawisko erozji wietrznej i wodnej, prowadzące do degradacji gleb,”.
- przez część gminy (południowo-wschodni skraj) przebiega wyznaczony przez IBS PAN korytarz ekologiczny Dolina Drwęcy – Dolina Dolnej Wisły Wschodni,

- system ekologiczny gminy oparty jest głównie o dolinę rzeki Rypienica oraz pozostałe ciek i jeziora. Należy dążyć do objęcia ochroną ciekawych przyrodniczo tworów przyrody i atrakcyjnych krajobrazowo terenów.

Ustalenia zawarte w studium podejmują próbę określenia nie tylko właściwych relacji pomiędzy środowiskiem a człowiekiem ale również wskazują kierunki działań mających na celu zapewnienie właściwego funkcjonowania środowiska, możliwości jego regeneracji oraz wzbogacenia zasobów. Do najważniejszych zagadnień w tym zakresie, ujętych w studium można zaliczyć:

- stworzenie podstaw systemu przyrodniczego gminy, którego głównym elementem jest regionalny korytarz ekologiczny,
- zachowanie podstawowych elementów sieci hydrograficznej,
- wzbogacenie obszaru gminy o nowe powierzchnie biologicznie czynne, związane z obowiązkowym wprowadzeniem trwałej szaty roślinnej na działkach budowlanych,
- ograniczenie zagrożeń związanych ze zjawiskiem erozji wietrznej i wodnej na terenach użytkowanych rolniczo, po zmianie ich funkcji na tereny budowlane,
- poprawę klimatu akustycznego oraz higieny powietrza, zwłaszcza w na terenach o silniejszej zabudowie i eksploatacji,
- regeneracja i ogólna poprawa walorów krajobrazowych, zwłaszcza poeksploatacyjnych,
- szansę na poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Jak wynika z powyższych rozważań pełna realizacja ustaleń studium daje szansę na poprawę funkcjonowania środowiska, wzbogacenie jego zasobów w przypadku walorów krajobrazowych i powierzchni biologicznie czynnych oraz likwidację niektórych, występujących dotychczas zagrożeń zwłaszcza zanieczyszczania wód podziemnych oraz erozji gleb.

7.1. Ocena założeń projektu w odniesieniu do celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych oraz powierzchniowych

Gmina Rypin położona jest w obrębie dorzecza Wisły oraz dwóch regionów wodnych: Regionie Wodnym Dolnej i Środkowej Wisły. Zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2018 r. nowym podziałem, siedziby Nadzoru Wodnego dla gminy Rypin mieszczą się w Rypinie, Sierpcu oraz w Golubiu-Dobrzyniu. Zarząd Zlewni mieści się w Toruniu oraz we Włocławku. Gmina podlega pod Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Toruniu i Warszawie.

Gmina Rypin leży w dorzeczu zlewni rzeki Rypienicy, która odprowadza wody do Drwęcy. Jedynie niewielki, północno-wschodni fragment gminy leży w dorzeczu Skrwy.

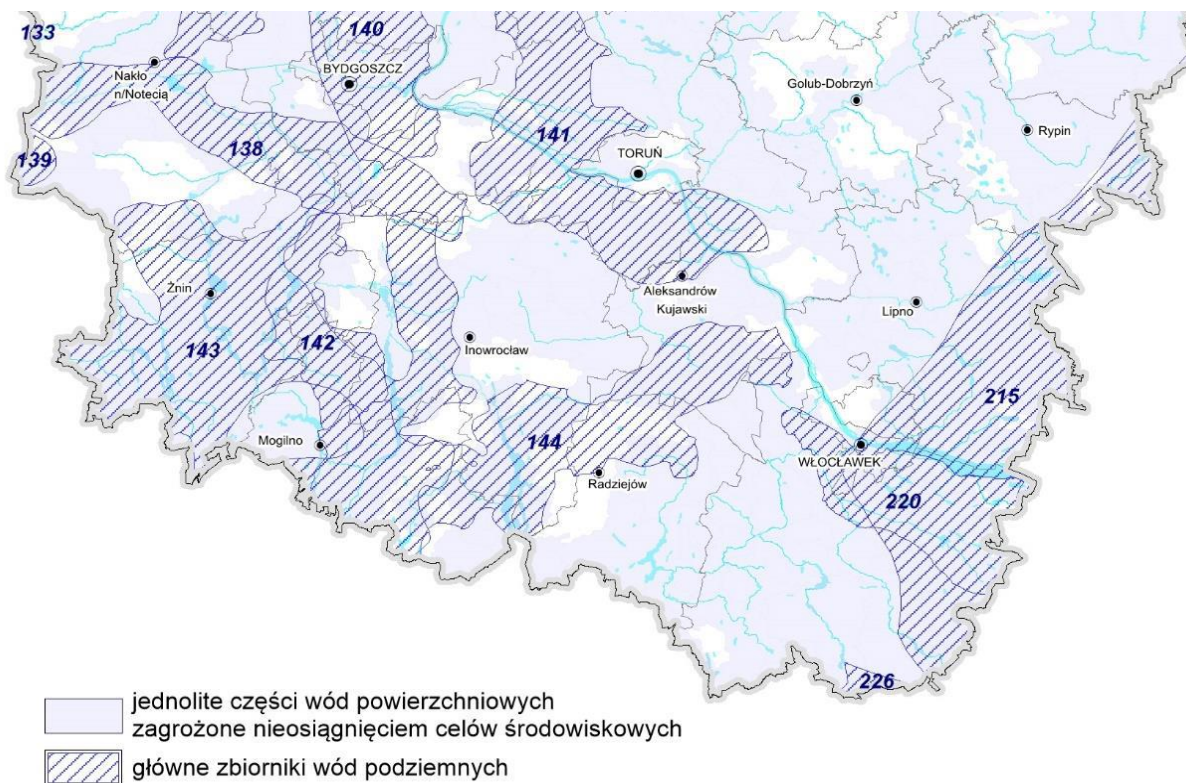
Osią hydrograficzną gminy jest rzeka Rypienica. Jest ona lewostronnym dopływem Drwęcy. Źródła rzeki znajdują się w okolicach wsi Skudzawy (wg innych źródeł we wsi Stępowo). Na cieku zlokalizowane są 3 młyny wodne: w Modlinie, Kamionce i Dylewie. W Kamionce znajduje się mała elektrownia wodna. Koryto rzeki ma charakter naturalny. Na odcinku między Dylewem a Rypinem rzeka silnie meandruje. Podłoże rzeki jest piaszczysto-żwirowe. W dnio występują torfy o znacznej miąższości. W bezpośrednim sąsiedztwie cieku znajdują się grunty rolne oraz łąki, pastwiska i lasy.

Dla każdego z dorzeczy opracowywane są plany gospodarowania wodami, w których ustalone są **cele środowiskowe dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych**. Cele środowiskowe uwzględniają również obszary chronione, w obrębie których jednolita część wód jest położona.

Zgodnie z art.55. Ustawy Prawo wodne **cele środowiskowe** rozumiane są jako osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych, w tym dobrego stanu ilościowego wód podziemnych i dobrego stanu chemicznego wód podziemnych, dobrego stanu wód powierzchniowych, w tym

dobrego stanu ekologicznego lub dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych, lub norm i celów wynikających z przepisów, na podstawie których zostały utworzone obszary chronione, a także zapobieganie ich pogorszeniu, w szczególności w odniesieniu do ekosystemów wodnych i innych ekosystemów zależnych od wód.

Na przeważającym obszarze gminy Rypin występują JCW powierzchniowe zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

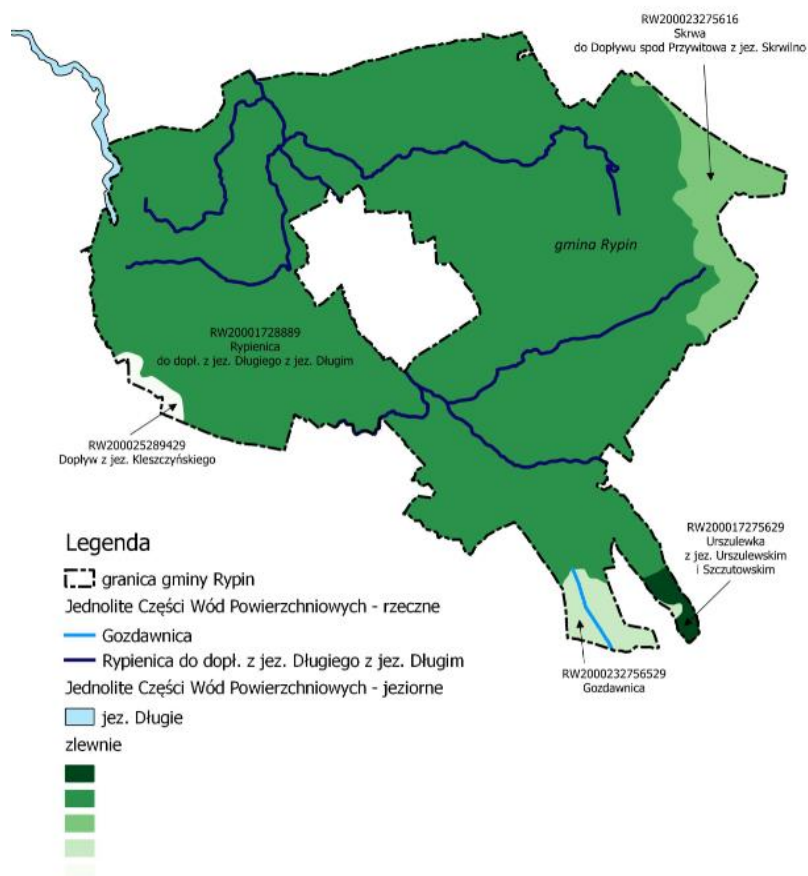

Ryc. 19. Jednolite części wód powierzchniowych zagrożone nieosiągnięciem stanu dobrego w gminie Rypin

Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego, 2018 r.

Na obszarze gminy Rypin obowiązuje aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911), zgodnie z którą prawie cały obszar JCW powierzchniowych w gminie zagrożony jest nieosiągnięciem celów środowiskowych. Zdecydowana większość JCW powierzchniowych (81,8%) i znacznie mniejsza część JCW podziemnych (27,5%) obszaru gminy zagrożona jest nieosiągnięciem celów środowiskowych. W odniesieniu do wód powierzchniowych niezagrożone są jedynie niewielkie fragmenty w południowo-zachodniej i południowo-wschodniej części gminy.

Wśród JCWP występujących na terenie gminy Rypin, JCW Długie (k. Rypina) o kodzie PLLW20201 jest niezagrożona, natomiast JCW Gozdawnica o kodzie PLRW2000232756529, JCW Rypienica do dopł. z jez. Długiego z jez. Długim o kodzie PLRW20001728889, Skrwa do dopływu pod Przywitowa z jez. Skrwilno o kodzie RW200023275616, Urszulewka z jez. Urszulewskim i Sztutowskim o kodzie RW200017275629, Dopływ z jez. Kleszczyńskiego o kodzie 200025289429, są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Ryc. 20 Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP)

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin - uwarunkowania

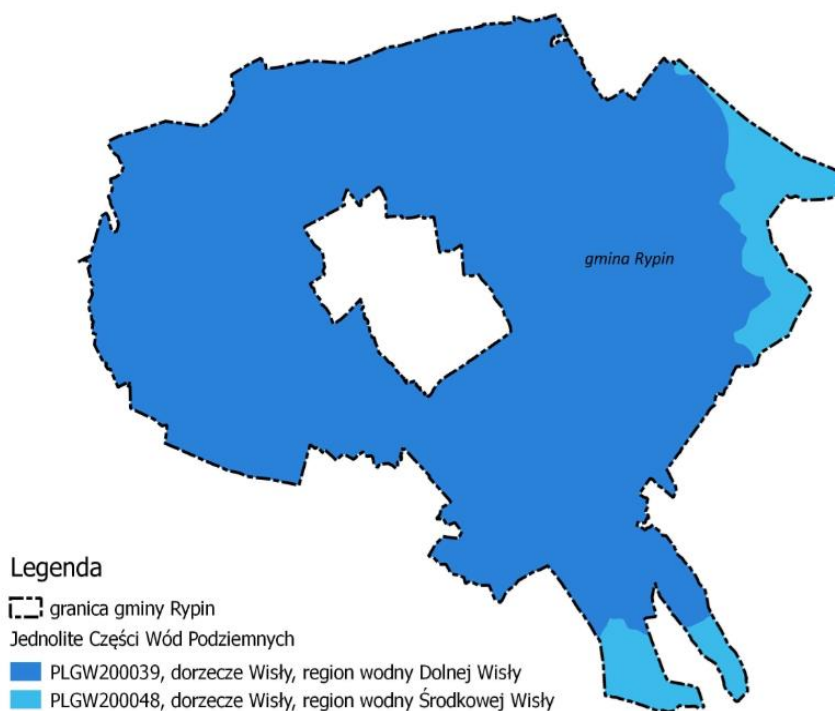
Wody podziemne stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia. Ustawa Prawo wodne i Ramowa Dyrektywa Wodna nakładają na państwa członkowskie UE obowiązek ochrony przed ich degradacją zasobową i jakościową co wymaga opracowania i wdrożenia programów ochrony wód podziemnych w celu osiągnięcia i utrzymania ich dobrego stanu.

Państwowy Instytut Geologiczny prowadzi krajowy monitoring wód podziemnych. Wody podziemne weryfikowane są zgodnie z podziałem na jednolite części wód podziemnych (JCWPd). JCWPd wprowadzone zostały przez Ramową Dyrektywę Wodną i oznaczają określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Do końca 2015 roku obowiązywał podział na 161 JCWPd. Według nowego podziału na lata 2016 – 2021 wyznaczono 172 JCWPd. Gmina Rypin mieści się w regionie wodnym Dolnej Wisły oraz Środkowej Wisły. W gminie nie przeprowadzono badań określających jakość wód podziemnych.

Ponad 90% powierzchni gminy położona jest na obszarze jednolitej części wód podziemnych oznaczonym europejskim kodem JCWPd PLGW 230039 (nazwa JCWPd 39) zaliczonym do regionu wodnego Dolnej Wisły, obszar dorzecza Wisły. Tylko niewielkie fragmenty we wschodniej i południowej części gminy położone są na obszarze jednolitej części wód podziemnych oznaczonym europejskim kodem JCWPd PLGW 230048 (nazwa JCWPd 48) zaliczonym do regionu wodnego Środkowej Wisły, obszar dorzecza Wisły.

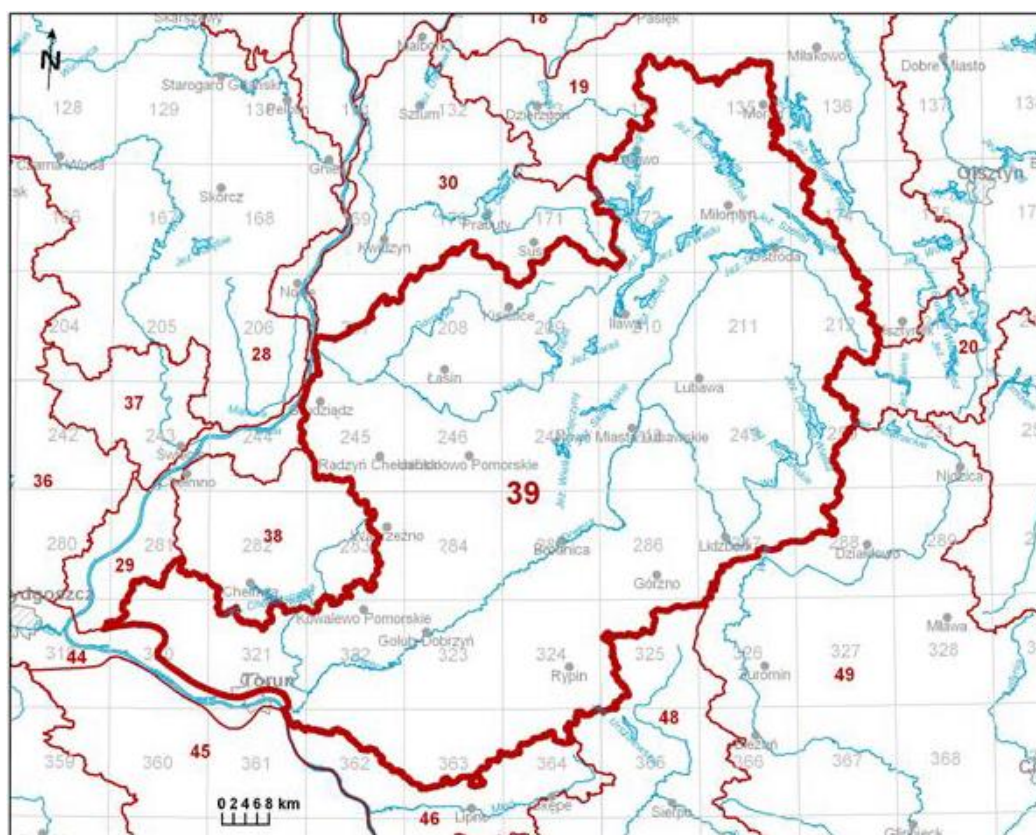
Celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczenie wprowadzania do nich zanieczyszczeń, zapobieganie pogorszenia oraz poprawa ich stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan. Stan ilościowy i chemiczny tej JCWPd oceniono jako dobry. Rozpatrywana jednolita część wód podziemnych nie jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. utrzymania co najmniej dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód

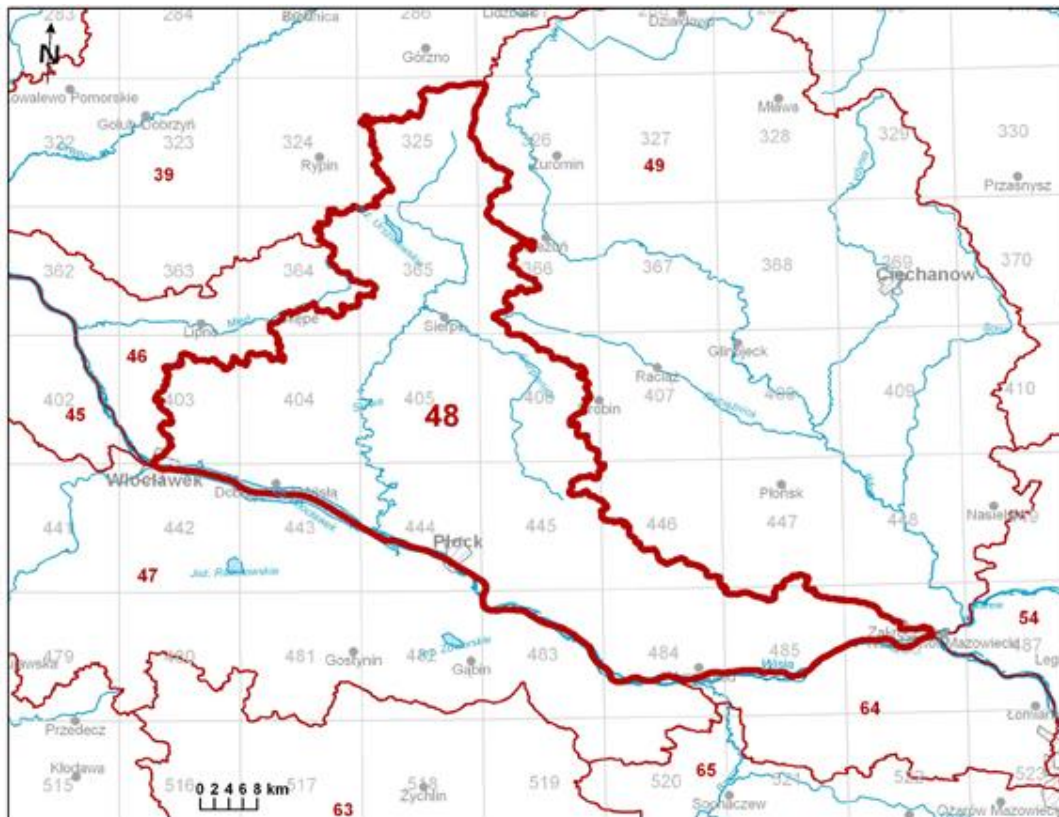
podziemnych. Dla wód będących w co najmniej dobrym stanie ekologicznym i chemicznym celem środowiskowym jest utrzymanie tego stanu.

Ryc.21. Jednolite części wód podziemnych (JCWPd)

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin - uwarunkowania

Ryc. 22 i 23. Mapa z lokalizacją JCWPd nr 39 i 48

Źródło: Karty informacyjne JCWPd: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-20-39/4456-karta-informacyjna-jcwpd-nr-39/file.html> i <https://www.pgi.gov.pl/docman-tree/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-40-59/4466-karta-informacyjna-jcwpd-nr-48/file.html>

Wśród wód podziemnych wyróżnia się wody gruntowe, wgłębne i głębinowe. Wody gruntowe występują najpłycej i oddzielone są od powierzchni ziemi przepuszczalną strefą ponad zwierciadłem wody (strefa aeracji). Ich zasilanie odbywa się poprzez infiltrujące wody atmosferyczne. Wody wgłębne znajdują się w warstwach wodonośnych pokrytych utworami słabo przepuszczalnymi. Związek wód wgłębnych z powierzchnią jest ograniczony, co zmniejsza zasilanie a jednocześnie zwiększa odporność tych wód na zanieczyszczenia. Wody głębinowe są wodami izolowanymi od powierzchni ziemi większymi kompleksami utworów nieprzepuszczalnych. Na terenie gminy Rybin występują wszystkie w/w wody. Poziomem użytkowanym gospodarczo są wyłącznie wody czwartorzędowe. W obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego występuje szereg poziomów wodonośnych związanych z osadami piaszczystymi lub piaszczysto-żwirowymi rozdzielającymi różnowiekowe poziomy głównie glin zwałowych.

Wody poziomu wodonośnego związanego z osadami zlodowacenia północnopolskiego (faza pomorska i dobrzyńska), najlepiej udokumentowane są gospodarskimi studniami kopanymi. Woda czerpana z tych studni pochodzi z osadów młodszej części zlodowacenia, często z holocenu. Pierwsze zwierciadło wody w obrębie tego poziomu występuje na głębokości 0-1m i 1-2m, zależy od budowy geologicznej i morfologii terenu i związane jest z różnego rodzaju obniżeniami i dolinami rzecznyymi. W płytkich piaskach nad gliną lub w stropie spiczastych glin morenowych występują wody zaskórne, co jest charakterystyczną cechą dla wysoczyzn. Zwierciadło pierwszego poziomu wód gruntowych dopasowuje się w przybliżeniu do ogólnego obrazu rzeźby, a spływ wód odbywa się w stronę obniżen terenu i w kierunku dolin rzecznych. Drugi poziom wodonośny związany jest z piaskami wolnolodowcowymi dolnej części subfazy gabińskiej i piaskami (miejscami ze żwirami) akumulacji rzecznej interglacjału eemskiego. Poziom ten charakteryzuje się średnią wydajnością. Trzeci poziom występuje w piaskach i żwirach rzecznych interglacjału mazowieckiego. Wody te

występują pod ciśnieniem, charakteryzują się dużą zasobnością i z tego względu są najczęściej ujmowane. Czwarty poziom wodonośny stanowią nieregularne przewarstwienia piaszczyste w iłach pstrych zaburzonych glaciektonicznie. Na terenie gminy występuje również poziom wód trzeciorzędowych mioceńskich (w piaskach) oraz wód kredowych.

W zapisach projektu studium ... znalazły się w kierunkach zmian w strukturze przestrzennej gminy zidentyfikowane obszary problemowe – wymagające podjęcia działań w celu ich przekształcenia (w tym poprawy jakości) lub stanowiące ograniczenia w zagospodarowaniu, tj.:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji,
- obszary ograniczonego użytkowania związane z przebiegami infrastruktury technicznej lub istniejącymi elektrowniami wiatrowymi,
- jednolite części wód powierzchniowych zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Wydzielone tzw. jednolite części wód, zarówno powierzchniowe, jak i podziemne, należy chronić, aby przyszłym pokoleniom pozostawić je w dobrym stanie ilościowym i jakościowym.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rypin to jeden z najważniejszych dokumentów strategicznych dotyczących rozwoju tego obszaru.

Studium jest dokumentem umożliwiającym władzom samorządowym realizację strategicznej polityki przestrzennej. Należy przyjąć, że wspomniana polityka jest wynikiem oczekiwań mieszkańców gminy oraz ofertą dla potencjalnych inwestorów zewnętrznych, którzy mogą przyspieszyć rozwój społeczny i gospodarczy gminy. Studium zakłada zatem rozwój potencjału demograficznego i gospodarczego gminy. W świetle tego wydaje się być oczywiste, że ustalenia studium muszą wprowadzać głębokie zmiany w zakresie funkcji i zagospodarowania na wielu terenach.

Studium jest przeniesieniem na przestrzeń szeregu zapisów i ustaleń z innych dokumentów, a także ich rozwinięciem i uszczegółowieniem.

Rozwiązania przyjęte w zmianie studium dotyczą konkretnych działalności, związanych z eksploatacją kruszywa, ale są też koncepcją rozwoju gminy, która umożliwi dalsze funkcjonowanie systemu złożonego z wielu elementów i z szeregu powiązań i oddziaływań między nimi.

Z punktu widzenia relacji pomiędzy rozwojem społeczno-gospodarczym gminy a oddziaływaniem na środowisko, za optymalne należy uznać rozwiązania, gdy zakładane korzyści społeczno-gospodarcze udaje się osiągnąć przy zmniejszeniu skali i zakresu negatywnych oddziaływań na środowisko oraz gdy przy określonym poziomie negatywnych oddziaływań udaje się zwiększyć skalę osiągniętych korzyści społeczno-gospodarczych.

Na etapie prac nad koncepcją rozwoju gminy, po dokonaniu diagnozy stanu i analizy uwarunkowań (wewnętrznych i zewnętrznych) oraz przy uwzględnieniu zamierzeń władz gminy co do dalszego rozwoju, **rozważono różne warianty dalszego rozwoju – optymalnego z punktu realizacji zakładanych celów.**

Elementy „wariantowania” (czyli wyboru optymalnego wariantu) rozwoju gminy dotyczyły:

- wyboru pomiędzy koncepcją „zachowawczą” a „agresywną” w kreowaniu rozwoju gminy,
- wyboru funkcji/rodzajów działalności do stymulowania rozwoju,
- wyboru lokalizacji nowych przedsięwzięć,
- wyboru szczegółowych rozwiązań w zakresie niektórych rodzajów lokalnej infrastruktury technicznej lub parametrów zagospodarowania (część infrastruktury lokalnej nie wymaga planowania, ponieważ jest już zrealizowana lub aktualnie podlega realizacji).

Za generalny wariant optymalny dla rozwoju całej gminy uznano rozwiązanie:

- zapewniające realne szanse realizacji przyjętych celów i założeń rozwoju,
- minimalizujące straty środowiskowe (dążenie do osiągnięcia zamierzonych celów przy eliminacji lub jak mniejszym oddziaływaniu na środowisko),
- minimalizujące koszty realizacji,

- dostosowujące skalę proponowanych zmian zagospodarowania do prognozowanych zmian charakteru gminy.

Analizując możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych do zaproponowanych w projekcie zmiany Studium, należy zauważyć, że analiza rozwiązań alternatywnych w przypadku tego typu opracowania jest zadaniem złożonym, co wynika z następujących uwarunkowań:

- ✓ znaczna część zagadnień istotnych dla rozwoju gminy i wpływających na stan jej zagospodarowania oraz oddziaływania środowiskowe, leży poza kompetencjami samorządu gminnego – dotyczy to na przykład przesyłowej infrastruktury technicznej czy sieci komunikacyjnych (dróg) znaczenia ponadlokalnego - są to zagadnienia adaptowane z dokumentów wyższego rzędu, w praktyce nie podlegające wariantowaniu w zakresie przebiegu lub parametrów, a wyznaczające ramy dla realizacji zagospodarowania (zwłaszcza układ dróg);
- ✓ istotnym problemem w rozpatrywaniu wpływu na środowisko zadań realizujących cele związane z rozwojem gminy, jest uwzględnienie równowagi pomiędzy akceptowalnymi kosztami środowiskowymi a oczekiwaniami społeczeństwa w zakresie stwarzania warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego oraz poprawy jakości życia mieszkańców,
- ✓ niektóre uwarunkowania stanu środowiska uzależnione są od działań podejmowanych poza granicami gminy przez inne podmioty (samorząd gminy ma tu bardzo ograniczoną możliwość wpływu lub w ogóle jest jej pozbawiony),
- ✓ znaczna część ustaleń zmian Studium stanowi de facto adaptację istniejącego zainwestowania, tylko niektóre ustalenia stwarzają możliwość powstania na terenie gminy nowej jakości w zagospodarowaniu, generującej nowe rodzaje, charakter i skalę oddziaływań na środowisko.

Alternatywnym rozwiązaniem do tych jakie zostały przyjęte w studium może być ograniczenie ekspansji zabudowy mieszkaniowej i wprowadzania nowych funkcji na tereny użytkowane dotychczas rolniczo, zwłaszcza na terenach o wysokiej przydatności dla rolnictwa. Przyjęcie takiego rozwiązania w sposób znaczący jednak ograniczyłoby szanse rozwojowe gminy. Bez wątpienia spotkałoby się to z dezaprobatą części lokalnej społeczności. Jest zatem mało prawdopodobne aby zyskał akceptację dokument, który eliminuje gminę z konkurencji o nowe inwestycje, miejsca pracy, nowe tereny budowlane itp.

Metodologia opracowania Prognozy nakazuje wskazanie propozycji rozwiązań alternatywnych w stosunku do przewidywanych w projekcie dokumentu, rozwiązań, które pozwoliłyby osiągnąć zamierzone cele przy mniejszej skali uciążliwości i oddziaływań na różne aspekty środowiska. Zdaniem autora prognozy w opracowaniu o takim charakterze, jaki prezentuje Studium, zagadnienie wariantowania rozwoju jest rozpatrywane w czasie prac koncepcyjnych, w każdej z dziedzin wybiera się rozwiązanie najkorzystniejsze z punktu widzenia uwarunkowań i potrzeb rozwoju, a efekt finalny przedstawia wyłącznie wariant optymalny. W projekcie studium, w zakresie większości rozwiązań wariantowanych, wybrano rozwiązania jednoznacznie korzystne dla środowiska. W świetle tych rozważań można jedynie brać pod uwagę modyfikację szczegółowych rozwiązań. Przede wszystkim jednak należy konsekwentnie realizować ustalenia jakie w ostatecznej formie zostaną przyjęte.

W przypadku Studium trudno zdefiniować trudności w jego przygotowaniu, które mogłyby wynikać z niedostatków techniki lub braków współczesnej wiedzy. Eksploatacja wszelkich inwestycji zarówno nowych jak i przebudowywanych jest ściśle związana z wdrażaniem nowoczesnych, z punktu widzenia współczesnej wiedzy oraz bezpiecznych dla środowiska i zdrowia ludzi rozwiązań technologicznych.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU STUDIUM

W związku z wejściem w życie z dniem 15 listopada 2008r. przepisów ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1 lit. c prognoza oddziaływania na środowisko powinna zawierać propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Obligatoryjny monitoring aktualności studium wynika z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która w art. 32 stwierdza iż „W celu oceny aktualności studium i planów miejscowych wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń studium, z uwzględnieniem decyzji zamieszczonych w rejestrach, o których mowa w art. 57 ust. 1-3 i art. 67, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego”. Powyższa ustawa precyzuje także, że ocena taka powinna się odbywać co najmniej raz w czasie kadencji rady gminy.

Ustawa nie precyzuje zakresu monitoringu, a trzeba określić, że potencjalnie jest on bardzo szeroki i obejmuje nie tylko zagadnienia związane stricte z zagospodarowaniem przestrzennym, ale także szereg zjawisk, struktur i procesów bezpośrednio warunkujących możliwości rozwoju gminy. Szczegółowy zakres możliwego monitoringu oraz częstotliwość jego dokonywania, ściśle zależne są od specyfiki danego zagadnienia.

Źródłami danych na potrzeby monitoringu są:

- Urząd Gminy oraz instytucje podległe samorządowi gminy,
- Urząd Statystyczny,
- gestorzy sieci – w zakresie infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej zlokalizowanej na terenie gminy,
- Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska.

Monitoring związany z realizacją studium oraz jego wpływem na środowisko powinny prowadzić odpowiednie służby gminne. Stały monitoring powinien być prowadzony z częstotliwością raz w roku. Należy również prowadzić bieżące analizy, które umożliwią wprowadzenie odpowiednich zmian i korekt do studium będącego przedmiotem niniejszej analizy.

Biorąc pod uwagę podstawowe cele sporządzonego studium i przedmiot regulacji planistycznych w nim zamieszczonych, niewielkie oddziaływanie projektowanego przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska oraz działania zapisane w ustaleniach, dotyczące w szczególności:

- zapewnienia ochrony i kształtowania ładu przestrzennego zgodnie z ustaleniami planu w zakresie zasad, warunków, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów dla poszczególnych wydzielonych kategorii terenów,
- ochrony lokalnych wartości krajobrazowych zgodnie z zasadami kształtowania formy architektonicznej obiektów stosownie do określonego przeznaczenia terenu,

- ochrony, kształtowania środowiska przyrodniczego, w tym między innymi zachowanie powierzchni niezabudowanej zgodnie z ustaleniami dla wydzielonych terenów jako powierzchni biologicznie czynnej;

proponuje się objąć analizą skutków realizacji ustaleń studium, a później „monitoringiem” określonym w art. 55 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, **następujące wskaźniki:**

- zmiany powierzchni terenów użytkowanych rolniczo (w ha/rok),
- liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców,
- wydatki inwestycyjne gminy (w % do wydatków ogółem),
- inwestycje zewnętrzne (liczba),
- przyrost długości dróg gminnych i wewnętrznych (w km/rok),
- przyrost długości sieci kanalizacyjnej (w km/rok),
- odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (%),
- odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej (%),
- przyrost powierzchni biologicznie czynnych (w ha/rok),
- pozwolenia na budowę (liczba wydanych pozwoleń na budowę z podziałem na funkcje podstawowe w ciągu roku),
- zasoby mieszkaniowe (m² na jedną osobę),
- powierzchnia terenów objętych planami (% udział w stosunku do ogólnej powierzchni miasta/gminy),
- obiekty ochrony przyrody (liczba, powierzchnia w ha),
- powierzchnia zalesień (w ha i % udział w stosunku do ogólnej powierzchni gminy),
- obiekty energetyki odnawialnej z podziałem na rodzaj energii (w szt.),
- tereny powierzchniowej eksploatacji (w ha).
- wydane koncesje na prowadzenie działalności wydobywczej kruszywa (liczba na rok).

Monitoring, obejmujący w/w propozycje wskaźników powinien być przeprowadzany poprzez coroczne sporządzenie raportu przedstawiającego zestawienie danych i informacji o aktualnym stanie gminy, stanie realizacji zamierzonych celów rozwoju, stanie zagospodarowania przestrzennego oraz zmianach, które zaszły w tych aspektach w okresie od poprzedniego raportu. Szersza analiza skutków realizacji postanowień zmiany studium, obejmująca badanie trafności, efektywności oraz użyteczności podejmowanych działań, a także zawierająca opinię mieszkańców gminy powinna być wykonywana co 5 lat.

10. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Nie stwierdzono transgranicznego oddziaływania na środowisko skutków realizacji niniejszego Studium, które wymagałoby uruchomienia procedury, o której mowa w art. 104 oraz art. 113-117 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

Stwierdzono, że zaproponowane w zmianie studium rozwiązania zapobiegające i ograniczające oddziaływanie na środowisko przyrodnicze nowego sposobu zagospodarowania oraz lokalny charakter zmian w strukturze przestrzennej gminy będą ograniczały możliwość występowania niekorzystnych zjawisk o charakterze konfliktów związanych z zagospodarowaniem jedynie do obszaru gminy, ewentualnie gmin sąsiednich, a co za tym idzie przeprowadzenie procedury transgranicznego oddziaływania na środowisko nie było celowe. Wskazuje na to samo położenie geograficzne gminy Rypin.

11. PODSUMOWANIE

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin” sporządzona została po opracowaniu projektu zmian studium i przed procedurą uzgodnień i opiniowania tego dokumentu.

Prognoza jest opracowaniem opartym głównie na bazie posiadanych materiałów zgromadzonych do studium. Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano również inne dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące obszaru gminy opracowane przez inne instytucje, a dotyczące środowiska i zmian w nim zachodzących. Dostępne opracowania pozwoliły na sprawdzenie w jaki sposób proponowane w studium rozwiązania przestrzenne odnoszą się do uwarunkowań przyrodniczych terenu.

Studium samo w sobie nie rodzi zasadniczo żadnych skutków środowiskowych. Źródłem potencjalnych skutków środowiskowych (negatywnych i pozytywnych) będzie dopiero realizacja poszczególnych działań, czy przedsięwzięć inwestycyjnych, przy czym tylko część z nich będzie nieuchronna. W studium wyznaczono obszary, dla których ustala się obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jeśli tego wymagają przepisy odrębne lub wynika on z ustaleń studium. Zawarto również wytyczne do uwzględnienia przy sporządzaniu m.p.z.p.

Prognoza nie określa precyzyjnie skutków środowiskowych ze względu na brak „przywiązania” poszczególnych inwestycji do miejsc ich realizacji oraz określenia ich skali i sposobu realizacji, ale ma charakter ostrzegawczy. Wskazuje elementy środowisk, których jakość (stan) może ulec pogorszeniu w wyniku realizacji studium.

Przyjęcie prognozy jako dokumentu ostrzegającego przed potencjalnymi zagrożeniami powoduje, że lista wskazanych w jej wyniku potencjalnych skutków środowiskowych w odniesieniu do poszczególnych obszarów może być znacznie szersza, niż rzeczywiste skutki środowiskowe, jakie wystąpią podczas realizacji studium.

Prognoza sporządzona do projektu studium, zgodnie z uzgodnionym zakresem i stopniem szczegółowości oraz zgodnie z zapisami ustawowymi, poddana zostanie łącznie z projektem zmiany studium procesowi uzgadniania i opiniowania.

Należy stwierdzić, że w projekcie zmiany Studium przyjęto zasady ładu przestrzennego oraz zrównoważonego rozwoju jako podstawę przy przeznaczeniu terenów na określone cele oraz dla określenia sposobu ich zagospodarowania i zabudowy, a także warunki równowagi przyrodniczej i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska. **W ogólnej ocenie oddziaływanie na środowisko przyrodnicze nie będzie znaczące pod warunkiem zastosowania wszelkich ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin oraz przestrzegania przepisów i zasad ochrony środowiska.**

12. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko jest jednym z podstawowych dokumentów niezbędnych w procedurze postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin przewidzianego w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Organ administracji opracowujący projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub jego zmianę sporządza prognozę oddziaływania na środowisko, której zadaniem jest ocena środowiskowych skutków realizacji przewidzianych zamierzeń.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego sporządzona została dla obszaru gminy Rypin. Została wykonana zgodnie z obowiązującymi w Polsce oraz Unii Europejskiej przepisami prawnymi odnoszącymi się do ochrony środowiska.

Podstawą określenia potencjalnych zagrożeń i konfliktów środowiskowych, jakie może spowodować realizacja projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin była analiza treści tego dokumentu. Przeprowadzono analizę treści zawartych w przyjętych kierunkach zagospodarowania w poszczególnych sześciu strefach polityki przestrzennej w odniesieniu do stanu środowiska na tych obszarach. Przedmiotem oceny było oddziaływanie opisanych w projekcie studium ustaleń na rzeźbę terenu i krajobraz, powietrze atmosferyczne, środowisko wodne, klimat akustyczny, gleby i odpady, roślinność i zwierzęta i zdrowie ludzi.

Opracowanie to stanowi próbę oceny zmian i przekształceń środowiska przyrodniczego jakie zostaną wprowadzone po realizacji ustaleń zmian studium. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że realizacja studium wprowadzi w środowisku przyrodniczym szereg zmian, zarówno korzystnych jak i potencjalnie niekorzystnych.

Do zmian pozytywnych należy zaliczyć docelową poprawę czystości powietrza w gminie (korzystanie z ekologicznych rozwiązań grzewczych) oraz ograniczenie poziomu hałasu. Na pewno zmianą pozytywną będzie poprawa estetyki i walorów krajobrazowych gminy. Pojawi się nowa zabudowa (mieszaniowa i rekreacyjna) o ciekawej architekturze, wkomponowana w krajobraz. Nowe rozwiązania komunikacyjne, poprawią nie tylko warunki jazdy i jej bezpieczeństwo ale przede wszystkim ograniczą emisję szkodliwych spalin.

Największe zmiany i przekształcenia w środowisku spowoduje realizacja przedsięwzięć związanych z realizacją ustaleń dotyczących zasad ochrony środowiska przyrodniczego. Zapisane w projekcie zmian studium kierunki rozwoju obejmujące likwidację wszystkich źródeł zanieczyszczeń gleby, wód powierzchniowych i podziemnych oraz rozwój sieci kanalizacyjnej umożliwiający odprowadzanie ścieków sanitarnych do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków, czy też budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, będą miały duży wpływ na poprawę stanu środowiska. Realizowane przedsięwzięcia będą miały ewidentnie proekologiczny charakter. Tym niemniej podczas realizacji niektórych z nich wystąpią pewne (najczęściej na niewielką skalę i chwilowe) negatywne oddziaływania, typowe przy prowadzeniu inwestycji liniowych (np. kolektory kanalizacyjne i wodociągowe) zmiany i przekształcenia niektórych komponentów środowiska

Podobnie przyjęcie, jako celu sukcesywną likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń pochodzących z palenisk domowych poprzez zmianę czynnika grzewczego z tradycyjnego (spalanie węgla, drewna, wszelkich dających się spalić odpadów) na paliwa ekologiczne przełoży się w sposób bezpośredni na poprawę stanu jakości atmosfery w gminie Rypin.

Mniej bezpośrednio sprzyjające dla środowiska będą zmiany spowodowane działaniami wynikającymi z realizacji kierunków rozwoju komunikacji - projekty związane z budową i przebudową dróg oraz ścieżek rowerowych. Działania związane z przebudową spowodują zajęcie pod drogi pasów

terenu przylegających do istniejącej już infrastruktury drogowej i będących już pod wpływem antropopresji związanej głównie z emisją hałasu i zanieczyszczeń komunikacyjnych. Skutkiem przebudowy dróg będzie przede wszystkim poprawa warunków akustycznych i aerosanitarnych terenów przyległych, a więc i poprawa warunków życia mieszkańców. Zmniejszy się też negatywne oddziaływanie na środowisko wodne (budowa systemów ujmujących wody opadowe z powierzchni komunikacyjnych). Poprawi się też bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Zapisane w projekcie zmian studium kierunki kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej zmierzają przede wszystkim do ochrony i racjonalnego wykorzystania gruntów rolnych, gdyż **priorytetowym kierunkiem rozwoju gminy pozostaje funkcja rolnicza**. W przypadku gdy, grunty rolne w wyniku zmian sposobu użytkowania zostaną trwale wyłączone z produkcji rolnej, może to spowodować zmiany wpływające na glebę, szatę roślinną oraz krajobraz. Wprowadzenie na terenach rolniczych zabudowy, czy też eksploatacji kruszywa naturalnego w zasadniczy sposób wpłynie na zmianę szaty roślinnej terenu. Struktura krajobrazu terenów dotychczas użytkowanych rolniczo ulegnie tymczasowo zmianie – planowane jest wprowadzenie estetycznej zabudowy, wszelkich urządzeń uzupełniających, urządzenie terenów zieleni, więc wartości krajobrazowe tych obszarów powinny ulec znacznemu podwyższeniu, a w przypadku eksploatacji po jej zakończeniu planowane jest wprowadzenie sukcesywnej rekultywacji terenów i podnoszenie estetyki krajobrazu.

W ogólnym bilansie można jednak uznać, że realizacja ustaleń zmian studium nie wprowadzi zdecydowanie negatywnych zmian w zasobach środowiska przyrodniczego gminy Rypin. Można stwierdzić iż wiele tych zmian będzie zrekompensovanych.

Przyjęte w projekcie zmian studium rozwiązania, służą ograniczeniu negatywnych oddziaływań na środowisko poszczególnych sposobów zagospodarowania i zainwestowania terenów oraz zachowują zasady ochrony obszarów aktywnych biologicznie i zabezpieczenia struktur przyrodniczych.

13. WYKORZYSTANE MATERIAŁY

Do sporządzenia niniejszej prognozy posłużyły dostępne prace dokumentacyjne, studialne i opracowania kartograficzne dotyczące problematyki środowiska przyrodniczego lub jego poszczególnych komponentów, a także problematyki sozologicznej. Wykorzystano także wyniki i materiały własne, zebrane podczas rekonesansu terenowego. Wśród opracowań, w szczególności wymienić należy:

- Opracowanie ekofizjograficzne wykonane na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin, lipiec 2018 r.;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rypin, przyjęte Uchwałą Nr 128/01 Rady Gminy Rypin z dnia 26 czerwca 2001 roku oraz materiały wejściowe sporządzone do ww. studium;
- Strategia rozwoju gminy Rypin na lata 2003-2018;
- Projekt Programu ochrony środowiska dla gminy Rypin na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024;
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Rypin;
- Program rewitalizacji gminy Rypin na lata 2016-2023;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko – pomorskiego przyjęty uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 2003 r. Nr 97, poz. 1437), Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku, czerwiec 2003 (obecnie sporządzana zmiana planu);
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+, przyjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr XLI/693/13 z dnia 21 października 2013 r.;
- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Rypińskiego na lata 2004 – 2006 (Rypin, kwiecień 2004).
- „Raport o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2007r.” - Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2008r. oraz „Raporty...” z lat wcześniejszych
- Informacja o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2016 r. - Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2017 r. oraz Informacje...” z lat wcześniejszych;
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31 XII 2016 r., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa (<http://surowce-mineralne.pgi.gov.pl/index.htm>);
- Bank Danych Lokalnych (BDL) www.stat.gov.pl;
- Odnawialne źródła energii – zasoby i możliwości wykorzystania na terenie województwa kujawsko-pomorskiego – KPBPiR we Włocławku, 2010;
- Przyroda Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, Wojewódzki Konserwator Przyrody, Bydgoszcz, 2001 r.;
- Raport o stanie przyrody województwa kujawsko-pomorskiego. Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, Wojewódzki Konserwator Przyrody, Bydgoszcz 2004;
- Przyroda powiatu rypińskiego, pod redakcją Marka Stanisława Tyburskiego, Polskie Wydawnictwo Reklamowe, Toruń, 2017
- Program ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018, przyjęty przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XVI/299/11 z dnia 19 grudnia 2011r.;
- Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016- 2022 z perspektywą na lata 2023- 2028;
- Marszelewski W., Burak Sz., Solarczyk A., Jeziora województwa kujawsko-pomorskiego, Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, Wydział Ochrony Środowiska, Bydgoszcz 2000;
- Warunki przyrodnicze produkcji rolnej w województwie włocławskim, IUNG Puławy 1989r.;

- Kondracki J., Geografia fizyczna Polski, PWN Warszawa 1980;
- Mapa obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony, red. A. S. Kleczkowski, AGH Kraków 1990;
- Materiały i obserwacje własne z wizji lokalnej;
- <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/>;
- <https://www.igipz.pan.pl/Regiony-geobotaniczne-zgik.html>;
- Bank Danych o Lasach <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/>;
- http://www.lasy.gov.pl/publikacje/copy_of_gospodarka-lesna/hodowla/regionalizacja-przyrodniczo-lesna-polski-2010-1/view;
- <http://www.imgw.pl/>;
- internetowy atlas województwa kujawsko-pomorskiego"; dział środowisko przyrodnicze / gleby;
<http://atlas.kujawsko-pomorskie.pl/>
- Strona internetowa Urzędu Gminy Rypin <http://www.bip.rypin.pl/>;
- Strona www Starostwa Powiatowego w Rypinie <http://www.powiatrypinski.pl/>,

Oświadczenie autora prognozy oddziaływania na środowisko

Toruń, marzec 2019 r.

Oświadczenie autora prognozy oddziaływania na środowisko

Podstawa prawna:

Ustawa z 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015 r. poz. 1936).

Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 z późn. zm.),

w związku z art. 74a ust. 2 ww. ustawy oświadczam, że:

ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, jednolite studia magisterskie na kierunku geografia, tj. kierunku związanego z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Jolanta Rudnicka

.....
(podpis autora prognozy oddziaływania na środowisko)